

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CĂPLENI, JUDEȚUL SATU MARE 2021-2027

Cuprins

1. Introducere	5
1.1 Dezvoltarea regională și coeziunea după 2020: noul cadru pe scurt	5
1.2. Politica de coeziune după 2020: Comisia ajută regiunile Europei să devină mai inovatoare.....	9
1.3. Implementarea politicii de coeziune 2021 - 2027 în România	10
1.4. Prezentarea generală a regiunii Transilvania de Nord.....	11
1.5. Planul de dezvoltare regională 2021-2027	12
1.6. Obiectivele de dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030.....	12
1.7. Priorități de investiții în cadrul Programului Operațional Regional 2021-2027 pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest.....	13
1.8. Perioada 2021-2027	16
1.9. Arhitectura Programe Operaționale – Politica de coeziune 2021-2027.....	17
2. Date fizico- geografice	22
2.1. Forme de relief.....	22
2.2 Istoricul localității.....	27
2.3. Principalele căi de acces.....	28
2.4. Relații în Teritoriu	28
3. Populație	29
3.1. Mărimea populației.....	31
3.2. Evoluția populației	36
3.2.1. Rata medie a mortalității în ultimii 10 de ani	38
3.2.2. Rata medie a natalității în ultimii 10 de ani	38
3.2.3. Numărul celor plecați definitiv din localitate în ultimii de 10 ani.....	39
3.2.4. Numărul celor stabiliți în localitate în ultimii de 10 ani.....	39
3.2.5. Indicele de îmbătrânire a populației (persoane de peste 60 de ani/0-14 ani)	39
3.2.6. Ponderea de înnoire a forței de muncă (pop între 15-29 ani/30-44 ani)	40
3.3. Locuire.....	40
3.3.1. Ponderea locuințelor cu instalații de apă	40
3.3.2. Ponderea locuințelor care dispun de gaze naturale	40
3.3.3. Infrastructura de energie electrică	41
3.3.4. Infrastructura de telecomunicații	41
4. Economie	41
4.1. Forța de muncă	43

4.2. Persoane salariate.....	44
4.3. Potențial agricol	46
4.3.1. Fondul funciar	49
4.3.2. Structura folosinței terenului agricol	50
4.3.3. Numărul de animale.....	51
4.4. Potențial forestier	51
4.5. Potențial turistic.....	52
4.6.1. Potențial turistic.....	54
4.6.2. Infrastructura turistică	54
4.6.3. Turismul sătmărean în comuna Căpleni	54
4.6.5. Edificii culturale, monumente istorice	55
4.6.6. Patrimoniul natural local.....	59
4.6.6.1 Valori etnografice.....	60
4.6.6. Mlaștina Ecedea	63
5. Social	65
5.1. Infrastructura de sănătate	67
5.1.1. Personal medico-sanitar	68
5.2. Învățământ	68
5.3. Comunicații	72
5.4. Mortalitatea infantilă.....	72
6. Mediu/ecologie.....	73
6.1. Infstructura de mediu în Regiunea Nord Vest.....	73
6.2. Infstructura de mediu în județul Satu Mare.....	79
6.3. Infstructura de mediu în comuna Căpleni	82
7. S.W.O.T.	88
7.1. Analiza swot agricultură și dezvoltare rurală.....	90
7.2. Infrastructură, transport si mediu	92
7.3. Economic.....	94
7.4. Turism	96
7.5. Educație și cultură.....	100
7.6. Resurse umane- piața muncii.....	101
7.7. Sănătate și asistență socială	102

7.8. Administrație publică locală.....	103
8. Estimarea necesităților de finanțare.....	106
9. Evaluarea și monitorizarea strategiei de dezvoltare locală	110
9.1. Ciclul planificare-evaluare.....	110
9.2. Etapele evaluării.....	111
9.3. Indicatori ai programelor	112
9.4. Scopul monitorizării și evaluării implementării Strategiei este:	114
9.5. Evaluarea ex-post a impactului strategiei.....	114
10.1 Portofoliu de proiecte	116
11. Evaluare și monitorizare	118

Capitolul 1

1. Introducere

1.1 Dezvoltarea regională și coeziunea după 2020: noul cadru pe scurt

Cinci priorități investiționale mijlocite optim de UE

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

- ✓ O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- ✓ O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- ✓ O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale
- ✓ O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- ✓ O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

O abordare mai personalizată a dezvoltării regionale

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6% din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare

Pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Un cadru mai flexibil

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O legătură mai strânsă cu Semestrul European și cu guvernarea economică a Uniunii

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor

socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergiile cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare

Subvențiile singure nu pot face față nevoilor semnificative de investiții. Ele pot fi completate eficient de instrumente financiare, care au un efect de pârghie și sunt mai aproape de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea transfera o parte din resursele politicii de coeziune noului fond InvestEU administrat central, pentru a accesa garanția oferită de bugetul UE. Combinarea subvențiilor și instrumentelor financiare este mai ușoară, iar noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

NOUL CADRU FINANCIAR MULTIANUAL 2021-2027 UN BUGET PENTRU O UNIUNE CARE PROTEJEAZĂ, CAPACITEAZĂ ȘI APĂRĂ

În miliarde EUR – prețuri curente

I. PIAȚA UNICĂ, INOVARE ȘI SECTORUL DIGITAL 187,4 EUR

- 1 Cercetare și inovare
- 2 Investiții strategice europene
- 3 Piața unică
- 4 Spațiu

COEZIUNE ȘI VALORI 442,4 EUR

- 5 Dezvoltare regională și coeziune
- 6 Uniunea economică și monetară
- 7 Investiții în capitalul uman, coeziunea socială și valori

RESURSELE NATURALE ȘI MEDIUL 378,9 EUR

- 8 Agricultură și politica maritimă
- 9 Mediu și politici climatice

MIGRAȚIE ȘI GESTIONAREA FRONTIERELOR 34,9 EUR

- 10 Migrație
- 11 Gestionarea frontierelor

SECURITATE ȘI APĂRARE 27,5 EUR

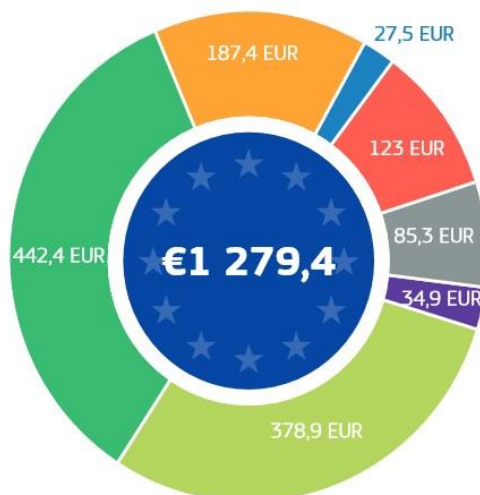
- 12 Securitate
- 13 Apărare
- 14 Reacția la situații de criză

VECINĂTATE ȘI RESTUL LUMII 123 EUR

- 15 Acțiuni externe
- 16 Asistență pentru preaderare

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ EUROPEANĂ 85,3 EUR

- 17 Administrație publică europeană

Sursa: <https://www.fonduri-structurale.ro/2021-2027>

Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune

Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale.

În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la UE se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionată de Comisie.

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității.

1.2. Politica de coeziune după 2020: Comisia ajută regiunile Europei să devină mai inovatoare

Comisia reînnoiește astăzi inițiativa „Calea către excelență”, pentru a continua să ofere sprijin adaptat și expertiză regiunilor rămase în urmă în ceea ce privește inovarea.

Inițiativa va ajuta regiunile să-și conceapă, să-și actualizeze și să-și ajusteze strategiile de specializare inteligentă - altfel spus, strategiile lor regionale de inovare bazate pe domenii de nișă în care dețin atuuri concurențiale - înainte de începerea perioadei bugetare 2021-2027. Totodată, inițiativa va ajuta regiunile să identifice resursele UE adecvate pentru finanțarea proiectelor inovatoare și să se asocieze cu alte regiuni care dețin atuuri similare pentru a crea cluster de inovare.

Alături de propunerile Comisiei privind viitoarea politică de coeziune și de noul program „Orizont Europa” și în conformitate cu noua agendă pentru cercetare și inovare a Comisiei, inițiativa „Calea către excelență” este o altă modalitate prin care Comisia ajută regiunile Europei să se pregătească pentru viitor, cu strategii de inovare solide sprijinite de fondurile UE în următorul buget pe termen lung al Uniunii pentru perioada 2021-2027.

Inițiativa, coordonată de Centrul Comun de Cercetare, va oferi regiunilor patru forme de sprijin principale:

- Experții Comisiei și experții externi vor ajuta regiunile să identifice domeniile unde se pot aduce îmbunătățiri în cadrul strategiilor lor de specializare inteligentă, în cadrul sistemelor lor regionale de inovare (calitatea cercetării publice, legături eficiente între întreprinderi și centrele de cercetare și medii favorabile întreprinderilor) și în modul în care cooperează cu alte regiuni în domeniul cercetării și al inovării.
- Totodată, experții vor ajuta regiunile să profite de toate sursele potențiale de finanțare, cum ar fi Orizont Europa, Europa digitală și fondurile politicii de coeziune, și să le combine datorită noilor oportunități pentru crearea de sinergii oferite de propunerile Comisiei privind fondurile UE în perioada 2021-2027.
- Centrul Comun de Cercetare va contribui la identificarea și remediarea blocajelor regionale specifice care frânează inovarea, cum ar fi lipsa de interacțiune dintre mediile de afaceri locale și mediul academic sau participarea redusă în cadrul actualului program Orizont 2020.
- De asemenea, Centrul Comun de Cercetare va crea oportunități de colaborare în rețea și va organiza ateliere de lucru, oferindu-le reprezentanților regiunilor posibilitatea de a se întâlni și de a efectua schimburi de bune practici în domeniul dezvoltării strategiilor regionale de inovare. Se va facilita astfel și dezvoltarea unor parteneriate pentru investiții interregionale în inovare.

1.3. Implementarea politicii de coeziune 2021 - 2027 în România

În propunerea Comisiei Europene pentru bugetul 2021-2027, România are alocate 27 miliarde de euro prin politica de coeziune, ceea ce înseamnă cu 8% în plus față de actuala perioadă.

La data de 5 decembrie 2018, Comisarul european pentru politică regională, Corina Crețu a participat la conferința de presă comună, susținută la Bruxelles alături de prim-ministrul Viorica Dăncilă și președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker, în contextul reuniunii comune a Guvernului României și a Comisiei Europene.

În cadrul acestei conferințe, comisarul european a precizat:

„România va deține Președinția UE într-un moment plin de provocări. Este crucial ca în următoarele șase luni să folosim toate oportunitățile pentru a avansa în negocierea dosarelor prioritare, inclusiv în ceea ce privește politica de coeziune pentru perioada 2021-2027.

Mă bucur să constat că politica de coeziune reprezintă o prioritate pentru Președinția română. Acest lucru oglindește impactul pe care această politică a solidarității l-a avut în ultimii ani în România.

Încheiem acum perioada financiară 2007-2013 cu o rată de absorbție de 91% a fondurilor europene alocate, creându-se astfel peste 51.000 de locuri de muncă, sprijin pentru mii de IMM-uri, modernizări de școli, spitale, instituții sociale și investiții în domeniul transporturilor, acestea din urmă nefiind, din păcate, pe măsura așteptărilor.

Sprijinul puternic al Comisiei Europene continuă și pentru actuala perioadă de programare, 2014-2020. Lucrăm în continuare cu autoritățile române pentru accelerarea implementării proiectelor și pentru pregătirea unui portofoliu solid de proiecte care să îmbunătățească viața oamenilor.

Sprijinul financiar a fost dublat de măsuri adaptate condițiilor specifice ale unor țări, printre care și România, pentru a maximiza impactul politicii de coeziune.

Încă de la începutul mandatului meu, am creat un Grup de Lucru pentru o mai bună implementare (datorită căruia România a reușit performanța de a ajunge la 91% absorbție pentru perioada 2007-2013) și Inițiativa pentru regiunile rămase în urmă, pentru a consolida inovarea și competitivitatea în regiunile-pilot selectate.

De asemenea, Comisia a lansat Inițiativa pentru regiunile carbonifere în tranziție, în cadrul căreia am insistat să fie inclusă și Valea Jiului. Astfel, Comisia asistă autoritățile române pentru dezvoltarea economică și socială a Văii Jiului, una dintre cele mai sărace regiuni din Europa.

Aceste inițiative ilustrează cooperarea de zi cu zi a Uniunii Europene cu România.

Comisia Europeană va fi alături de România și după 2020. În propunerea noastră pentru bugetul 2021-2027, România are alocate 27 miliarde de euro prin politica de coeziune, ceea ce înseamnă cu 8% în plus față de actuala perioadă; iar la nivel național, aceasta reprezintă o creștere cu 13% a ajutorului financiar pentru fiecare cetățean român.

Așa cum am transmis și azi, în cadrul lucrărilor comune, este important să existe o tranziție ușoară între Președinția austriacă și cea română, pentru a putea începe cât mai curând negocierile inter-instituționale pe toate dosarele prioritare, inclusiv pe cel privind propunerea Comisiei pentru politica de coeziune de după 2020.

În încheiere aş dori să reafirm că atât eu personal, cât şi Comisia Europeană, suntem gata să sprijinim cu tot ce putem autorităţile române pentru a avea o Preşedinţie de succes.”

Sursa: Reprezentanţa Comisiei Europene în România

1.4. Prezentarea generală a regiunii Transilvania de Nord

Regiunea Transilvania de Nord (Nord-Vest) este una dintre cele opt regiuni de dezvoltare din România şi este compusă din şase judeţe: Bihor, Bistriţa-Năsăud, Cluj, Satu Mare, Satu Mare şi Sălaj.

Suprafaţa regiunii este de 34.159 kilometri pătraţi, ceea ce reprezintă 14,32% din suprafaţa ţării, cu o populaţie de 2.730.132 locuitori. Regiunea are o poziţionare strategică, fiind situată la graniţa cu Ungaria şi Ucraina, iar în interiorul ţării cu regiunile Centru, Vest şi Nord-Est.

Regiunea este traversată de cinci drumuri europene, are în construcţie o autostradă şi beneficiază de trei aeroporturi internaţionale. Transilvania de Nord este una dintre cele mai pitoreşti regiuni din România, începând cu Munţii Apuseni până la caracterul special al patrimoniului cultural-popular din această zonă etnografică unică. Transilvania de Nord este o regiune multi-etnică, unde trăiesc împreună români, maghiari (aprox. 37% din totalul populaţiei maghiare din ţară), germani, armeni, romi ş.a.

Sursa: <https://www.nord-vest.ro/regiunea/>

Polii regionali de dezvoltare economică

Cele mai importante oraşe ale regiunii sunt Cluj-Napoca, Baia-Mare, Oradea, Zalău, Satu Mare şi Bistriţa. Acestea sunt considerate poli regionali de dezvoltare economică şi oraşe cu un patrimoniu cultural şi istoric deosebit. În regiune există trei zone metropolitane: Cluj-Napoca, Oradea şi Baia Mare.

1.5. Planul de dezvoltare regională 2021-2027

Agencia de Dezvoltare Regională (ADR) Nord-Vest elaborează în prezent Planul de Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027, principalul document strategic de la nivelul Regiunii Nord-Vest, document cu rol esențial în orientarea investițiilor publice și private în următoarea perioadă de programare. Similar exercițiilor anterioare de planificare a dezvoltării regionale, procesul de elaborare a PDR este unul participativ, fiind bazat pe parteneriat și consultare publică.

Elaborarea PDR pornește de la profilul socio-economic al regiunii, realizat prin analiza cantitativă și calitativă a condițiilor existente și a tendințelor înregistrate într-un interval de timp, acoperind toate domeniile de dezvoltare economică și socială.

Rezultatele analizei socio-economice vor conduce la evidențierea punctelor tari și slabe, a oportunităților și amenințărilor (analiza SWOT).

Pe baza acestor informații, ținând cont de viziunea de dezvoltare pe termen lung, de contextul de planificare și programare de la nivel național și european, precum și de informațiile și observațiile primite din partea actorilor cheie în cadrul consultărilor parteneriale, este formulată Strategia de dezvoltare regională (obiective, priorități, acțiuni sau măsuri). Aceasta este implementată pe baza unui plan de acțiuni, care conține și elemente cu privire la monitorizare și evaluare, precum și un portofoliu de proiecte.

1.6. Obiectivele de dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030

Cele 17 obiective enumerate în contextul european privind perioada de programare 2021-2027, le vom lua în considerare și în contextul dezvoltării durabile a comunei Căpleni:

1. Fără sărăcie
2. Foamete "zero"
3. Sănătate și bunăstare
4. Educație de calitate
5. Egalitate de gen
6. Apă curată și sanitație
7. Energie curată și la prețuri accesibile
8. Muncă decentă și creștere economică
9. Industrie, inovație și infrastructură
10. Inegalități reduse

11. Orașe și comunități durabile
12. Consum și producție responsabile
13. Acțiune climatică
14. Viața acvatică
15. Viața terestră

16. Pace, justiție și instituții eficiente
17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

1.7. Priorități de investiții în cadrul Programului Operațional Regional 2021-2027 pentru Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest

Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Obiectiv Specific (OS): Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate.

Dezvoltarea structurilor CDI în folosul întreprinderilor și IMM-urilor din sectoarele de specializare inteligentă (proiecte CDI de impact regional)

Sprijinirea transferului tehnologic prin: crearea/dezvoltarea structurilor și serviciilor de transfer tehnologic (ITT), dezvoltarea unor noi tipuri de infrastructuri care facilitează transferul tehnologic (de ex. demo-lab, living lab, fab lab, makers-space etc.) și a serviciilor aferente

Dezvoltare de infrastructuri (fizice și digitale) care facilitează interacțiunea între CDI și mediul de afaceri în scopul transferului tehnologic

Sprijinirea ecosistemului de inovare

Obiectiv Specific (OS): Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor

Creșterea competitivității IMM-urilor prin echipamente, tehnologii, utilaje inovative, inclusiv digitalizare, respectiv: investiții în active corporale și necorporale/ linii pilot, testare prototipuri, audit energetic, eficiență energetică, certificare produse/servicii.

Sprijinirea ecosistemului antreprenorial regional, încurajarea dezvoltării diferitelor forme specifice de antreprenoriat și de intermediere în antreprenoriat, respectiv intervenții pentru susținerea sectoarelor economice prioritare la nivel regional, conform RIS3 2021-2027.

Prioritatea 2 - O regiune cu orașe Smart

Obiectiv Specific (OS): Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

Intervenții de tip smart-city și de creștere a eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării, inclusiv în zonele metropolitane și în zonele urbane funcționale, de ex: siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizarea consumului de energie, monitorizarea diferitelor

componente ale calității mediului înconjurător, baze de date geospațiale, sisteme de management al traficului și optimizarea transportului public, iluminat public etc.

Acțiunile vizează:

- Dezvoltarea de aplicații și platforme pentru optimizarea interacțiunii cetățenilor cu orașul;

- Dezvoltarea bazelor de date geospațiale și centrelor de date urbane; Echiparea orașelor cu infrastructură pentru colectare date (senzori, camere, bucle inductive, etc.), respectiv:
- Dezvoltarea laboratoarelor (living labs) pentru soluții de tip smart city.
- Arhivare digitală, platformă servicii publice digitale, semnătură digitală, aparatură hardware, etc:
- Securitate cibernetică, interoperabilitate a proiectelor de digitalizare a serviciilor publice

Prioritatea 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific (OS): Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera.

- Creșterea eficienței energetice în regiune ca parte a investițiilor în sectorul locuințelor, inclusiv: Îmbunătățirea izolației termice și hidroizolare anvelopei clădirii, șarpantelor, inclusiv măsuri de consolidare; reabilitarea și modernizarea instalației de distribuție a agentului termic; Modernizarea sistemului de încălzire etc.; Implementarea sistemelor de management al funcționării consumurilor energetice.
- Sprijinirea eficienței energetice în clădirile publice, inclusiv: Reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii; Reabilitarea termică a sistemului de încălzire/ a sistemului de furnizare a apei calde de consum; Instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu; Sisteme de climatizare și/sau ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior; Sisteme de management energetic integrat pentru clădiri, inclusiv clădiri publice de patrimoniu, etc.
- Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate (încălzire centralizată pe combustibili alternativi/SACET de condominiu).

Obiectiv Specific (OS): Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării

- Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane.
- Conversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/abandonate.
- Modernizarea/extinderea spațiilor verzi existente, inclusiv parcuri urbane acoperișuri verzi, grădini urbane, etc.
- Măsurarea poluanților în aerului ambiental prin intermediul unor echipamente specifice.

Obiectiv Specific (OS): Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile

Utilizarea crescută a transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologică, respectiv:

- dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate

- dezvoltarea, extinderea infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, inclusive construcția de piste și parcuri, amenajarea de zone pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc.
- dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public; modernizarea/ extinderea liniilor de tramvai; achiziționare/ modernizare material rulant (tramvaie); Achiziționare troleibuze/ autobuze, modernizare/echipare depou, e-ticketing).
- dezvoltarea unor culoare de mobilitate urbană durabilă, inclusiv linii de tramvai metropolitane Infrastructuri pentru combustibili alternativi
- dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management traffic, aplicații mobility as a service, sisteme park & ride, etc.

Prioritatea 4 - O regiune accesibilă

Obiectiv Specific (OS): Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și inter-modale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontalier

- Construirea și reabilitarea legăturilor rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, descărcări autostradă, conectivitatea la rețeaua de baza – CORE TEN-T, centuri ocolitoare).
- Soluții pentru decongestionarea / fluidizarea traficului (pasaje, extinderi la 4 benzi, măsuri de siguranță)

Prioritatea 5 - O regiune educată

Obiectiv Specific (OS): Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii

- dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu. Sunt avute în vedere: învățământ ante-preșcolar, preșcolar, primar, secundar
- dezvoltarea infrastructurii educaționale în domeniul învățământului profesional și tehnic (licee tehnologice)
- dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul terțiar

Prioritatea 6 - O regiune atractivă

Obiectiv Specific (OS): Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane.

- Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural și dezvoltarea serviciilor culturale, inclusiv case memoriale

- Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv infrastructuri integrate de administrare, protejare informare și exploatare turistică sustenabilă și tabere de elevi și preșcolari/ centre multidisciplinare de tineret.
- Dezvoltarea infrastructurii pentru turismului balnear și balneo – climateric, – dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice;
- Îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca acțiuni complementare celorlalte)

Obiectiv Specific (OS): Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

- Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și natural și dezvoltarea serviciilor culturale, inclusiv case memoriale
- Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv infrastructuri integrate de administrare, protejare informare și exploatare turistică sustenabilă și tabere de elevi și preșcolari/ centre multidisciplinare de tineret.
- Dezvoltarea infrastructurii pentru turismului balnear și balneo – climateric, – dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice;
- Îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca acțiuni complementare celorlalte)

1.8. Perioada 2021-2027

Comisia Europeană a propus un buget pragmatic și modern pentru perioada 2021-2027.

Propuneri legislative UE

În perioada 29 – 30 mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2021-2027. Acesta cuprinde:

- Regulamentul privind prevederile comune (CPR)
- Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)
- Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Negocierile privind politica de coeziune la nivelul Consiliului au demarat în luna septembrie 2018, sub Președinția austriacă fiind finalizate aspectele privind abordarea strategică și programarea și management și control.

Pe durata Președinției române a Consiliului UE, s-au finalizat aspectele privind condiții pentru eligibilitate și cadrul de performanță, monitorizare, evaluare, comunicare și vizibilitate, sprijin financiar din fonduri, management financiar și obiectivele, definițiile, delegarea puterilor, implementarea, prevederile tranzitorii și finale ale CPR, precum și regulamentele specifice politicii de coeziune, respectiv FEDR, FC, FSE+ și CTE).

În data de 14 ianuarie 2020, Comisia Europeană a **publicat** propunerea privind Fondul pentru tranziție echitabilă (Just Transition Fund – JTF), ca parte componentă a unui pachet mai amplu legislativ referitor la Pactul Ecologic European (European Green Deal).

Fondul pentru Tranziție Echitabilă este complementar fondurilor Politicii de Coeziune, fiind necesară modificarea în consecința a proiectului de regulament privind **dispozițiile comune ce guvernează perioada de programare 2021-2027**.

În prezent se află în desfășurare dialogul cu Parlamentul European.

1.9. Arhitectura Programe Operaționale – Politica de coeziune 2021-2027

Premise:

- menținerea sistemul de management și control al fondurilor europene aferente politicii de coeziune din perioada de programare 2014-2020
- îmbunătățirea și simplificarea anumitor aspecte pentru a veni în sprijinul beneficiarilor politicii de coeziune
- descentralizarea implementării și creșterea leadership-ului din partea tuturor actorilor implicați

Principii:

- O mai buna coordonare între proiectele/operațiunile finanțate luând în calcul noile provocări

Arhitectura instituțională:

MFE	MLPDA	MADR	MAI
<ul style="list-style-type: none"> • Coordonator Politica de Coeziune 	<ul style="list-style-type: none"> • Programele de cooperare teritoriala 	<ul style="list-style-type: none"> • Politica Agricolă Comună, Politica Comună în domeniul pescuitului și Fondul aferent afacerilor maritime 	<ul style="list-style-type: none"> • Fondurile aferente domeniului afaceri interne • Fondul azil, migrație și integrare (FAMI) • Fondul securitate internă (FSI) • Instrumentul pentru managementul frontierei și vize (IMFV)

Arhitectura PO

Programe operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Programul Operațional Transport (POT)
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)
4. Programul Operațional Sănătate (multifond) (POS)
5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)
6. Programul Operațional Combaterea Sărăciei (POCS)
7. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
8. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)
9. Programul Operațional pentru Tranziție Echitabilă

Funcția de autoritate de management

MFE	<ul style="list-style-type: none"> •PODD, POCID, POS, POCU, POCS, POAT, POTE
MTIC	<ul style="list-style-type: none"> •POT
ADR	<ul style="list-style-type: none"> •8 Programe Operaționale Regionale

Funcția contabilă

- ❖ Autoritatea de Certificare și Plata din cadrul Ministerului Finanțelor Publice - pentru programele operaționale regionale
 - pentru toate programele, inclusiv cele regionale, ACP va îndeplini atribuțiile ce derivă din relația cu Comisia Europeană (primirea fondurilor de la CE, asigurarea schimburilor valutare și alimentarea conturilor AM, ținerea evidențelor contabile privind sumele primite și efectuarea reconcilierilor bancare, elaborarea previziunilor cererilor de plată ce urmează a fi transmise CE prin intermediul SFC, în colaborare cu MFE)
- ❖ Autoritățile de Management pentru alte programe decât cele regionale vor îndeplini și funcția contabilă aferentă programului gestionat

Funcția de audit

- ❖ Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi a României, organism independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi și față de celelalte autorități responsabile cu managementul și implementarea fondurilor externe nerambursabile, va îndeplini funcția de audit

Priorități de investiții/Axe Prioritare PO Transport:

1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov
6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
7. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
8. Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor
9. Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport
10. Asistență tehnică

Priorități de investiții/Axe Prioritare PO Dezvoltare Durabilă:

1. Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare (intervenții adresate mediului privat)
Instrumente financiare
2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
3. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminarea siturilor poluate

4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Priorități de investiții/Axe Prioritare

PO Creștere Inteligentă și Digitalizare:

1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare
2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI
3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare
4. Dezvoltarea infrastructurii Broadband
5. Instrumente financiare pentru întreprinderi
6. Creșterea capacității administrative

Priorități de investiții/Axe Prioritare PO Sănătate:

1. Continuarea investițiilor în spitale regionale: Craiova, Cluj, Iași- faza a II-a
2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
3. Servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
6. Informatizarea sistemului medical
7. Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament

Priorități de investiții/Axe Prioritare PO Capital Uman:

1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
3. Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională
4. Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și ethnic
6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
7. Antreprenoriat și economie socială
8. Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii
9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității

Priorități de investiții/Axe Prioritare PO Combaterea Sărăciei:

1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală)
2. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității
3. Comunități marginalizate
4. Reducerea disparităților între copiii în risc de săracie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
5. Servicii pentru persoane vârstnice
6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
7. Sprijin pentru grupuri vulnerabile
8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

Priorități de investiții/Axe Prioritare 8 PO Regionale:

1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice (intervenții OP1 adresate mediului privat, organizațiilor CDI, parteneriate)
2. O regiune cu orașe Smart
3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
4. Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate
5. O regiune accesibilă
6. O regiune educate
7. O regiune atractivă
8. Asistență tehnică

Capitolul 2

2. Date fizico- geografice

Situată în apropierea municipiului Carei, la 4 km distanță, și la 40 km de Satu Mare, localitatea, are un relief de câmpie, se afla pe malul râului Posta, și practic pe malul propriu-zis al fostei Mlaștini Ecedea (în urma asanării mlaștinii, va apărea o nouă unitate geomorfologică - Câmpia Ecedea). Având o populație de 3133 locuitori, comuna se afla în partea de nord-vest a județului, în documentele medievale după unii specialiști apare menționată în anul 1212, iar după alții în anul 1300.

În zilele noastre, apa Crasnei pune în pericol adesea cele 179 de hectare de pământ pe care sunt așezate 830 de case. Localitatea formează singură comuna Căpleni din 2002, când Căminul a devenit comună separată. Comuna face parte din Asociația Rurală „Câmpia Careiului și Ierului.”

Localitatea este situată la limita sudică a fostei mlaștini Ecedea, multe dintre activitățile tradiționale fiind legate de resursele din mlaștină. Astfel, Căpleniul s-a remarcat ca fiind un centru al manufacturilor de împletire a nuielui. După desecarea mlaștinii însă, sursa cea mai importantă de venit a rămas agricultura. În sat nu există întreprinderi industriale, dar apropierea Careiului face ca numeroși locuitori să fie angajați ai unităților industriale din acest municipiu. Singurele societăți economice din Căpleni, și acestea de mică amploare, au un profil comercial.

Satul Căpleni se învecinează cu municipiul Carei, comuna Cămin și comuna Urziceni și se afla la aproximativ 10 km de granița cu Ungaria.

În comună se poate ajunge pe Drumul DC49, legătura cu reședința de județ fiind asigurată de drumul național DN19/E671, iar apoi pe DN19/E81. Comuna Căpleni are o suprafață totală de 28.23 km². Cele mai apropiate orașe față de comuna Căpleni sunt:

- ◆ Carei (la o distanță de 4 km)
- ◆ Satu Mare (la o distanță de 40 km)
- ◆ Tâșnad (la o distanță de 31 km)

2.1. Forme de relief

Satul Căpleni este așezat în partea de nord-vest a României. Sub aspectul reliefului evidențiem așezarea satului într-o zonă de câmpie a Careiului pe malul râului Crasna. Din această cauză sunt adesea în pericol cele 179 de hectare de pământ pe care sunt așezate 830 de case. Localitatea este situată la limita sudică a fostei mlaștini Ecedea. 450 km² - o treime se află pe teritoriul României iar două treimi pe teritoriul Ungariei, mlaștina Ecedea a fost una dintre cele mai mari zone umede din Europa până în secolul XIX când a fost drenată. Cei peste o sută de ani trecuți de la desecare au dovedit că lucrările nu au adus beneficiile așteptate, iar la începutul secolului al XXI-lea s-a născut ideea inundării unor teritorii și a reconstituirii parțiale a mlaștinii

Clima

Clima este de tip temperat-continentală. Întrucât teritoriul județului Satu Mare are o altitudine medie mică, se înregistrează valori ridicate de presiune atmosferică, în jur 1000 mb. Vânturile

dominante sunt cele în sectorul nord-vestic, primăvara și vara fiind mai frecvente cele vestice, care de obicei sunt însoțite de ploi, iar toamna și iarna cele estice și nord-estice. Vânturile foarte puternice sunt foarte rare.

Zona localității Căpleni prezintă un exces de umiditate ceea ce favorizează apariția brumelor de toamnă timpurie.

Flora și fauna

Vegetația este reprezentată de următoarele plante: traista ciobanului, părul ursului, coada calului, coada șoricelului, ciuboțica cucului, piciorul cocoșului, sulfina, sânzeana, cimbrisorul, lumânărica, etc.

Elementele faunistice prezente în comuna sunt: iepurele, căprioara, lupul, vulpea, cerbul, viezurele, veverița, fazanul, pițigoii, mierla, ciocănitoarea, gaița, uliul, cucuveaua, vrabia în ape întâlnim cleanul, somnul, crapul, bibanul etc. Aceasta zona asigură un fond de vânătoare relativ diversificat, care poate susține, în condiții de exploatare optimă, activități recreative vânătoarești.

Amintim câteva plante din peisajul floristic: vioreaua, toporașii, iarba câmpului, trifoi, sunătoarea, leurda, brebenei, moșuti, fraga de câmp și de pădure până la lealea pestriță.

În prezent, dintr-un total de 28,25 km², cât este suprafața comunei, fondul agricol reprezintă aproximativ 2787 ha, iar fondul forestier 150 ha.

Solul

Condițiile de pedogeneză foarte variate ale arealului pedogeografic ale județului Satu Mare au dus la formarea unei mari diversități a învelișului de soluri, consecință a unităților de relief existente. Ca efect al interacțiunii factorilor pedogenetici, au rezultat mai multe tipuri de sol având caracteristici specifice în continuă evoluție. Solul este o interacție de nisipuri, pietrișuri, argile și morne; parte din aceste dealuri sunt împădurite sau acoperite cu pajiști naturale, altele cu pajiști de cultură și plantații pomicole.

Cutremurele din această zonă sunt de origine tectonică (crustală) - de mică adâncime ($0 \leq h < 70$ km), care pot atinge magnitudini de până la 4,7 - 5,3 grade pe scara Richter, respectiv intensități maxime de VII grade pe scara Mercalli. Din punct de vedere al adâncimii hipocentrului, seismele din arealul de interes se încadrează în 3 zone de frecvență mai mare: 7-10 km, 20 km și 30-35 km.

Magnitudinea maximă a fost de 6,2 pe scara Richter, dar trebuie observat faptul că seismele de o astfel de amplitudine apar în zonă foarte rar, la intervale de mai multe sute de ani, iar aria lor de impact teritorial este destul de restrânsă. Localitățile Andrid, Căpleni, Petrești, Pișcolț, Sanislău și Urziceni au fost afectate de mai multe cutremure, majoritatea având epicentrul pe Valea Ierului.

Terenul prezintă o fertilitate ridicată, aparținând integral clasei de cernisoluri.

Comuna dispune de următoarele forme de teren:

- Arabil – 2401 ha;

- Fânețe –93 ha;
- Pășuni –271 ha;
- Vii –20 ha;
- Livezi –2 ha;
- Neproductiv –84 ha;

Resurse naturale

Resursele pe care se bazează potențialul economic al comunei sunt numai resurse proprii (terenuri arabile, pășuni, fânețe, păduri, produse animaliere și vegetale).

Pădurile deținute de primărie nu sunt pe teritoriul comunei, acestea sunt pe raza comunei Foieni. Ele asigură în mica proporție efectivul de plante medicinale (ciuboțica cucului, mușățel, coada șoricelului etc.), fructe de pădure și ciuperci. Pe lângă asta pădurile reprezintă zone cu valoare peisagistică, fiind totodată și un bun teren de vânatoare. Aceste păduri pot deveni destinații pentru petrecerea timpului liber, pentru drumeții sau turism de week-end. Sunt caracteristice pajiștile, care sunt folosite ca pășuni și fânețe neutrale. Iar pe lângă resursele naturale sunt foarte importante și produsele proprii animaliere și vegetale. Chiar adacă pe alocuri unele zone nu sunt favorabile cultivatului produselor agricole, totuși se cultivă următoarele cereale: porumb, grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz, floarea soarelui, cânepă pentru fibră, sfeclă de zahăr; legume: cartofi, tomate, ceapă, varză; fructe: există livezi de măr, păr, prun, viță de vie.

Factori de risc natural

Există un potențial ridicat de producere a alunecărilor de teren. De asemenea locuitorii comunei se confruntă și cu un risc ridicat de producere de inundații.

Zone naturale protejate

Arii naturale protejate de interes internațional și Parcuri Naționale:

Suprafața totală a ariilor naturale protejate din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest (cele 312 arii naturale protejate) este de 1.821.368,12 ha reprezentând aproximativ 15,17% din suprafața totală a ariilor protejate din România – 12.001.283,97 ha.

Scopul și regimul de management al categoriilor de arii naturale protejate sunt definite în:

- Anexa 1 la OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea 49/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea 95/2016 privind înființarea Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate și pentru modificarea OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice;
- OUG 90/2016 privind stabilirea unor măsuri pentru asigurarea managementului ariilor naturale protejate.

Din ariile naturale protejate de interes național se pot evidenția Parcul Natural Munții Maramureșului (Cat. IUCN V), care este cel mai mare din România, cu o întindere de 148.850 ha, respectiv parcurile naturale și naționale care se întind și în județele din regiunile vecine, cu mențiunea că suprafața cea mai mare a primelor două se găsește în Regiunea Nord-Vest:

- Parcul Natural Munții Apuseni (Cat. IUCN V – 75.784 ha): județele Cluj, Alba și Bihor;
- Parcul Național Munții Rodnei (Cat. IUCN II – 47.227 ha): județele Bistrița-Năsăud, Maramureș, Suceava;
- Parcul Național Munții Călimani (Cat. IUCN II – 24.041 ha): județele Bistrița-Năsăud, Mureș, Suceava, Harghita.

Toate cele trei parcuri, a căror suprafață se găsește în cea mai mare parte în regiune, beneficiază de structuri proprii de administrare, constituite de către Regia Națională a Pădurilor – Romsilva. Parcul Național Munții Rodnei a fost declarat în 1979 Rezervație a Biosferei UNESCO, având administrare proprie și un plan de management al parcului din anul 2004. La nivel regional, rețeaua Natura 2000 este compusă din 91 situri de importanță comunitară (SCI) și 19 arii de protecție specială avifaunistică (SPA), a căror suprafață însumată este de 1.457.761,061 ha, reprezentând aproximativ 17,1 % din suprafața totală a site-urilor Natura 2000 din țară – 8.526.116,892 ha.

Siturile din regiune sunt învecinate cu siturile Natura 2000 din Ungaria, Parcul Național Hortobágy din județul Hajdú Bihar, parte a Patrimoniului Cultural și Natural UNESCO, respectiv Rezervația Carpatică din Zakarpatska (Ucraina) parte a Biosferei UNESCO.

Conform rezultatelor sesiunilor de atribuire, în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest: 8 situri de importanță comunitară (SCI) din cele 91 sunt în administrarea unor entități diferite de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate; 5 arii de protecție specială avifaunistică (SPA) din cele 19 sunt în administrarea unor entități diferite de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate.

La nivel național 39 de situri de importanță comunitară (SCI) sunt în administrarea altor entități, respectiv 34 de arii de protecție specială avifaunistică (SPA) sunt în administrarea altor entități în afara Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate.

La nivel național și regional toate SCI-urile și SPA-urile sunt administrate de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate împreună cu alte entități cu capacitate de administrare a rețelei Natura 2000.

Printr-un management eficient ariile naturale protejate pot deveni și un catalizator al dezvoltării comunităților din imediata vecinătate. În ceea ce privește planurile de management și capacitatea administrativă, siturile și ariile protejate sunt permanent supuse unor presiuni antropice, astfel: extinderea intravilanului în imediata vecinătate, supraexploatarea resurselor, administrarea defectuoasă a facilităților turistice existente în interiorul acestor arii, generând în special cantități impresionante de deșeuri, nerespectarea regimului de protecție.

Lacunele mai sus amintite duc la distrugerea naturii, care va reduce și mai mult capacitatea de a genera dezvoltare sustenabilă, dar pot avea ca și efect în același timp și declanșarea unor proceduri de nerespectare a legislației Comunitare în domeniu.

Pe teritoriul județului Satu Mare există 3 arii naturale protejate de interes județean și 7 arii naturale de interes național.

Principalele rezervații sunt:

Parcul Dendrologic din Carei

În anii 1790 grădinarul Bode György amenajează în jurul castelului Károlyi o "grădină engleză" ce avea și o seră cu plante exotice. Forma actuală o primește în 1890. Parcul se întinde pe 10 hectare și cuprinde circa 110 specii exotice și indigene, unele fiind rarități ale florei dendrologice cultivate în România, iar altele reprezentând adevărate recorduri prin dimensiuni. Atracția o reprezintă platanul uriaș, plantat în anul 1810, ce are un diametru de 205 cm.

Dunele de nisip de la Foieni

Dunele continentale din apropierea localității Foieni sunt situate în Câmpia Nirului, care este parte integrantă din Câmpia de Vest. Nisipurile ce formează dunele sunt fixate printr-o vegetație termofilă intrazonală.

Mlaștina Vermeș din Sanislău

Mlaștina Vermeș conservă unele specii de plante glaciare și unele specii rare pentru țara noastră. Este singurul loc din țară în care a fost găsită becațina comună.

Pădurea Noroieni

Situată la 12 km de municipiul Satu Mare, fauna acestei zone este bogată, reprezentată prin mamifere mari - cerb, cerb lopătar, căprioară, mistreț - și specii de păsări pentru vânat - fazani. Zona este preferată de locuitorii orașului, deoarece este accesibilă și cu bicicleta. Cei mai curajoși pornesc la drumeție chiar și pe jos.

Rezervația naturală "Râul Tur"

Cea mai importantă arie naturală protejată este considerată însă Rezervația naturală "Râul Tur". Întinsă pe o suprafață de 6.212 hectare, Rezervația naturală a râului Tur este situată în râului Tur, la granița cu Ungaria și Ucraina. Lunca Turului este vestită în primul rând datorită celor 188 de specii de păsări găsite aici, printre care berzele negre, acvilele țipătoare, cristelul de câmp și nagățul. Brațele moarte ale râului păstrează și o valoroasă vegetație floristică. Pe porțiuni de râu domoale predomină nufărul galben. Iubitorii ciclismului pot vizita valorile naturale și culturale ale rezervației pe unul dintre traseele cicliste de pe digul râului Tur.

Pădurea de frasin de la Urziceni

Întinzându-se pe o suprafață de aproximativ 38 ha, pădurea este situată la periferia Câmpiei Nirului. Are o vegetație interesantă formată din frasin, stejar, pin negru, alun, corn, păducel, porumbar. Tot aici este localizată și o colonie de stârc cenușiu (28 de cuiburi).

Tinoavele din Munții Oaș

Tinoavele au fost declarate ca arii protejate datorită importanței științifice pe care o prezintă din punct de vedere floristic. Se găsesc pe pantele cu înclinație moderată din Munții Oaș și mai ales în craterele stinse ale unor foști vulcani. În pădurile din apropierea tinoavelor se găsesc niște mușuroaie de furnici mai rar întâlnite.

Pădurea Runc din Borlești

Cu o suprafață de 68,5 hectare, pădurea este compactă și are un aspect deosebit cu trunchiuri înalte și drepte. Speciile forestiere întâlnite aici sunt: cireș sălbatic, fag, carpen.

2.2 Istoricul localității

Prima atestare documentară a localității Căpleni datează din anul 1212, când așezarea aparținea domeniului neamului Kaplyon. Familiile nobile descendente: Károlyi, Vetési, Csomaközi și Bagosi au posedat localitatea până spre sfârșitul secolului al XIV-lea, când Căpleniul a devenit proprietatea exclusivă a familiei Károlyi. Istoria localității este influențată de cea a orașului vecin, Carei, din care a și făcut parte oficial între anii 1969 și 1990.

Căpleniul a fost una dintre cele patru localități total depopulate, unde contele Károlyi a adus primii coloniști șvabi în anul 1712. Multe dintre familiile de coloniști s-au mutat în alte sate, unii s-au întors în locurile de baștină, neadaptându-se la noile condiții de viață. În anul 1945, în urma deportării șvabilor în Uniunea Sovietică și ulterior, din cauza emigrărilor masive, comunitatea germană din Căpleni s-a diminuat drastic.

Cel mai important reper turistic al localității este complexul monastic ctitorit de familia Károlyi. În prima fază era o mănăstire de familie aparținând neamului Kaplony, întemeiat, potrivit tradiției locale, în anul 1080. Prima mențiune a mănăstirii datează însă abia din anul 1268, iar în secolul al XV-lea este amintită în sursele scrise ca nefuncțională. Alexandru Karolyi inițiază reconstruirea ansamblului mănăstiresc în secolul al XVIII-lea, preluat de ordinul franciscan. Cutremurul din anul 1834 a afectat grav biserica și clădirile anexe ale mănăstirii. Următoarea fază de reconstrucție a avut la bază planurile renumitului arhitect Miklós Ybl. Biserica reconstruită între 1841–1848 a fost resfințită cu hramul Sf. Anton. Complexul arhitectonic include și cripta familiei Károlyi, unde și-au găsit locul de odihnă veșnică 36 membrii din familie. Dintre ei, probabil cel mai cunoscut este Alexandru Károlyi, inițiatorul tratativelor Păcii de la Satu Mare, una dintre personalitățile cele mai importante ale istoriei județului.

În 1999, în partea dinspre Carei a localității a fost construită o nouă biserică romano-catolică, închinată Sf. Iosif. Biserica reformată, cu arhitectură modernă, a fost construită în 2004, iar mica biserică folosită până atunci a fost demolată în 2006. În sat mai există și o biserică greco-catolică.

Căpleniul este locul de naștere al lui István Fényi (1919–2000), profesor, poet și traducător, al cărui nume a fost preluat de școala din comună. La fel ca în celelalte localități șvăbești, fanfara din

Căpleni are un rol important în păstrarea tradițiilor zonei. În Căpleni funcționează și un telecentru, fiind catalizator al vieții comunitare.

2.3. Principalele căi de acces

Principalele căi de acces în comună sunt:

Comuna dispune de o rețea de căi de comunicație diversificată formată din: drumuri județene, drumuri comunale și străzi.

Legătura cu reședința de județ se face pe DJ1936B – 38 km

Lungimea drumurilor județene este de 9 km. Aceasta porțiune de drum este asfaltată
Structura străzilor comunale variază existând astăzi străzi pietruite - 26 km. și drum vicinal din pământ stabilizat- 54 km.

Localități importante apropiate:

Carei- 4 km

Satu Mare- 38 km

Vallaj (Ungaria) - 14 km

2.4. Relații în Teritoriu

În comuna Căpleni există 18 km de drum comunal și județean.

Rețeaua încă insuficientă de drumuri în interiorul comunei și accesul dificil către acesta reduc mobilitatea populației, disponibilitatea bunurilor de consum și a serviciilor, oportunitățile pentru angajare, funcțiile economice și sociale ale comunităților și implicit coeziunea internă a acestora. Sprijinul financiar pentru investiții în infrastructură și îmbunătățirea mediului comunității conduc la creșterea activităților economice și sociale, intensificarea relațiilor și prin aceasta, valorificarea potențialului care încă nu a fost suficient exploatat.

Investițiile în infrastructura de transport vor facilita mobilitatea populației și a bunurilor, reducerea costurilor de transport de mărfuri și călători, îmbunătățirea accesului pe piețele regionale, creșterea eficienței activităților economice, economisirea de energie și timp, creând condiții pentru extinderea schimburilor comerciale și implicit a investițiilor productive.

Dezvoltarea rețelelor de transport va facilita, de asemenea, cooperarea interregională și va contribui semnificativ la creșterea competitivității întreprinderilor/firmelor și a mobilității forței de muncă și prin urmare, la o dezvoltare mai rapidă a României pe ansamblu, dar și a fiecărei regiuni în parte.

Ca măsuri de dezvoltare locală, aceste priorități le considerăm de importanță majoră, asigurarea accesibilității pentru toate localitățile arondate comunei noastre, asigurarea unui transport în condiții de siguranță pentru cei care utilizează acest serviciu public și nu în ultimă instanță, atunci

când nevoia o va cere, asigurarea unui ritm de dezvoltare a rețelei de transport, rutier sau feroviar public pentru transport de persoane și mărfuri.

Principalele căi de acces în comună sunt:

- Drumul Național 19 până la 38 de Km de Municipiul Satu Mare
- Drumul Comunal DC49, asfaltat , pe o distanță de 4 km face legătura dintre Căpleni și Carei
- Drumul National DN1F, asfaltat 14 km face legătura dintre Căpleni și granița cu Ungaria

Distanța din centrul comunei până la:

- Aeroport Satul Mare - 39 km,
- Gara Carei - 4 km,
- Autostrada M 3 Ungaria – 60 km,

Capitolul 3

3. Populație

Definiții ale indicatorilor cheie prezentați în grafice:

Numărul populației rezidente (stabile), la o data determinată, este calculat conform metodologiei și reglementărilor internaționale în domeniu și cuprinde totalitatea persoanelor care au reședința obișnuită în România, pentru o perioadă de cel puțin 12 luni.

a) Pentru perioada 2002 – 2011, numărul populației rezidente a fost reestimat în condiții de comparabilitate cu rezultatele finale ale Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011;

b) Începând cu RPL 2011, numărul populației rezidente a fost estimat în conformitate cu criteriul reședinței obișnuite;

c) Numărul populației rezidente la 1 ianuarie 2012 a fost determinat pe baza rezultatelor definitive ale RPL 2011, la care s-au adăugat sporul natural și soldul migrației internaționale aferent perioadei 20 octombrie - 31 decembrie 2011;

d) După 1 ianuarie 2012, populația rezidentă la 1 ianuarie a fost estimată în conformitate cu criteriul reședinței obișnuite utilizând metoda componentelor:

- ✓ sporul natural al populației din fiecare an;
- ✓ soldul mișcării migratorii internaționale temporare de lungă durată din fiecare an;
- ✓ soldul mișcării migratorii interne cu schimbarea domiciliului din fiecare an;
- ✓ soldul mișcării migratorii interne cu schimbarea reședinței pentru 12 luni, adică persoane care la data de 1 ianuarie aveau reședință obișnuită în alt județ decât cel de domiciliu.

Rata medie anuală a inflației reprezintă creșterea medie a prețurilor de consum într-un an față de anul precedent. Aceasta rată se calculează ca un raport, exprimat procentual, între indicele mediu al prețurilor dintr-un an și cel al anului precedent, din care se scade 100. La rândul lor, indicii medii ai prețurilor din cei doi ani se determină ca medii aritmetice simple ale indicilor lunari din fiecare an, calculați față de aceeași bază (octombrie 1990 = 100).

Rata somajului (conform criteriilor Biroului Internațional al Muncii) reprezintă raportul dintre numărul șomerilor și populația activă, exprimat procentual.

Șomerii conform criteriilor Biroului Internațional al Muncii, sunt persoanele în vârstă de 15-74 ani care îndeplinesc simultan următoarele condiții:

- nu au un loc de muncă și nu desfășoară o activitate în scopul obținerii unor venituri;
- sunt în căutarea unui loc de muncă, utilizând în ultimele 4 săptămâni diferite metode active pentru a-l găsi: contactarea agenției (naționale sau județene) pentru ocuparea forței de muncă sau a unei agenții particulare de plasare în vederea găsirii unui loc de muncă, contactarea directă a patronilor sau a factorilor responsabili cu angajarea, susținerea unor teste, interviuri, examinări, demersuri pentru a începe o activitate pe cont propriu, publicarea de anunțuri și răspunsuri la anunțuri, studierea anunțurilor din mica publicitate, apel la prieteni, rude, colegi, sindicate, altă metoda în afara celor menționate;
- sunt disponibile să înceapă lucrul în următoarele două săptămâni dacă s-ar găsi imediat un loc de muncă.

Prin datorie publică se înțelege datoria pe care o are statul față de terți, precum persoane private, persoane juridice, bănci, întreprinderi, din țară sau din străinătate, care au cumpărat obligațiuni emise de stat pentru a acoperi nevoile financiare ale statului.

3.1. Mărimea populației

Populația comunei Căpleni este în scădere. Putem spune că singurele măsuri care pot influența în mod pozitiv evoluția demografică sunt cele legate de activitățile economice și de echiparea tehnico-edilatară, măsuri ce depind numai de administrația locală.

Dinamica teritorială a populației rezultă din raportul stabiliri – plecări. De notat că acest bilanț poate fi analizat atât la nivelul fiecărei unități teritoriale în parte, dar și la nivelul comunei analizate prin raportarea la intrările și ieșirile din perimetrul acesteia. În general, bilanțul este negativ datorită pierderilor de populație.

Structurile de populație reprezintă o componentă demografică deosebit de importantă în evaluarea potențialului demografic general.

Numarul locuitorilor incepand cu anii 2000 a inceput să stagneze. La sfarsitul recensământul populatia din 2011 comunei populația comunei era de 3268 de locuitori.

În anul 2018 conform datelor inregistrate de INSSE.RO populația comunei Căpleni inregistra 3214 persoane, în scădere față de ultimul recensământ efectuat în România.

POPULATIA DUPA DOMICILIU la 1 iulie pe grupe de varsta și vârste, sexe, județe și localități					
Varste si grupe de varsta	Sexe	Judete	Localitati	Ani	
				Anul 2018/2019	
				UM: Numar persoane	
				Numar persoane	
Total	Total	Satu Mare	137728 CĂPLENI	3214	3197
0- 4 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	151	160
0 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	30	33
1 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	44	30
2 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	26	44
3 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	26	27
4 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	25	26
5- 9 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	130	121
5 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	29	25

6 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	18	29
7 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	24	18
8 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	30	22
9 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	29	27
10-14 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	163	165
10 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	38	28
11 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	30	38
12 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	38	29
13 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	32	39
14 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	25	31
15-19 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	180	171
15 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	39	25
16 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	36	38
17 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	27	37
18 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	42	28
19 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	36	43
20-24 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	141	143
20 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	21	36
21 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	32	21
22 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	28	33
23 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	25	28
24 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	35	25
25-29 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	243	217

25 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	54	35
26 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	53	52
27 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	44	52
28 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	36	42
29 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	56	36
30-34 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	261	257
30 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	42	54
31 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	56	42
32 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	58	56
33 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	50	56
34 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	55	49
35-39 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	287	289
35 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	55	54
36 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	55	55
37 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	56	57
38 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	67	56
39 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	54	67
40-44 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	283	280
40 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	67	55
41 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	47	67
42 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	59	47
43 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	52	59
44 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	58	52

45-49 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	242	248
45 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	47	58
46 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	43	45
47 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	51	43
48 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	52	51
49 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	49	51
50-54 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	207	212
50 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	58	48
51 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	36	58
52 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	33	36
53 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	36	34
54 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	44	36
55-59 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	214	204
55 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	37	45
56 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	33	37
57 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	47	33
58 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	43	46
59 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	54	43
60-64 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	226	230
60 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	34	54
61 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	45	34
62 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	48	45
63 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	52	48

64 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	47	49
65-69 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	193	211
65 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	42	48
66 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	46	41
67 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	48	46
68 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	34	46
69 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	23	30
70-74 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	87	93
70 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	22	23
71 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	19	22
72 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	9	19
73 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	22	8
74 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	15	21
75-79 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	90	88
75 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	12	15
76 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	29	12
77 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	12	27
78 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	24	11
79 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	13	23
80-84 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	71	68
80 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	15	11
81 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	16	14
82 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	8	15

83 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	26	5
84 ani	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	6	23
85 ani si peste	Total	Satu Mare	136553 CAPLENI	45	40

Legenda: date lipsa; 'c' - date confidentiale; 9999,00 - normal - date definitive; **9999,00 - ingrosat subliniat** - date semidefinite; **9999,00 - ingrosat** - date revizuite; 9999,00 - subliniat - date provizorii

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

3.2. Evoluția populației

Populația, împreună cu caracteristicile fizico-economice, trasează principalele coordonate ale unei țări. Uneori, nu nivelul dezvoltării este important, ci mai importante sunt posibilitățile de dezvoltare și de adaptare la context. Între acestea, caracteristicile populației sunt primordiale.

Numărul, ritmul de creștere, evoluția componentelor sporului natural și a emigrației externe, structura demografică, durata medie a vieții, nivelul de instruire, dau profilul demografic al unei populații. Între acestea, evoluția componentelor sporului natural este determinantă pentru numărul și structura pe vârste a populației, precum și a duratei medii a vieții (dependentă de mortalitatea specifică, pe vârste și sexe).

Evoluția variabilelor demografice în România nu face excepție de la tendința generală în populațiile europene. Aici, pe de o parte, natalitatea, mortalitatea, nupțialitatea au valori din ce în ce mai mici. Pe de altă parte, vârsta medie la căsătorie, la prima căsătorie, la nașterea primului copil, frecvența disoluției familiilor, a uniunilor consensuale sunt în creștere. Ceea ce diferențiază, însă, populațiile europene sunt ritmul în care au loc aceste evoluții și profunzimea schimbărilor. Ca urmare, ele se diferențiază și prin rapiditatea și amploarea cu care sunt confruntate cu problemele sociale cauzate de aceste evoluții. În influențarea lor, determinismul socioeconomic este foarte important.

La începutul anilor '60, exista o cvasiuniformitate în nivelul variabilelor demografice pe continentul european (Council of Europe, 2001). Dar foarte curând, societățile vest-europene au evoluat către alt model demografic, în care nașterile sunt mai rare și la vârste mai înaintate, uniunile consensuale mai frecvente la vârste tinere și mai puțin frecvente la vârste mature, celibatul definitiv și divorțurile mai frecvente, durata medie a vieții mai mare.

Deși aflată într-un context politic diferit și într-o anume izolare de țările vesteuropene, evoluția populației și a fenomenelor demografice din România a urmat constant tendința celor din țările vestice ale continentului.

În 1960, România s-a aflat în grupa țărilor cu cele mai înalte niveluri ale natalității, a frecvenței căsătoriilor și cu cele mai mici valori ale ratei divorțurilor, a nașterilor extraconjugale, a vârstei medii la căsătorie și la prima căsătorie, a nașterii primului copil. Evoluția nivelului acestor indicatori a fost constant către o „alinieare la tabloul vest-european”, rămânând totdeauna în grupa țărilor codașe, chiar și în anul 2000.

Dar anul 1990 a însemnat și din punct de vedere demografic o discontinuitate, pentru că evoluția ulterioară a situației demografice a fost mai rapidă și, ca amploare, neașteptată. La unele variabile, tendința a avut un ritm chiar de două ori mai mare decât cel înregistrat în trei decenii anterioare de evoluție.

Desigur noul context socioeconomic, total schimbat și brusc deteriorat nu a fost neutru. Nici acumulările negative anterioare în frustrări de tot felul, privind alimentația și condițiile de locuit și de viață în general, nu au putut să nu aibă urmări în noul context deteriorat. Mărimea acestor influențe, intensitatea acțiunii lor individuale sunt greu de măsurat cu mijloacele actuale. Totuși, influența lor asupra ritmului și mărimii schimbărilor nu poate fi negată. Țările foste socialiste, care au trecut mai repede și mai hotărât peste șocul schimbării, nu au înregistrat crize demografice de amploarea și durata celei din România. Natalitatea este mică în multe țări europene și a scăzut și în toate țările în tranziție. Mortalitatea însă nu a cunoscut recrudescența înregistrată în țări în care tranziția a fost grea și lentă, ca în România. Pierderea de vieți omenești, capital uman pentru care societatea a investit și a cărei înlocuire la același nivel este irecuperabilă, este cel mai negativ aspect dintre toate evoluțiile demografice de după 1989. Iar aceste pierderi au fost și încă mai sunt considerabile. Acțiunea politică trebuie să țintească acest aspect cu cea mai mare urgență pentru a stopa continuarea evoluțiilor negative și a efectelor conexe.

Situația demografică a României, caracterizată de specialiști drept „complexă și îngrijorătoare” (Ghețău, 2001) este considerată mai mult decât atât, după apariția primului set de rezultate ale Recensământului populației și locuințelor, din 18 martie 2002.

Redresarea natalității este o problemă complexă, căreia nici o politică demografică nu i-a răspuns adecvat. Politica imigrației selective a fost principalul sprijin în echilibrarea structurii demografice și a deficitului de forță de muncă. Situația economică, și nu numai, nu îi permite României să ia în sprijin un asemenea pilon. De aceea, cunoscând evoluțiile fenomenelor demografice, însănătoșirea demograficului, în sensul valorizării individului și a protecției vieții sale este prima urgență. Pe măsura obținerii acestuia și a finei cunoașteri a evoluției demografice și sociale, se pot stabili noi obiective.

În comuna Căpleni evoluția populației arată astfel:

An	1997	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
populație	4774	4783	4804	4789	4746	4718	4672	4650	4647	4629	4667	3297	3289	3299	3280	3294	3309	3299	3278	3268	3270	3269	3247	3227	3225	3220	3214	3197

Legenda: **9999,00 - ingrosat** - date revizuite; 9999,00 – inclinat și subliniat - date provizorii

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

3.2.1. Rata medie a mortalității în ultimii 10 de ani

An	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Număr persoane	58	66	75	61	46	48	53	40	32	34	46	48	39	42	43	46	41	46	45	45	36

Legenda: **9999,00 - ingrosat** - date revizuite; 9999,00 – inclinat și subliniat - date provizorii

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Rata medie a mortalității în comuna Căpleni s-a calculat după formula $MB = \text{număr de decese (indiferent de cauza) într-o anumită perioadă} / \text{Mărimea totală a populației în acea perioadă} \times 10$. Acest indicator nu ține seama de influențele pe care le au vârsta, genul, rasa, starea socio-economică și alți factori asupra mortalității. MB este un indicator sintetic, global.

$$MB = 431/32415 \times 10$$

$$MB = 0,13$$

3.2.2. Rata medie a natalității în ultimii 10 de ani

An	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nascuți vii	51	49	34	44	36	35	44	40	30	33	27	23	29	22	24	26	18	48	35	29	28

Legenda: **9999,00 - ingrosat** - date revizuite; 9999,00 – inclinat și subliniat - date provizorii

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Rata medie a natalității în comuna Căpleni s-a calculat după formula: $n = \frac{N}{P} \times 1000$,

unde:

P – efectivul mediu al populației;

N – numărul născuților;

n – rata natalității;

$$n = \frac{3197}{282} \times 1000$$

$$n = 11,33$$

3.2.3. Numărul celor plecați definitiv din localitate în ultimii de 10 ani

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nascuti Emigranti definitiv	31	21	14	24	16	14	16	17	11	14

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

3.2.4. Numărul celor stabiliți în localitate în ultimii de 10 ani

An	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nascuti imigranti definitiv	3	3	9	6	3	9	3	4	3	6

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

3.2.5. Indicele de îmbătrânire a populației (persoane de peste 60 de ani/0-14 ani)

Coeficientul de îmbătrânire a populației se calculează după următoarea formulă:

$$\hat{I}_m = \frac{P_{60+}}{P} \times 100 \text{ unde:}$$

\hat{I}_m – îmbătrânirea populației

P_{60+} – populația în vârstă de 60 ani și peste.

$$\text{Astfel: } \hat{I}_m = \frac{730}{3197} \times 100$$

$$\hat{I}_m = 22.83\%$$

Am făcut calculul luând ca și populație de referință, ultimele date definitive înregistrate pe insee.ro, din anul 2018. Astfel coeficientul de îmbătrânire a populației este de 22,83%.

Persoanele minore, cuprinse între intervalul 0-14 ani însumează în anul 2018, un total de 444 persoane. Astfel coeficientul raportat la numărul populației este de:

$$P_{0-14ani} = \frac{444}{3197} \times 100$$

$$P_{0-14ani} = 13,88\%$$

Datele arată că populația din comuna Căpleni, cu vârsta cuprinsă între 0-14 ani are un procent de 13,88% și este depășit de coeficientul populației cu vârstă de peste 60 ani care este de 22,83%. Raportul între cele două categorii arată o mai mare pondere a populației de peste 60 de ani.

3.2.6. Ponderea de înnoire a forței de muncă (pop între 15-29 ani/30-44 ani)

Grupe de vârstă	2018	TOTAL
15-19 ani	180	423
25-29 ani	243	
30-34 ani	261	544
40-44 ani	283	
Ponderea raportata la populație		0,30%

Legenda: **9999,00 - ingrosat** - date revizuite; 9999,00 – inclinat și subliniat - date provizorii

Sursa: <http://statistici.insee.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insee-table>

3.3. Locuire

3.3.1. Ponderea locuințelor cu instalații de apă

În prezent în comuna Căpleni există un sistem centralizat de alimentare cu apă care asigură necesarul comunei și dispune de un sistem de canalizare.

Apele din precipitații sunt colectate în bazine special construite sau sunt evacuate prin șanturi deschise existente pe marginea drumurilor.

3.3.2. Ponderea locuințelor care dispun de gaze naturale

Pe teritoriul administrativ al comunei există un sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale care acopera necesarul comunei.

3.3.3. Infrastructura de energie electrică

Comuna Căpleni este racordată la Sistemul Energetic Național prin linii electrice de medie tensiune de 20 KV de tip aerian, montate pe stâlpi de beton.

Existența posturilor de transformare asigură alimentarea rețelelor electrice de joasă tensiune care deservește toți consumatorii din localitate, atât pe cei casnici cât și societățile comerciale. Rețelele de joasă tensiune sunt de tip aerian, realizate în sistem clasic cu conductoare din aluminiu independente, sau cu conductoare torsadate pentru prelungirile de rețea sau pentru cele modernizate. Nu există nici o sursă de producerea energiei electrice alternative.

Se dorește modernizarea sistemului de iluminat public prin introducerea lămpilor LED în rețeaua de iluminat public stradal.

Alimentarea cu energie electrică a comunei Căpleni este realizată într-un procent de 100%. Iluminatul public este asigurat în proporție de 95%, printre proiectele prioritare ale comunei se numără și realizarea lucrărilor de modernizare a rețelei de iluminat public în comună.

3.3.4. Infrastructura de telecomunicații

La nivelul comunei Căpleni, furnizorii de servicii care oferă telefonie fixă sunt RCS RDS, TELEKOM. Odată cu răspândirea telefoniei mobile, foarte mulți din locuitorii comunei au renunțat la serviciul de telefonie fixă. Pe lângă serviciul de telefonie, Telekom oferă și servicii de internet. Serviciile de telefonie mobilă sunt furnizate de către Telekom, Orange și Vodafone, care acoperă pe teritoriul comunei.

Serviciile de televiziune sunt oferite de către firma RCS RSD care oferă televiziune prin cablu, însă în comună sunt și gospodării care utilizează televiziunea prin satelit de la furnizori cum sunt Dolce și Digi.

În localitatea Căpleni nu s-a emis nicio autorizație a unui post de radio local și nici televiziune locală, însă sunt posturi de radio care se prind prin antenă, în gospodării regăsiu-se aparate de radio.

Nu în ultimul rând, serviciile de internet sunt răspândite în comună, majoritatea locuitorilor având acces la internet prin intermediul telefoniei mobile, dar și a unor firme cum sunt: RCS RDS și TELEKOM.

Capitolul 4

4. Economie

România este un stat european care se bucură de suficiente calități în ceea ce privește resursele de teren, apă și resurse umane. Cu toate acestea, până în momentul de față, aceste avantaje au avut doar o influență limitată în ceea ce privește generarea unei dezvoltări semnificative și a unei restructurări în agricultură și în zonele rurale.

Investițiile și competitivitatea din România constituie încă elemente care trebuie îmbunătățite și conduse către o direcție comună, pentru a se reuși accelerarea creșterii economice și asigurarea unei convergențe a veniturilor cu cele din Uniunea Europeană.

România a evoluat în condiții puternic accentuate de manifestarea virulentă a crizei financiare și economice globale. În momentul debutului crizei, economia românească trecuse printr-o perioadă de mai mulți ani de creștere economică, dar însoțită de acumularea unui deficit extern relativ important, precum și de majorarea datoriei externe pe termen scurt. Pe fondul crizei, scăderea economică a condus la reducerea investițiilor și majorarea importantă a șomajului, ceea ce compromise procesul de convergență reală și starea financiară a companiilor și a populației. În mediul rural, economia prezintă diferențieri semnificative în funcție de regiunile din care face parte, de trăsăturile demografice specifice, sociale și economice. Această diferențiere se face vizibilă mai ales în ceea ce privește sărăcia în spațiul rural românesc, reflectată într-un nivel scăzut de trai al populației și în lipsa de surse de venituri alternative.

Venirea crizei economice și financiare și-a făcut simțită prezența la jumătatea anului 2008 și a înregistrat un impact negativ semnificativ asupra economiei regionale, ce s-a resimțit prin scăderea numărului de salariați, prin reducerea volumului de investiții străine și autohtone și chiar prin retragerea unor companii din Regiunea Nord-Vest. Din această categorie fac parte: industria alimentară, industria textilă și a articolelor de îmbrăcăminte, industria de pielărie și încălțăminte, industria metalurgică, industria prelucrătoare a lemnului, construcții, comerț cu ridicata și cu amănuntul, tranzacții imobiliare, etc.

Principalele unități economice din comuna Căpleni sunt:

Căpleni:

- ❖ BARACSI ISTVAN PFA –intretinere si reparatii autovehicule
- ❖ SC GABOR & GERCO SRL – comert
- ❖ SC OMITRABER SRL – comert
- ❖ SC GREBMER SRL – comert
- ❖ SC BOROTA GARDEROBE SRL – comert
- ❖ SC SULTAN SRL – comert
- ❖ SC POSZ IMPEX SRL – comert
- ❖ SC LIEB ANTAL II – comert
- ❖ SC FANER AGRO SRL – fabricarea produselor de morarit
- ❖ SC SCOOTER PARTS SRL – comert
- ❖ SC ZERO CAFFE SRL – baruri și alte activități de serv. a băuturilor
- ❖ SC MANHATHAN SRL – comert
- ❖ SC GOLD FARM SRL – farmacie
- ❖ SC MUSTANG COOL SRL –restaurante/bar

- ❖ ORGANIZAȚIA CARITAS – comerț
- ❖ SC FLEISSING SRL – tinichigerie
- ❖ OROSZ ANASZTAZIA II - comerț
- ❖ TABORI FR. ROBERT II – întreținerea și repararea autovehiculelor
- ❖ IUHASZ IULIU II – baruri și alte activități de serv. a băuturilor
- ❖ SCHRADI ZSANET PFA – coafura și alte activități de înfrumusețare
- ❖ KOVACS LORANT II – întreținerea și repararea autovehiculelor
- ❖ VAGANYIK HENRIETTE II – comerț
- ❖ BAKAI ZOLTAN PFA – activități auxiliare pentru creșterea animalelor
- ❖ TORNER AGNES PFA – activități de întreținere corporală
- ❖ SCHULLER BORBALA II – coafură și alte act. De înfrumusețare
- ❖ GHIC COSMIN VLAD II – comerț
- ❖ ERLI ILDIKO MARIA II – comerț
- ❖ SILAGHI IOSIF PFA – fabricarea de constr. Metalice și părți componente ale structurilor metalice
- ❖ KIND HENRIETTE II - restaurant

Lista societăților agricole cu persoanele care lucrează mai mult de 10 ha de teren în comuna Căpleni:

SA KRASNATAL	320 ha
HAVELI ANASTAZIA PFA	65 ha
HEVELI CSABA I.I.	92 ha
BONYA FRANCISC I.I.	20 ha
FECHETE ESMERALDA I.I.	97 ha
KIND HENRIETTA I.I.	140 ha
FLEISZ FRANCISC PFA	98 ha
TILLINGER ROBERT IF	90 ha
SCHRADI ISTVAN IF	54 ha
SCHRADI ERIKA IF	40 ha
KAPLONY J ROBERST I.I	60 ha
VAS ROBERT CEREALE	55 ha
RES JOZSEF IF	30 ha
RES ILDIKO PFA	28 ha
HAULLER HENSIUSZ IF	45 ha
KIND ISTVAN I.I	14 ha
KIND KLARISZA I.I	50 ha
BONYA BARBARA I.I.	93 ha

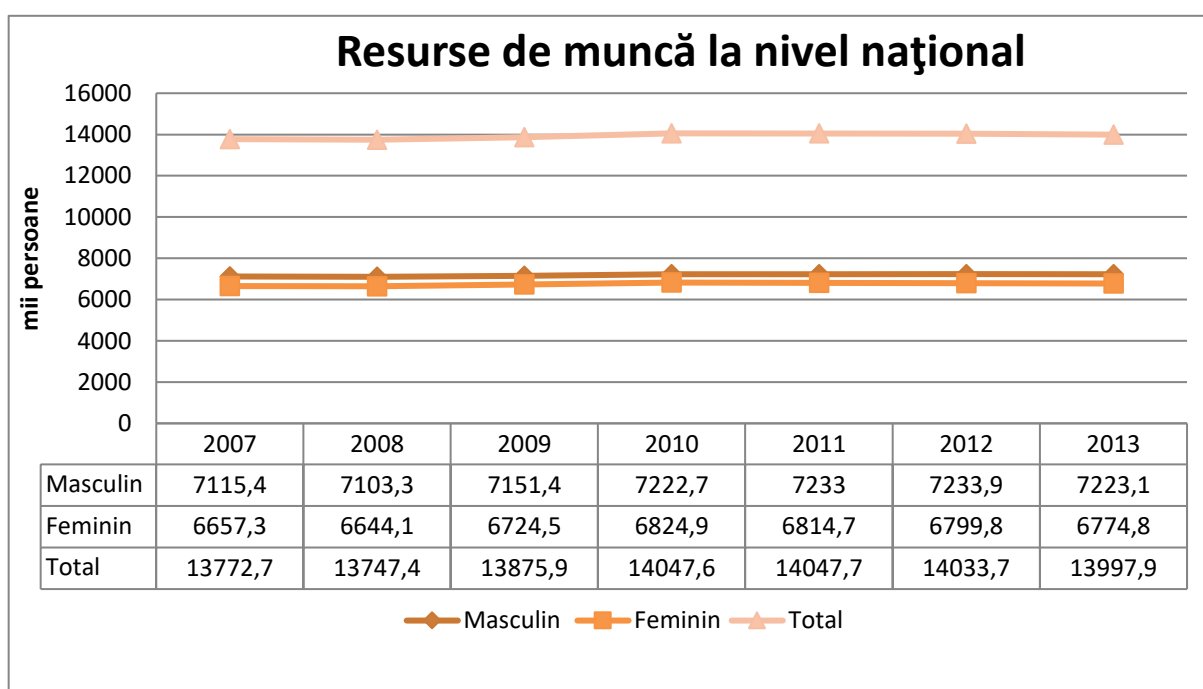
4.1. Forța de muncă

În mediul rural, locurile de muncă disponibile sunt relativ reduse, iar economia rurală nu este suficient de diversificată, bazându-se preponderent pe agricultură. La acestea se adaugă și nivelul redus de pregătire profesională a persoanelor. Din cauză că sistemul educațional nu s-a adaptat la cerințele specifice mediului rural, populația rurală din țara noastră nu dispune de formare sau experiență specializată pentru diversele activități economice. Se impune astfel necesitatea unor măsuri care să stimuleze crearea de noi locuri de muncă pe o durată lungă în mediul rural.

Atât la nivelul județean, cât și particular în cadrul comunei noastre, principala caracteristică este dependența semnificativă de o singură ramură de activitate economică, și anume agricultura.

Resursa de muncă a cunoscut o ușoară creștere în perioada 2007-2013. Diferența din anul 2013 față de anul 2007 înregistrând un procent de 1,63%, la nivel național.

În ceea ce privește rata de activitate a resurselor de munca la nivelul județului Satu Mare, procentul este de 69,6%, situația fiind apropiată cu datele înregistrate la nivel de regiune, unde se înregistrează o rată de 75,1%.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în anul 2007, la nivel regional, populația activă civilă era de 1222,4 mii persoane, 1217,7 mii persoane în anul 2019, pe când în județul Satu Mare populația activă civilă înregistra 154,7 mii persoane, respectiv 146,3 mii persoane în anul 2019.

Populația activă civilă caracterizează oferta potențială de forță de muncă și gradul de ocupare a populației cuprinzând: populația ocupată civilă și șomerii înregistrați.

4.2. Persoane salariate

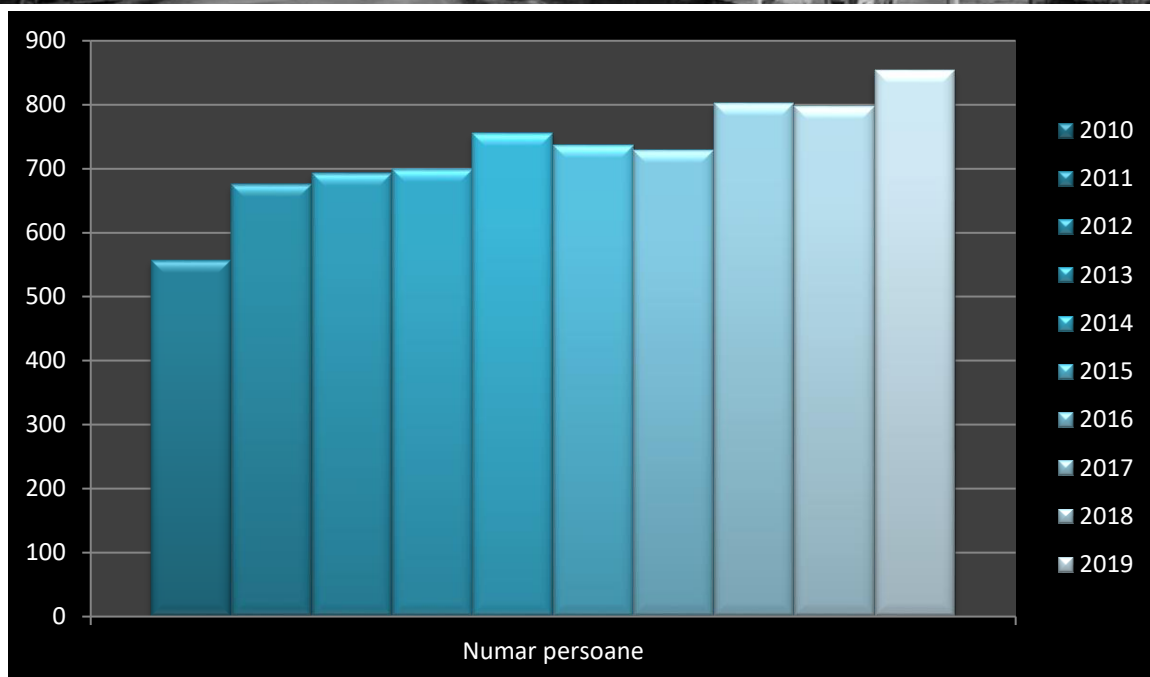
În anul 2009, în județul Satu Mare erau în activitate un număr de 8.169 de întreprinderi, cea mai mare pondere având-o microîntreprinderile (0-9 salariați), în proporție de peste 87%. Majoritatea întreprinderilor activează în domeniul comerțului (30,7%), însumând peste 2.500 de societăți active în anul 2009, având în total peste 10.500 de angajați. Pe poziția a doua se situează sectorul construcțiilor (18,2%), cu 1485 de societăți și 5815 salariați care activează în domeniu, urmat de sectorul industrial (13,2%) cu 1075 de firme. Întreprinderile cu peste 250 de angajați se regăsesc cu preponderență în domeniul industriei prelucrătoare, dar cu o pondere redusă în totalul întreprinderilor (sub 1%). Totuși, industria prelucrătoare angajează cel mai mare număr salariați – 28.700 – în anul 2009.

În ceea ce privește evoluția numărului de firme active din județ, acesta a crescut continuu până în anul 2008, după care a înregistrat un recul pe fondul crizei economice mondiale care a afectat județul. În anul 2009, față de 2008, numărul de firme a scăzut cu 4,6%, cele mai afectate fiind firmele de peste 50 de angajați, al căror număr a scăzut cu circa 15%, în timp ce numărul întreprinderilor a scăzut cu doar 4%. În ceea ce privește evoluția numărului de firme pe principalele activități ale economiei naționale (Cod CAEN Rev. 2), se observă creșteri ale numărului de firme în agricultură (+10,5%), industrie extractivă (+20%), producția și furnizarea de agent termic, energie și gaze (+300%), distribuția apei și salubritate (+14,3%), hoteluri și restaurante (+8,5%), tranzacții imobiliare (+12,4%), învățământ (+23,1%), sănătate și asistență socială (+18,8%), în timp ce scăderi importante s-au produs în domeniul industriei prelucrătoare (-6,5%), comerț (-11,5%) și servicii administrative sau suport (-14%). Putem, deci, concluziona că perioada de recesiune a afectat mai ales sectoarele industrial și comercial, pe fondul prăbușirii puterii de cumpărare și consumului, dar a dinamizat activitatea din domeniul agricol, turistic și al serviciilor de învățământ și sănătate.

În comuna Căpleni numărul mediu al salariaților în anul 2019 potrivit insse.ro a fost 128 persoane. Pe parcursul ultimilor 10 ani, numărul salariaților a fost în creștere astfel:

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr pers	73	70	84	68	61	58	62	152	148	128

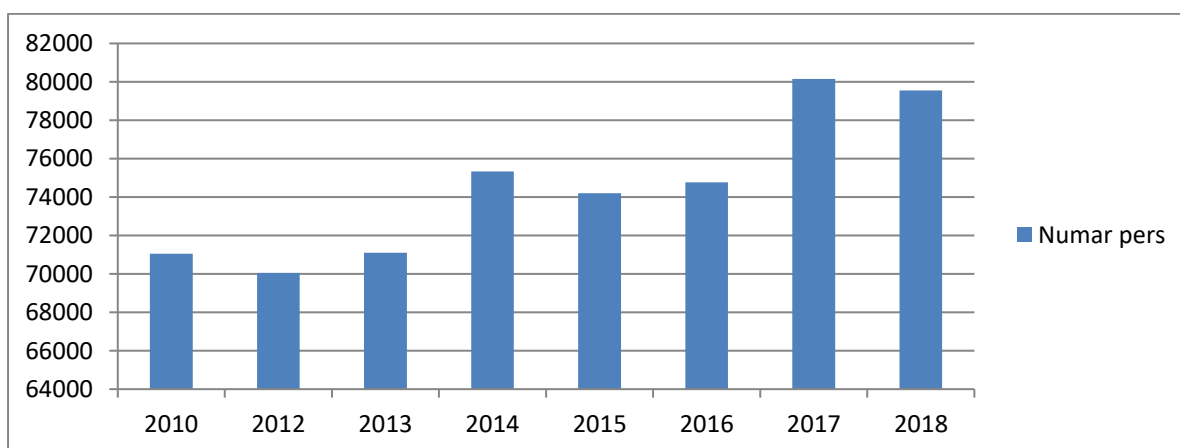
Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

În anul 2018, datele statistice arată că în județul Satu Mare, numărul mediu al salariaților înregistra 79559 persoane salariate, înregistrându-se o ușoară scădere a salariaților, față de anul precedent.

Anii	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Număr persoane	71056	66663	70044	71098	75327	74202	74764	80159	79559

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

4.3. Potențial agricol

Scopurile politicii agricole comune consistă în garantarea pentru agricultori a unui crescut nivel de trai, în a furniza consumatorilor alimente de calitate la prețuri echitabile precum și de a păstra patrimoniul rural. Această politică a urmat evoluția societății, încercând să vină în întâmpinarea noilor

cerințe ale populației. Din această cauză calitatea alimentelor, protecția mediului prin utilizarea biocombustibililor au câștigat o importanță așa de mare în ultima perioadă de timp.

Politica Agricolă Comună (PAC) este politica UE cea mai integrată și care primește o cotă importantă din fondurile comunității europene. Acordând o mai mare atenție la igiena și calitatea produselor alimentare, ne dorim să facem primii pași spre piața extrem de competitivă a producătorilor agricoli din UE.

Deși agricultura detine cea mai mare pondere în cadrul economiei locale a comunei, acest sector este slab dezvoltat, fiind caracterizat de existența a numeroase gospodării neviabile din punct de vedere economic. În general se practică agricultură în ferme de subsistență și nu agricultură intensivă, în exploatarea agricolă.

Producătorii nu sunt asociați în grupuri de producători, iar lipsa mijloacelor de exploatare agricolă moderne, precum și gradul ridicat al fragmentării proprietăților, conduc la o productivitate a muncii foarte scăzută. Serviciile agricole sunt de asemenea foarte slab dezvoltate.

Anumite zone din comuna nu au fost cooperativizate, în timp ce altele au fost cooperativizate. După evenimentele din decembrie 1989, au avut loc transformări importante în viața țăranului. Prin legea nr. 18/1991 privind fondul funciar, țăranii au fost reîmproprietăriți cu proprietățile luate în urma cooperativizării forțate a agriculturii în 1962. Reîmproprietărirea țăranilor a creat mari greutăți în exploatarea pământului, efectiv în anul 1989, nici-un țăran nu deținea nici-un tractor, muncind pământul cu atelaje cu tranșione animală. Au urmat o serie de stimulente acordate de guvern către micii agricultori ceea ce a dat posibilitatea cumpărării de către mulți agricultori de tractoare, pluguri, discuri, grape, alte utilaje agricole. Cu toate acestea, în anumite zone, încă și în prezent, se folosesc unelte agricole cu tracțiune animală. Terenurile cultivabile reprezintă un potențial real pentru dezvoltarea agriculturii ecologice, având în vedere că îngrășămintele folosite, atât în trecut cât și în prezent, sunt gunoier de grajd. Deși există premisele dezvoltării agriculturii ecologice, ca instrument important în conservarea naturii și de revitalizare a microregiunii, populația nu cunoaște avantajele acestei forme de agricultură și nici condițiile concrete de practicare și de certificare a produselor.

Accentul care se pune pe dezvoltarea rurală comportă investiții majore în silvicultură, valorificarea peisajului cu scopuri recreative – turism rural, biodiversitate, diversificarea economiei rurale, protecția mediului rural, crearea de locuri de muncă, toate acestea având ca ultim scop creșterea calității vieții locuitorilor comunei noastre.

Un punct forte pe care îl vom utiliza în avantajul nostru îl reprezintă calitatea terenurilor agricole puțin contaminate datorită unei agriculturi care nu respectă mediul. Produsele pe care dorim să le promovăm vor face parte din seria produselor biologice, atât animale, cât și vegetale.

Suprafețe mari de pădure, de fânețe și pășuni le-au oferit locuitorilor posibilitatea de a se ocupa de cultivarea plantelor, creșterea animalelor și valorificarea produselor animaliere și ale pădurii (lemn, fructe de pădure, ciuperci).

Suprafața totală a teritoriului administrativ al comunei este de 3115 ha.

În ceea ce privește trăsăturile naturale, se poate aprecia că, în ansamblu, ele oferă suficiente elemente de favorabilitate pentru practicarea unei agriculturi performante, cu aspecte de favorabilitate pentru toate culturile agricole. Mai mult decât atât, se manifestă elemente de **favorabilitate ridicată** pentru culturi cum ar fi cele de orz, porumb, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, cânepă, lucernă, trifoi, cartofi, pomi fructiferi, viță-de-vie. În acest sens, sunt de amintit

particularitățile climatice, prin valori ale radiației solare globale de 111-118 kcal/cm², durata medie de strălucire a Soarelui de 2000-2100 ore/an, temperatura medie anuală de 10°C, precipitații medii anuale de 550-600 mm, etc. Reflectarea directă a acestor particularități se face în *particularități fenologice* ale culturilor agricole. Astfel, înspicarea grâului de toamnă are loc în intervalul 22-30 mai, maturizarea grâului de toamnă se produce între 27 iunie – 5 iulie, iar înflorirea viței-de-vie se produce între 2 și 11 iunie. Elementelor de favorabilitate climatică li se adaugă cele de factură edafică, în condițiile în care aici sunt prezente soluri cu fertilitate mare (cernoziomuri, faeoziomuri) și medie (luvosoluri, eutricambisoluri). Elementele climatice – temperatură, precipitații, durată de strălucire a soarelui, ș.a. sunt, așadar, favorabile practicării agriculturii, cu singura carență- aceea a deficitului de umiditate din timpul lunilor august-septembrie și, în consecință, a probabilității crescute a secetelor. Temperaturile mai ridicate au favorizat cultura unor specii de plante și arbori termofili ca vița de vie, piersicul, caisul.

În ceea ce privește particularitățile social-economice, trebuie amintite manifestarea unor *elemente de restrictivitate*, dintre care cele mai importante sunt legate de supraparcelarea terenurilor agricole și gradul redus de asociere al fermierilor.

Potențialul productiv al agriculturii

Având la bază mecanisme de determinare cauzală, particularitățile morfologice și pedologice ale teritoriului analizat conduc la conturarea unor diferențieri de potențial productive agricol, concretizate în existența unor areale, după cum urmează:

- a. **Arealul luncilor și câmpiilor joase** este caracterizat de prezența solurilor cu fertilitatea cea mai ridicată, și cu cele mai reduse trăsături de restrictivitate morfometrică, astfel că aici sunt dominante culturile cu valoare ridicată pe piața produselor agro-alimentare. Sunt specifice însă și manifestarea unor elemente de restrictivitate hidrică (supraumectare) care impun lucrări specifice de îmbunătățiri funciare.
- b. **Arealul câmpiilor înalte dunificate**, caracterizat de elemente de favorabilitate morfometrică și edafică, cu excepția suprafețelor nisipoase, care induc o anumită restrictivitate în raport cu modul de utilizare al terenurilor. În condițiile ameliorării psamosolurilor este posibilă utilizarea suprafețelor în cauză pentru culturile de viță-de-vie, pomi fructiferi, leguminoase, plante tehnice, legume, plante furajere și plante medicinale.
- c. **Arealele glacizate, de versanți și interfluvii deluroase joase**, caracterizat de dominanța eutricambisolurilor și luvisolurilor, în care se remarcă intervenția anumitor limitări morfometrice în raport cu posibilitățile de mecanizare a lucrărilor agricole
- d. **Arealele deluroase interfluviale cu altitudini medii și versanți asociați acestora**, în care utilizarea agricolă este legată în principal de utilizarea pastorală a pășunilor și mai rar de cultivarea cerealelor sau plantelor furajere, în condițiile în care aici sunt dominante soluri încadrate în categoria a 3-a și a 4-a de fertilitate.

Analiza structurii terenurilor agricole, pe categorii de folosință, scoate în evidență faptul că **terenurile arabile** dețin la nivelul comunei peste 75% din terenurile agricole, fapt ce se constituie ca

o premisă de favorabilitate față de culturile de câmp.

Suprafețe mari de teren arabil, de fânețe și pășuni le-au oferit locuitorilor posibilitatea de a se ocupa de cultivarea plantelor, creșterea animalelor și valorificarea produselor animaliere.

4.3.1. Fondul funciar

Fondul funciar este constituit din terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul (public, privat, cooperatist, obștesc etc.) din care fac parte.

Fondul funciar este format din teren arabil, pășuni și fânețe naturale, vii și livezi, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, construcții, drumuri și căi ferate, ape, bălți și alte suprafețe.

România se găsește pe locul 6 din Europa ca suprafață agricolă utilizată (după Franța, Spania, Germania, Marea Britanie și Polonia) și pe locul 5 ca suprafață arabilă (după Franța, Spania, Germania și Polonia). Raportul dintre suprafața arabilă a țării la numărul de locuitori denotă faptul că fiecărui locuitor îi revin circa 0,41 ha teren arabil, valoare aproape dublă față de media UE 27, care este de 0,212 ha/locuitor. În această privință, România ocupă locul șase, după țările baltice, Danemarca și Finlanda.

Se observă ușor că statistica ne plasează într-o poziție privilegiată, de optim între volumul de resurse și nivelul lor raportat la mărimea populației.

Agricultura reprezintă activitatea economică de bază, prin care locuitorii comunei își asigură resursele de hrană și o parte din veniturile bănești.

Producția vegetală

Distribuția terenurilor cultivate la nivelul unităților administrativ – teritoriale prezintă o serie de particularități, după cum urmează:

- cele mai mari **suprafețe cultivate cu cereale** corespunzător unor condiții orografice prielnice și a unor suprafețe arabile extinse; datorită condițiilor de determinare orografică. Semnificația economică a acestor culturi derivă din importanța crescută pe care o au atât în alimentația omului cât și în hrana animalelor. Principalele cereale cultivate sunt grâul, secara, orzul și orzoaica, (pe suprafețe extinse) ovăzul, porumbul, bine reprezentat în comuna și sorgul (pe suprafețe extrem de reduse).

Structura terenurilor cultivate

- **cultura plantelor tehnice** (Reprezentative sunt culturile de floarea-soarelui, inul pentru fibră, cânepa pentru fibră, sfecla de zahăr
- **cultura cartofului,**
- **cultura** O notă de specificitate este dată pentru acest segment al producției vegetale de prezența culturii de dovleci cu semințe fără coajă, folosite în industria farmaceutică.
- cultura plantelor furajere, se înscrie ca un element cu importanță crescută în structura culturilor de câmp și totodată în lanțul producției agricole, fiind o importantă verigă de suport a sectorului zootehnic. Mai importante, atât prin suprafețele cultivate cât și prin

valoarea lor furajeră, sunt culturile de lucernă, trifoi, porumbul pentru siloz, sfecla furajeră și bostănoasele de nutreț. Atât în cazul celor perene, cât și al celor anuale, culturile de plante furajere au o reprezentare semnificativă.

Zona prezintă favorabilitate pentru cultura cerealelor. Populația își păstrează ocupație agricolă, însă în cele mai multe cazuri, practică agricultura în afara orelor de serviciu; își lucrează pământul individual, cu mijloace rudimentare și în foarte mică măsură cu mijloace mecanice.

Clima permite cultivarea legumelor, însă este nevoie de investiții în sisteme de irigații. Zona prezintă favorabilitate pentru cultura cerealelor, plantelor tehnice și legumelor

4.3.2. Structura folosinței terenului agricol

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	1990	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Total ha)	4967	4967	4967	4967	3210	3115	3115	3115	3115	3115	3115	3115	3115	3115	3115	3115
Agricolă	4335	4566	4414	4414	2834	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2800	2787	2787
Arabilă	3799	4043	3891	3891	2559	2504	2504	2504	2504	2504	2292	2292	2292	2293	2401	2401
Pășuni	380	388	388	388	140	190	190	190	190	190	392	392	392	392	271	271
Fânețe	97	102	102	102	102	93	93	93	93	93	93	93	93	93	93	93
Vii și pepiniere viticole	36	29	29	29	29	11	11	11	11	11	21	21	21	20	20	20

Livezi și pepiniere pomicole	23	4	4	4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Terenuri neagricole total	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	315	315	315	328	328
Ocupata cu ape, balti	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	17	17	17	17	17
Ocupata cu constructii	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	170	170	170	170	170
Cai de comunicatii si cai ferate	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	44	44	44	57	57
Terenuri degradate si neproductive	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	84	84	84	84	84

Sursa: <http://statistici.inse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/inse-table>

4.3.3. Numărul de animale

În comuna Căpleni, efectivele de animale, pe anumite categorii, au scăzut din anii 1990 până în prezent aici se încadrează bovinele și ovinele. Ultimele date statistice înregistrate de Institutul de Statistică sunt din anul 2003. Efectivele de animale, pe principalele categorii de animale, forme de proprietate, județe și localități potrivit inse.ro se prezintă astfel:

Principalele categorii de animale	Anul			
	1990	2000	2002	2003
	Număr			
Bovine	2633	573	572	436
Porcine	2117	2300	3006	2004
Ovine	2717	:	:	:
Păsări	20585	13000	14200	11940

Sursa: <http://statistici.inse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/inse-table>

4.4. Potențial forestier

Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră a comunei Căpleni este ne semnificativă.

4.5. Potențial turistic

Potențialul turistic de excepție al României este marcat prin două componente esențiale:

- componenta naturală, reprezentată prin peisaje spectaculoase, configurația variată a reliefului, condițiile climatice favorabile, valoarea terapeutică și abundența unor factori naturali de cură;
- componenta antropică, reprezentată prin vestigii ale civilizațiilor ce s-au succedat pe teritoriul României din vremuri imemorabile, monumente și obiective de artă laică sau religioase, muzee și colecții muzeale, elemente de etnografie și folclor de mare frumusețe și originalitate, realizări actuale de prestigiu.

Acestea constituie elementele de mare atractivitate pentru turismul românesc, prezentând o paletă largă de forme de turism: de sejur (de litoral, montan, balnear), vânătoare și pescuit sportiv, turism itinerant cu valențe culturale, turism profesional etc.

Fiecare formă a cadrului natural deține, după specificul său, o anumită capacitate de potențial turistic, urmărită pe treptele majore de relief, crește de la câmpie, la dealuri și podișuri până la unitățile montane, excepție făcând litoralul românesc al Mării Negre și Delta Dunării, care prezintă aspecte fizico-geografice originale.

România este deținătoarea unui tezaur bogat în vestigii arheologice, monumente istorice, de arhitectură sau de artă, ca și a unui inestimabil patrimoniu care atestă evoluția și continuitatea de muncă și de viață pe aceste meleaguri, dezvoltarea culturii și artei poporului român.

Principalele resurse turistice antropice sunt:

- vestigiile arheologice;
- monumentele istorice, de arhitectură și de artă cu o valoare de unicat;
- muzeele și casele memoriale;
- mărturiile civilizației și culturii populare;
- satele turistice.

Între cele mai reprezentative zone turistice ale României se disting câteva cu caracteristici deosebite:

- București - capitala României, cel mai mare centru politic, industrial, administrativ, cultural, științific și turistic al țării;
- Munții Carpați - prin întindere, accesibilitate ușoară, originalitate și frumusețea peisajelor montane, bogăția de ape minerale și multiple posibilități de practicare a sporturilor de iarnă, constituie cea mai mare și mai complexă zonă turistică a țării. Aici se găsesc renumitele stațiuni montane internaționale Poiana Brașov, Sinaia, Predeal, care, alături de Borșa, Stâna de Vale, Păltiniș, Durău, Semenic, Muntele Mic, Bâlea, dispun de hoteluri moderne și vile cochete, restaurante, numeroase posibilități de agrement, pârtii și instalații pentru sporturile de iarnă și transport pe cablu.

Turismul balnear are, de asemenea, puternice baze de tratament, cazare și agrement în frumoasele stațiuni din depresiunile sau culoarele de văi carpatine: Băile Herculane, Băile Felix, Călimănești-Căciulata, Slănic-Moldova, Băile Tușnad, Covasna, Vatra Dornei și altele.

Componentă fundamentală a dezvoltării economice, turismul este parte din prioritățile prezentei Strategii de Dezvoltare Locală. Integrarea turismului în conceptul de marketing teritorial ține de oportunitatea pe care turismul o oferă ca posibilități de promovare a zonei. Astfel că implementarea unor măsuri de promovare a turismului asigură promovarea tuturor aspectelor locale, de la potențial economic până la resurse naturale de calitate.

Turismul este una dintre politicile transversale ale Uniunii Europene fundamentată juridic prin articolul 3, litera "u" din Tratatul de la Maastricht, în care se autorizează comunitatea să adopte măsuri de dezvoltare în acest sector. Turismului îi sunt adresate dispozițiile de liberă circulație a persoanelor, a mărfurilor, a serviciilor întreprinderilor mici și mijlocii.

Vorbind despre turism semnifică să înfruntăm domenii cum ar fi protecția mediului, politicile de ocupare a forței de muncă, dezvoltarea transporturilor, protecția consumatorilor, dezvoltarea de tehnologii moderne, tradiție culturală locală. La nivelul întregii Uniuni Europene procent de 5% ca aport la economia comunitară.

Administrația publică prin implementarea prezentei strategii va urmări să promoveze și să susțină orice inițiativă privată sau public-privată de dezvoltare a turismului.

Următoarele măsuri se impun în această direcție:

- ✓ încurajarea întreprinderilor turistice pentru satisfacerea exigențelor clienților;
- ✓ crearea, modernizarea și eficientizarea infrastructurilor de turism;
- ✓ valorificarea resurselor umane în turism;
- ✓ identificarea de piețe naționale și internaționale care să primească oferta locală de turism;
- ✓ sprijin și consultanță oferită întreprinzătorilor din domeniu în vederea accesului la finanțări europene în domeniul turismului;
- ✓ crearea și utilizarea unui sistem de indicatori;
- ✓ monitorizare în mass-media.

Promovarea ofertei turistice va urmări premisele prezentate mai jos:

- ✓ definirea unei mărci locale și crearea de activități pentru susținerea acestuia;
- ✓ elaborarea de materiale de promovare, unitare și de calitate (tematice sau diversificate, în limba română și alte limbi de circulație internațională): postere, broșuri, materiale informative, cataloage cu produse și servicii, hărți, calendare ale evenimentelor, etc.;
- ✓ diseminarea materialelor de promovare prin centre de informare turistică locale, prin birourile de turism din străinătate și în localitățile din străinătate;
- ✓ promovare on-line și crearea de legături între site-urile internet existente;
- ✓ susținerea de activități de promovare în mass-media;
- ✓ integrarea pachetelor și circuitelor turistice în programele naționale de promovare;
- ✓ încurajarea oricărui altor canale și mijloace de promovare a turismului
- ✓ (evenimente, concursuri, conferințe, spectacole, etc.).

Datorită poziției geografice și a frumuseții peisajului, comuna Căpleni se află printre atracțiile turistice din zona Satu Mare. Aici se remarcă construcțiile cu o puternică valență istorică. Comuna se află într-un proces continuu de dezvoltare a agroturismului.

4.6.1. Potențial turistic

Toată regiunea Nord-Vest este caracterizată printr-un potențial turistic complex și deosebit de valoros, natural și antropic, constituind o premisă, un factor fundamental și o ofertă turistică primară.

Din componența naturală al potențialului turistic al regiunii se detașează următoarele categorii: potențialul turistic al reliefului, parcuri naturale și arii protejate, respectiv potențialul turistic al resurselor hidrografice (inclusiv hidrominerale și termale), premisele istorice ale locurilor. Zona în care este situată comuna prezintă un deosebit potenția touristic.

În cadrul activităților terțiare, cele turistice se remarcă cu un profil aparte la nivelul comunei. Acest fapt se datorează unui complex de elemente care asigură premise favorabile pentru practicarea diverselor forme de turism.

4.6.2. Infrastructura turistică

Conform datelor statistice, în Regiunea Nord-Vest, în anul 2013 existau 329 agenții de turism licențiate de către Autoritatea Națională pentru Turism.

În ceea ce privește structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică la nivelul județului Satu Mare, conform datelor INS, în anul 2019 era înregistrat un număr de 62 de astfel de structuri dintre care 24 în municipiul Satu Mare.

Turiștii sunt atrași de ospitalitatea specifică locului, bucătăria tradițională, zona geografică deosebită și liniștea oferită. În comuna Căpleni, nu există înregistrate, în statistica națională, structuri de primire turistică precum pensiuni, hoteluri, campinguri ș.a.

4.6.3. Turismul sătmărean în comuna Căpleni

Comuna Căpleni, este component a județului Satu Mare, județ cu tradiții stravechi, obiceiuri păstrate și turism înfloritor.

Comuna Căpleni se mândrește în lume prin edificiile culturale de pe teritoriul ei. Dintre acestea, cu o valoare culturala și istorica deosebita se remarcă Biserica și Mănăstirea Franciscană Sfântul Anton, Biserica greco-catolica din Căpleni, Monumentul eroilor.

Istoria comunei Căpleni

Numele localității derivă din limba turcă și înseamnă "tigrul", iar istoria sa este în strânsă legătură atât cu istoria mocirlei Ecsed, cât și cu construcția în stil neo-roman a bisericii construite de Ybl Miklos, monumentul cel mai prețios al comunității. Aici se află înmormântați membrii familiei Karolyi, care au fost moșieri bogați de origine maghiară. Printre aceștia se află și Karolyi Sandor, care

În secolul al XVIII-lea (începând cu 1712) a adus în Căpleni coloniști din regiunea Baden-Wurtemberg, Pădurea Neagră și lacul Boden, în total 127 de familii.

Astfel, Căpleni a devenit o localitate majoritar șvăbească. Prin intermediul Bisericii și al școlii, șvabii au fost supuși unui proces de maghiarizare și deznaționalizare intensă de către administrația ungară, care s-a aflat la putere în Transilvania de mai multe ori.

4.6.5. Edificii culturale, monumente istorice

Mănăstirea romano-catolică, „Sf. Anton de Padova”

Perioada construirii primei mănăstirii de către neamul Kaplony poate fi presupusă încă în secolul al XI-lea, însă data exactă rămâne necunoscută. Biserica mănăstirii închinată Sf. Martin a fost patronată în comun de familiile din neamul Kaplony chiar și după împărțirea proprietății, și a constituit locul de înmormântare a descendenților acestui neam. Dintre puținele informații scrise păstrate despre biserică din perioada medievală, cea mai importantă este diploma din 1444, care enumeră bunurile mobile aflate în proprietatea edificiului de cult. În ultimul document medieval despre mănăstire, datând din 1479, se precizează că biserica este de dimensiuni mari și are două turnuri. Pe parcursul secolului al XVI-lea mănăstirea este părăsită, iar clădirea bisericii începe să se ruineze.

Reconstruirea edificiului a fost inițiată de Alexandru Károlyi (1668–1743), descendent din neamul Kaplony, care a dăruit mănăstirea franciscanilor în 1711. Lucrările de restaurare a mănăstirii

se extind pe o perioadă lungă de timp, deoarece primul călugăr franciscan a ajuns aici abia în 1719. În timpul lucrărilor de restaurare, biserica medievală cu două turnuri și trei nave absidate a suferit modificări ne semnificative: o parte din ferestrele medievale au fost lărgite, nava

principală a fost boltită în 1730, însă bolta navelor secundare s-a păstrat probabil în forma originală. S-a construit, de asemenea, o șarpantă comună pentru cele trei nave. Lângă latura sudică a bisericii a fost realizată o nouă criptă pentru familie, care o înlocuia pe cea originală, situată în fața altarului, în nava centrală. Restaurarea bisericii a fost finalizată în 1740. Cutremurul din 1834 a afectat grav biserica. Reconstruirea edificiului în stil romantic, după planurile lui Ybl Miklós, s-a realizat între 1842–1847. S-au desființat pilaștrii medievali (păstrându-se doar două dintre capitelurile originale), iar bolțile, cu excepția celor din absida sanctuarului, au fost înlocuite cu un tavan casetat. Noua criptă din spatele altarului, cu planul în formă de cruce, dă impresia unui mausoleu paleocreștin. Rămășițele

Comuna Căpleni,
Județul Satu Mare

pământești ale membrilor familiei Károlyi au fost strămutate în noua locație. Hramul inițial al bisericii, Nașterea Domnului, a fost înlocuit de Alexandru Károlyi cu cel de Sf. Anton de Padova. Din interior merită a fi menționate fragmentele mobilierului în stil baroc, picturile în ulei pe pânză reprezentând stațiile Calvariei și în special, sarcofagele de bronz din cripta familiei.

Cripta Familiei Károlyi

Cripta Familiei Károlyi este unul dintre cele mai frumoase și mai importante obiective turistice din județul Satu Mare ridicată în anii 1740 de Sandor Károlyi, contele de atunci.

Lipită de latura vestică a bisericii pare parte din ea datorită motivelor decorative semicirculare și ferestrelor asemănătoare cu cele ale bisericii. Are o viață impresionantă, ca a Familiei Károlyi așa spune: distrusă de cutremurul din 1834 și reconstruită la mijlocul secolului 19, a fost ciuruită de soldații sovietici beți, am văzut și eu urme de gloanțe pe câteva sarcofage, pentru că în timpul regimului comunist să fie închisă și zidită. După 1990 a revenit la menirea ei inițială: loc de odihnă pentru Familia Károlyi și loc de vizită pentru turiști.

De o deosebită valoare istorică și artistică sunt sarcofagele din bronz aflate în Criptă, decorate cu reliefuri și tablouri pictate, cele mai vechi datând de la mijlocul secolului 17. Sarcofagele anilor 1700 sunt realizate la Bratislava, au ornamentație bogată și seamănă foarte mult cu sarcofagele împăratești din Viena. Când am fost acolo erau înmormântați 36 din membrii familiei Károlyi.

Cripta este deosebită, unică la noi, iar sarcofagele arămite sunt lucrate cu mare meșteșug.

La intrarea în criptă se află sarcofagul Krisztinei Csaki, care a murit în anul 1736 la vârsta de 30 de ani, soția lui Ferenc Károlyi, general în armata ungară. Povestea spune că din motive politice tatăl contelui nu a fost de acord cu această căsătorie, dar și-a dat consimțământul tocmai când tânăra soție a fiului său își da obșteșcul sfârșit. Trupul femeii a fost îmbălsămat și a fost îngropat abia după o lună când soțul ei s-a întors din război. Se spune că însuși împăratul a trimis sarcofagul și un dric tras de

șase cai în valtrapuri de mare doliu. Ceva adevăr există în această poveste pentru că am văzut și trei sarcofage care nu au niciun nume înscris pe ele, aparțin membrilor familiei care s-au căsătorit cu persoane de rang inferior sau neacceptate de familie, motiv pentru care familia i-a trimis în anonim.

Cripta mai adăpostește și alte obiecte, unele cu valoare artistică, altele cu valoare familială, una dintre acestea fiind o cruce cu Răstignirea lui Hristos realizată în ultimii ani ai secolului 19 în cunoscutul Atelier Bazzanti din Florența, dintr-o singură bucată de marmură. Se mai află blazonul original al familiei Károlyi, cusut cu fir de aur în anii 1790, un vas pentru aghiazmă și un fragment de capitel din perioada romanică a bisericii. Pe două din sarcofage se află câte o urnă din argint, frumos lucrate, în care sunt îmbălsămate inimile soțiilor celor doi conți ce se odihnesc acolo.

Ultimul înhumat acolo a fost contele Lajos Károlyi adus în anul 2010 din Brazilia țara sa adoptivă, este

într-un locaș gen criptă în partea stângă.

Biserica greco-catolica din Căpleni

Comuna Căpleni,
Județul Satu Mare

Datând din secolul al XVIII-lea datează primele mențiuni documentare referitoare la comunitatea greco-catolică din Căpleni. Biserica veche a acestora, din lemn, despre a cărei aspect nu avem însă, nici un fel de precizări, apare pentru întâia oară într-un document din 1734. Mai bine de un deceniu mai târziu, în anul 1748, o vizitație canonică descrie situația greco-catolicilor din Căpleni, în acel moment în număr de 70, lipsiți de preot. Până la jumătatea secolului al XIX-lea, comunitatea greco-catolică din sat ajunge să numere 108 persoane. Construcția bisericii greco-catolice actuale s-a încheiat în anul 1887. Turnul este inclus în nava de mici dimensiuni și se ridică cu un singur nivel deasupra acesteia. Pe acoperișul turnului este inscripționat anul ridicării bisericii. Aspectul interior al edificiului de cult, incluzând pictura murală și iconostasul, este rezultatul lucrărilor de restaurare desfășurate în intervalul 1974–1982. Tot în interior se găsesc două statui de mari dimensiuni, una înfățișând-o pe Sf. Fecioară, cealaltă pe Sf. Anton, și stațiile Calvariei.

În ciuda încercărilor familiei Károlyi de a impune catolicismul ca religie unică în rândul locuitorilor din Căpleni, comunitatea protestantă se menține și în secolul al XVIII-lea. În anul 1745, reformații, care numărau abia 15 persoane, aveau preot propriu, slujba desfășurându-se însă într-o simplă casă de locuit. Prima biserică protestantă a fost construită în anul 1784, din lemn, cu un turn și acoperită de trestie. Până la jumătatea secolului al XIX-lea, numărul reformaților crește la 240 de persoane, făcând necesară construirea noului edificiu de cult (1823), de această dată din cărămidă. Biserica reformată actuală din Căpleni, cu o arhitectură modernă, a fost construită în anul 2004. Edificiul vechi a fost dărâmat doi ani mai târziu, în 2006.

Monumentul eroilor

Vicisitudinile celei de a doua conflagrații mondiale nu au provocat locuitorilor atâtea pierderi câte au provocat urmările acesteia. 350 de oameni de origine germană din Căpleni, victime ale condamnării colective a cărei idee fusese promovată de sovietici, au fost deportați în lagărele de muncă din URSS, în anul 1945. În amintirea acestora a fost ridicat, în cimitirul satului, un monument comemorativ. Primii ani ai comunismului au adus, la rândul lor, multiple schimbări în sat. În anul 1951, călugării franciscani din Căpleni au fost arestați și transportați la Radna (județul Arad), fiindu-le permisă întoarcerea în localitate abia în anul 1957. Procesul de colectivizare a început în anul 1957, fiind încheiat în 1962, când toate familiile din Căpleni au fost incluse în asociațiile colective. Perioada de după 1990 este marcată de o redresare economică și îmbunătățirea infrastructurii, activitatea predominantă fiind în continuare agricultura. Școala din comună a luat numele lui István Fényi (1919–2000), profesor, poet și traducător născut în localitate. La fel ca în celelalte localități șvăbești, fanfara din Căpleni are un rol important în păstrarea tradițiilor zonei, iar telecentrul înființat aici a devenit catalizatorul vieții comunitare

Monumentul eroilor

4.6.6. Patrimoniul natural local

Patrimoniul natural al comunei Căpleni este unul foarte bogat, remarcându-se istoria bogată a locului, monumentele de o valență istorică neprețuită și peisajul cu accente unice.

Cultură

O parte a resurselor turistice ale acestei regiuni este reprezentată de patrimonial antropoc, care include patrimoniul construit și unul spiritual sau etnografic (încorporând ocupațiile, obiceiurile, portul popular, jocul etc.). Patrimoniul construit este cel pe care l-am prezentat în capitolul anterior, monumente dublate de istorie și legende ale vremurilor de demult.

Majoritatea monumentelor arhitecturale sunt lăcașe de cult, vechi de câteva secole, dar sunt și unele monumente mai recente. Trebuie să menționăm și obiceiurile, cultura acestor meleaguri, acestea fiind dovada vie a identității acestor comunități, care pe lângă dorința de dezvoltare vor să-și conserveze și trecutul, prin patrimoniul arhitectural și cultural.

La fel ca în celelalte localități șvabești, și la Căpleni există o fanfară pentru păstrarea tradițiilor, deși deportarea sovietică din 1945 și emigrările din deceniile următoare au redus simțitor numărul locuitorilor de origine șvabă. În comună funcționează un telecentru, catalizator al vieții comunitare, iar comuna face parte din Asociația Rurală "Câmpia Careiului și Ierului".

Evenimente locale:

- 19 martie - Hramul Bisericii Sfântul Iosif
- 13 iunie - Hramul Bisericii Sfântul Anton
- Prima sâmbătă a lunii iulie - Láp Fesztivál - Ziua commune

4.6.6.1 Valori etnografice

Numele localității Căpleni derivă din limba turcă și înseamnă "tigrul", iar istoria sa este în strânsă legătură atât cu istoria mocirlei Ecsed, cât și cu construcția în stil neo-roman a bisericii construite de Ybl Miklos, monumentul cel mai prețios al comunității. Aici se află înmormântați membrii familiei Karolyi, care au fost moșieri bogați de origine maghiară. Printre aceștia se află și Karolyi Sandor, care în secolul al XVIII-lea (începând cu 1712) a adus în Căpleni coloniști din regiunea Baden-Wurtemberg, Pădurea Neagră și lacul Boden, în total 127 de familii.

Astfel, Căpleni a devenit o localitate majoritar șvabească. Prin intermediul Bisericii și al școlii, șvabii au fost supuși unui proces de maghiarizare și deznaționalizare intensă de către administrația ungară, care s-a aflat la putere în Transilvania de mai multe ori.

În prezent, localitatea numără 3200 de suflete, trei religii, în mare parte romano-catolici (aceștia sunt descendenții șvabilor), și trei naționalități.

Din bogata tradiție populară a Căpleniului, urmărim prezentarea a trei obiceiuri specifice. Primul se leagă de momentul de cotitură din viața omului: căsătoria. Potrivit importanței, căsătoria, cununia sau nunta beneficiază de tradiții proprii, de ele legându-se texte folclorice specifice. Un obicei este reprezentat de „închiderea drumului” miresei. Mireasa și nuntașii pot intra la locul nunții numai după plata vămii. Și pe drumul spre biserică copiii cer vamă pentru mireasă, vamă achitată de către nași. La Căpleni, de distracția nuntașilor nu răspunde cavalerul de onoare, ci bucătarul. Meniul festiv este prezentat cu poezii vesele, uneori „deochete”.

Carnea fiartă este recomandată astfel: “Am adus cocoșul cu creasta întreagă să nu mai calce găina vecinului. Acest cocoș este ștregar a tras cu ochiul miresei, iar mirele a jurat că va avea grijă de mireasă până la moarte.”

Dansul focului, săritura peste foc reprezintă încheierea simbolică a nunții din Căpleni. După acest moment nunta este terminată, cu toate că

ospățul continuă. „Atunci când este cununia, pe la noi se face un foc mic. Și dimineața, când se termină nunta și nuntașii se duc spre casă, se adună o grămadă de coceni de porumb, și atât mireasa, cât și mirele sar peste el și dansează în jurul lui. [...] Dimineața pe lumină, în jurul orei șapte. [...] Focul a fost întotdeauna în fața casei de cultură sau în fața casei unde s-a ținut nunta.” După cele relatate de către un localnic, săritura peste foc simbolizează arderea virginității. La dansul focului rămân mai ales tinerii.

„Noi bătrânii nu ne-am dus niciodată la dansul focului,” [...] „Muzicanții au ieșit afară, au scos băutura și prăjituri și au servit pe toată lumea, pe cine s-a dus la biserică, pe cine ducea laptele sau pe cei care cu orice treabă au trecut prin fața căminului cultural.” Punerea focului a fost sarcina unui cumnat, eventual a unui chelner. În jurul focului se dansează și se cântă, și mai ales băieții sar peste el. Săritura cu succes este aplaudată. Deoarece se desfășoară dimineața, evenimentul este văzut de multă lume, persoane care se duc la biserică sau se află pe stradă din diverse motive. Durează aproximativ o jumătate de oră. După ce se termină, dansatorii de foc se întorc la nuntă sau pleacă acasă.

Un alt obicei specific se leagă de o sărbătoare calendaristică de iarnă, 6 decembrie, ziua Sf. Nicolae, numită seara spiridușilor. Tradiția cadourilor de Sf. Nicolae are două origini. Pe de o parte, provine din mediu urban (de pe teritoriile germane și austriece): cadoul pus în pantofii curățați și așezați în geam. Pe de altă parte, obiceiurile acestei sărbători au și origine populară, legată de episcopul Sf. Nicolae, care, pe lângă cadou, cere și socoteală asupra faptelor rele. În Căpleni, ca și în multe alte locuri, aceste tradiții s-au împletit, devenind astfel cunoscute ca seara spiridușilor. Noaptea, în taină, Moș Nicolae aduce cadoul, iar spiridușul (numit la Căpleni crampus) cere socoteală copiilor în ceea ce privește comportamentul lor din timpul anului. După tradiție, spiridușul este o figură diabolică care îl însoțește pe bunul Moș Nicolae îmbrăcat în manta roșie și cu barbă albă. Denumirea de crampus este de origine bavarezo-austriacă, la fel ca aspectul acestora. La seara spiridușilor participă cinci-șase băieți, care merg la rude sau la vecinii unde sunt copii mai mici. Sunt îmbrăcați în sumane, gube, veste întoarse pe dos, cu haine rupte, pe față își trag un ciorap pentru a nu fi recunoscuți, zăngănind cu lanțuri și strigând, făcând gălăgie ca să pară mai înfricoșători. Dacă sunt și fete cu ei, ele îl reprezintă pe Sf. Nicolae, fiind îmbrăcate în alb, fie într-o rochie de mireasă veche, fie într-un cearșaf. Grupul întreabă în gura mare la ușa: „Este aici vreun copil rău? Ați fost cuminți?” După aceasta urmează examenul de rugăciune: „Ia să vedem, știți să vă rugați?” Rugăciunea spusă corect este premiată de Moș Nicolae cu mere, fructe uscate, nuci. Spiridușii hotărăsc care rugăciune să fie spusă de cei mici, de obicei aceasta fiind Tatăl nostru. Copiii mai neastâmpărați sunt pedepsiți de către spiriduși.

Al treilea obicei, legat de postul Paștelui, nu se mai păstrează, fiind documentat la începutul secolului al XX-lea. S-a desfășurat în prima duminică a postului mare. Cu o zi înainte, pe pășune a fost ridicată o colibă din trestie, în fața căreia a fost pusă o laviță sau un scaun. Flăcăii satului mergeau la colibă, unde erau așteptați de fete, care cântau în jurul colibeii sau se rugau în genunchi la intrare. La sosirea flăcăilor, o fată aprindea coliba cu o lumânare sfințită. Flăcăii aveau la ei 15 sau 20 de cercuri de lemn de dimensiunea de cca. 20 cm, denumite sajbó. Aceste cercuri erau puse, câte unul, pe o bâta de lemn de un metru și ținute în foc până când se înroșeau. Cercul înroșit era aruncat apoi cu bâta, în timp ce flăcăul întreba: „sajbó, sajbó al cui e acest cerc?” Răspunsul era numele Sf. Fecioare, al Sf. Iosif, sau al unui alt sfânt. Începând cu conducătorul flăcăilor, fiecare băiat arunca un cerc și era strigat numele unui sfânt. La epuizarea sfinților, era strigat numele localnicilor. Aruncarea se încheia când se stingea focul. Cei prezenți cântau cântece bisericești, apoi se întorceau tăcuți acasă.

Sursa: <https://www.gazetanord-vest.ro/2019/06/valori-etnografice-ale-svabilor-din-capleni/>

4.6.6. Mlaștina Ecedea

Localitatea Cîpleni se află la granița sudică a fostei mlaștini Ecedea, multe activități tradiționale fiind astfel legate de resursele din mlaștină. A fost un centru al activităților de împletire a nuielui, dar, după desecarea mlaștinii, sursa cea mai importantă de venit a rămas agricultura. Predomină culturile mari, creșterea animalelor fiind mai puțin prezentă între activitățile economice.

În trecut peisajul zonei, a fost dominat de Mlaștina Ecedea, care, cu suprafața ei de peste 400 kmp era cea mai mare mlaștină eutrofă al Europei de Est. Până la asanarea ei în anii 1890, a adăpostit o floră și faună unică prin bogăția și complexitatea ei. Caracterul arhaic al “Lacus Etsedensis” și al împrejurimilor a fost determinat prin dominanța terenurilor mlăștinoase, care alcătuiau complexe cu

aninișuri, respectiv cu păduri de luncă existente la periferia acestei zone. Flora acestui teritoriu nu a fost cunoscută temeinic, dintre formațiunile vegetale descrise cu nume popular, se recunosc, în special, unele de baltă și mlaștină, dintre care amintim vegetația plutitoare, trestiișuri, păpurișuri, pășuni umede dominate de iarba câmpului (*Agrostis stolonifera*), sălciișuri cu *Salix alba* și aninișuri, care probabil erau tipuri caracteristice stațiunilor turboase. Mai existau, la marginea Mlaștinii Ecedea, și unele păduri de luncă inundate, ca în hotarul satului Berveni. A mai fost menționată și prezența cărpinișurilor, care puteau să se formeze nu numai la marginea bazinului, dar și în interiorul acestuia.

În urma lucrărilor de hidroameliorare executate între anii 1896-1899 s-a reușit asanarea Mlaștinii Ecedea. Ca urmare a asanării, majoritatea terenului de aici a devenit uscat, ceea ce a făcut ca nivelul pânzei freatice să coboare, rămânând totuși relativ aproape de suprafață. Straturile de turbă s-au comprimat datorită pierderii apei, iar în multe locuri acestea au fost complet distruse de incendiile repetate. Arealul multor specii de plante spontane a devenit fragmentar sau insular, multe dintre ele sunt prezente pe suprafețe restrânse, fiind prezentate doar prin câteva exemplare.

CAPITOLUL 5

5. Social

Serviciile sociale reprezintă ansamblul de măsuri și activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

Pornind de la nevoile fiecărei persoane, serviciile sociale pot avea o adresabilitate mai largă, la nivel de grup sau comunitate.

Pentru realizarea unor acțiuni sociale coerente, unitare și eficiente în beneficiul persoanei, serviciile sociale se pot organiza și acorda în sistem integrat cu serviciile de ocupare, de sănătate, de educație, precum și cu alte servicii sociale de interes general, după caz.

Sistemul de asistență socială din România este reglementat prin legea asistenței sociale nr. 292/2011, publicată în Monitorul Oficial nr. 905 din 20 decembrie 2011. Conform prevederilor acestei legi, sistemul național de asistență socială reprezintă „ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.”

În ultimii ani, impactul politicilor și reglementărilor Uniunii Europene asupra furnizării serviciilor sociale și de sănătate a crescut în mod constant. Deși Uniunea Europeană nu poate emite reglementări cu caracter obligatoriu în domeniul social (datorită acțiunii principiului de subsidiaritate în acest domeniu), serviciile sociale de interes general se află sub incidența unei categorii de reglementări specifice serviciilor și anume cele legate de competiție și achiziții publice. Acest fapt se datorează și modului în care statele membre au decis să își organizeze sistemul de servicii sociale – de exemplu descentralizând organizarea serviciilor sociale, externalizând furnizarea lor directă etc. Deseori, aplicarea rigidă a acestor reguli de contractare și achiziții publice are efecte negative asupra furnizării serviciilor sociale.

Clasificarea serviciilor sociale are la bază următoarele criterii:

1. scopul serviciului;
2. categoriile de beneficiari cărora li se adresează;
3. regimul de asistare, respectiv regimul rezidențial sau nerezidențial;
4. locul de acordare;
5. regimul juridic al furnizorului de servicii sociale;
6. regimul de acordare.

După scopul lor, serviciile sociale pot fi clasificate în: servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, servicii de îngrijire personală, de recuperare/reabilitare, de inserție/reinserție socială etc.

După categoriile de beneficiari, serviciile sociale pot fi clasificate în servicii sociale destinate copilului și/sau familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc., victimelor traficului de persoane, persoanelor private de libertate, persoanelor sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate aflate în supravegherea serviciilor de probațiune, persoanelor cu afecțiuni psihice, persoanelor din comunități izolate, șomerilor de lungă durată, precum și servicii sociale de suport pentru aparținătorii beneficiarilor.

După regimul de asistare, serviciile sociale se clasifică în:

a) servicii cu cazare, pe perioadă determinată sau nedeterminată: centre rezidențiale, locuințe protejate, adăposturi de noapte etc.;

b) servicii fără cazare: centre de zi, centre și/sau unități de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile de acordare a hranei, ambulanța socială etc.

După locul de acordare, serviciile sociale se asigură:

- a) la domiciliul beneficiarului;
- b) în centre de zi;
- c) în centre rezidențiale;
- d) la domiciliul persoanei care acordă serviciul;
- e) în comunitate.

Categoriile și tipurile de servicii sociale, activitățile și funcțiile aferente fiecărui tip de serviciu, precum și regulamentele-cadru de organizare și funcționare se stabilesc prin Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Serviciile sociale sunt asigurate de către autoritățile administrației publice locale, precum și de persoane fizice sau persoane juridice publice ori private, în condițiile actelor normative în vigoare.

Având în vedere faptul că marea majoritate a serviciilor sociale sunt furnizate de primării, acestea nu au nici capacitatea financiară nici cea instituțională de a furniza servicii sociale de specialitate pentru a satisface necesitățile cetățenilor.

- activități de identificare a nevoii sociale individuale, familiale și de grup
- activități de informare despre drepturi și obligații;
- măsuri și acțiuni de conștientizare și sensibilizare socială;
- măsuri și acțiuni de urgență în vederea reducerii efectelor situațiilor de criză;
- măsuri și acțiuni de sprijin în vederea menținerii în comunitate a persoanelor în dificultate;
- activități și servicii de consiliere;
- măsuri și activități de organizare și dezvoltare comunitară în plan social pentru încurajarea participării și solidarității sociale;
- Orice alte măsuri și acțiuni care au drept scop prevenirea sau limitarea unor situații de dificultate ori vulnerabilitate, care pot duce la marginalizare sau excluziune socială.

5.1. Infrastructura de sănătate

Infrastructura de sănătate la nivelul României

Cheltuielile pentru sănătate în România sunt cele mai scăzute din UE atât pe cap de locuitor (1 029 EUR, media UE fiind de 2 884 EUR), cât și ca procent din PIB (5 % față de 9,8 % în UE). Ponderea cheltuielilor pentru sănătate finanțate din bani publici (79,5 %) este în concordanță cu media UE (79,3 %) și, deși plățile directe sunt în general scăzute, cu excepția cheltuielilor pentru medicamentele prescrise în cadrul asistenței medicale ambulatorii, plățile informale sunt deopotrivă substanțiale și răspândite. În termeni absoluți, cheltuielile din toate sectoarele sunt scăzute, iar sistemul de sănătate este subfinanțat într-o măsură semnificativă.

O proporție substanțială a populației raportează nevoi nesatisfăcute de asistență medicală; în plus, accesul la această asistență este marcat de discrepanțe regionale, etnice și de venit semnificative. Persoanele din zonele rurale, cele care provin din comunități marginalizate și grupurile cu nivel socioeconomic mai scăzut se confruntă cu obstacole mai mari în calea obținerii de asistență medicală.

Deficitele de forță de muncă din domeniul sănătății se mențin ridicate, numărul medicilor și al asistenților medicali fiind unul dintre cele mai scăzute din Europa. În 2018, guvernul a abordat acest aspect în cadrul unei ordonanțe de urgență, acordând majorări salariale substanțiale și rapide, care au determinat creșterea cu peste 100 % a remunerațiilor medicilor rezidenți din spitalele publice. Această măsură a fost o reacție la proteste și se speră că îmbunătățirea salariilor va contribui la păstrarea personalului medical și la reducerea emigrației acestuia.

Mediul rural, este deficitar din punct de vedere al acoperirii cu unitati medicale astfel ca este important ca rețeaua de cabinete medicale de medicina de familie sa fie bine reprezentată. În mediul rural, asistența medicală primară a fost asigurată de 40,3% dintre cabinetele independente de medicina de familie. Totodată, 60 de spitale și alte unități medicale asimilate spitalelor în structura cărora s-au regăsit 24 de ambulatorii de spital, un număr de 8 ambulatorii de specialitate, 4 centre de diagnostic și tratament, unul din cele doua sanatorii de neuropsihiatrie au oferit asistență medicală de specialitate în mediul rural.

Infrastructura de sănătate la nivelul comunei Căpleni

În comuna Căpleni, în anul 2019, rețeaua de unități sanitare avea cuprins în structură trei cabinete medicale și o farmacie.

Cel mai apropiat spital este în Carei (la 4 km) și în Tășnad (29 km).

Ca urmare a rețelei de sănătate slab dezvoltate, locuitorii comunei Căpleni se văd nevoiți să apeleze la serviciile medicale din orașele din apropiere.

Unitati sanitare pe categorii de unitati, forme de proprietate, judete si localitati:

Categoriile de unitati sanitare	Forme de proprietate	Ani								
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Cabinete medicale de familie	Publică	1	1	1	1	1	:	:	:	:
	Privată	2	1	1	1	2	3	3	3	3
Farmacii	Publică	:	:	:	:	:	:	:	:	0
	Privată	:	1	1	1	1	1	1	1	1

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

5.1.1. Personal medico-sanitar

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în Regiunea Nord-Vest, numărul cadrelor medicale a oscilat destul de mult în ultimii 7 ani.

În comuna Căpleni, personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate, județe și localități:

Categoriile de cadre medico-sanitare	Forme de proprietate	Ani								
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Medici	Publică	1	1	1	1	1	:	:	:	:
	Privată	2	2	2	2	2	3	3	3	3
din total medici: medici de familie	Publică	1	1	1	1	1	:	:	:	:
	Privată	2	2	2	2	2	3	3	3	3
Farmacisti	Publică	:	1	1	1	1	1	1	1	1
Personal sanitar mediu	Publică	2	2	2	2	2	:	:	:	:
	Privată	2	2	2	2	2	3	4	4	4

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

5.2. Învățământ

Sistemul de învățământ reprezintă subsistemul principal al sistemului de educație. Structura sistemului de învățământ din România cuprinde: învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul secundar inferior, învățământul general obligatoriu, învățământul secundar superior, școlile de arte și meserii, școlile de ucenici, învățământul post-liceal și învățământul superior.

După 1989 învățământul românesc a înregistrat progrese în ciuda condițiilor economice dificile și a schimbărilor care au intervenit în viața socială. După 1998 a fost demarată reforma în educație, ca urmare a democratizării treptate și a infuziei fondurilor europene și ale Băncii Mondiale.

În mediul rural, infrastructura educațională nu are capacitatea de a susține un nivel decent de trai. În acest context, educația antepreșcolară (creșe) și preșcolară (grădinițe) se confruntă cu un deficit major în ceea ce privește infrastructura. Astfel, la nivelul creșelor, din 295 unități în anul 2011,

doar 1% se aflau în mediul rural, în contextul în care, din totalul copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 4 ani, 45,5% erau înregistrați în mediul rural. În ceea ce privește procentul de acoperire grădinițe în mediul rural acesta era doar de 7,44 % din numărul înregistrat la nivel național în anul școlar 2012-2013.

În localitatea Căpleni există o singură școală cu personalitate juridică.

Niveluri de educatie	Ani									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Total	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Primar si gimnazial	:	:	:	1	1	1	1	1	1	1

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Școala din comuna Căpleni dispune de următoarea infrastructură educațională:

Niveluri de educatie	Ani									
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Total	22	22	18	18	25	23	23	23	23	23
Invatamant prescolar	:	:	:	:	7	5	5	5	5	5
Invatamant primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	:	:	:	18	18	18	18	18	18	18
Invatamant primar si gimnazial	:	:	:	18	18	18	18	18	18	18

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

De asemenea școala dispune de o sală de gimnastică, un teren de sport și un număr de 16 de calculatoare disponibile elevilor și cadrelor didactice.

Populația școlară

Datele culese de la INS în ceea ce privește populația școlară este cuprinsă în tabelul următor. Sunt datele culese în ultimii 10 ani și ne relevă o pantă descendentă a numărului de copii înscriși în instituțiile de învățământ.

Nivel de instruire	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	358	329	332	327	316	300	293	269	274	274
Copii înscriși în grădinițe	143	132	96	99	95	86	87	81	88	96
Elevi înscriși în învățământul preuniversitar	215	197	236	228	221	214	206	188	186	178
Elevi înscriși în Învățământul primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	215	197	236	228	221	214	206	188	186	178
Elevi înscriși în Învățământul primar (inclusiv învățământul special)	110	95	128	115	112	123	103	95	95	89
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	105	102	108	113	109	91	103	93	91	89
Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial	:	:	:	228	221	214	206	188	186	178

Elevi inscriși în învățământul primar	:	:	:	115	112	123	103	95	95	89
Elevi inscriși în învățământul gimnazial	:	:	:	113	109	91	103	93	91	89

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Personal didactic

Cadrele didactice din instituțiile de învățământ ale comunei Căpleni în anul 2019 numărau 22 de persoane, împărțite astfel: 6 cadre didactice pentru învățământul preșcolar, 5 cadre pentru învățământul primar (inclusiv învățământul special) și 11 cadre pentru învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special).

Nivel de instruire	Ani									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	24	24	23	22	21	20	23	20	23	22
Învățământ preșcolar	8	8	6	6	6	6	6	5	6	6
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	16	16	17	16	15	14	17	15	17	16
Învățământ primar (inclusiv învățământul special)	6	5	7	6	6	6	5	5	5	5
Învățământ gimnazial (inclusiv învățământul special)	10	11	10	10	9	8	12	10	12	11
Învățământ primar și gimnazial	:	:	:	16	15	14	17	15	17	16
Învățământ primar	:	:	:	6	6	6	5	5	5	5
Învățământ gimnazial	:	:	:	10	9	8	12	10	12	11

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

5.3. Comunicații

La nivelul comunei Căpleni, furnizorii de servicii care oferă telefonie fixă sunt RCS RDS, TELEKOM. Odată cu răspândirea telefoniei mobile, foarte mulți din locuitorii comunei au renunțat la serviciul de telefonie fixă. Pe lângă serviciul de telefonie, Telekom oferă și servicii de internet. Serviciile de telefonie mobilă sunt furnizate de către Telekom, Orange și Vodafone, care au acoperire pe teritoriul comunei.

Serviciile de televiziune sunt oferite de către firma RCS RSD care oferă televiziune prin cablu, însă în comună sunt și gospodării care utilizează televiziunea prin satelit de la furnizori cum sunt Dolce și Digi.

În localitatea Căpleni nu s-a emis nicio autorizație a unui post de radio local și nici televiziune locală, însă sunt posturi de radio care se prind prin antenă, în gospodării regăsiu-se aparate de radio.

Nu în ultimul rând, serviciile de internet sunt răspândite în comună, majoritatea locuitorilor având acces la internet prin intermediul telefoniei mobile, dar și a unor firme cum sunt: RCS RDS și TELEKOM.

5.4. Mortalitatea infantilă

România a avut și în 2018 cea mai mare rată a mortalității infantile din Uniunea Europeană, cu 6 decese la 1.000 de nașteri vii, aproape dublu față de o rată a mortalității infantile de 3,4 decese la 1.000 de nașteri vii în Uniunea Europeană, arată datele publicate de Eurostat.

În comuna Căpleni, datele statistice furnizate de site-ul INSSE.ro arată următoarele valori:

Decedati sub 1 an pe județe și localități										
Ani	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Căpleni	:	1	1	:	:	:	1	1	:	:
Satu Mare	38	36	37	31	28	30	38	28	25	18

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Nascuti vii pe județe și localități										
Ani	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Căpleni	23	29	22	24	26	18	48	35	29	28
Satu Mare	3618	3428	3467	3919	3675	3590	3746	3928	3592	3261

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Căpleni a avut în anul 2018 (datele statistice din anul 2019 sunt provizorii) rata generală a mortalității, raportată la numărul nașcuților vii din localitate, de 0.15%.

Capitolul 6

6. Mediu/ecologie

Potrivit unui nou sondaj Eurobarometru, 87% dintre cetățenii români spun că protecția mediului este importantă pentru ei (media europeană fiind de 94%). În plus, 45% dintre cetățeni au afirmat că, în România, poluarea aerului constituie cea mai importantă problemă legată de mediu, în timp ce, la nivel european, 46% din cetățenii UE sunt de această părere. Dintre respondenții români, 41% (media europeană: 36%) consideră că sănătatea și viața de zi cu zi le sunt afectate de către problemele de mediu. În ceea ce privește deciziile luate referitor la protecția mediului, 41% din cetățenii români (media europeană: 26%) consideră că acestea trebuie luate de către guvern, în timp ce 56% (media europeană: 70%) consideră că această sarcină trebuie gestionată în comun, în cadrul UE.

Potrivit rezultatelor sondajului, cele mai importante probleme de mediu sunt schimbările climatice, poluarea aerului și deșeurile. Peste trei sferturi (78 %) dintre respondenți cred că aspectele legate de mediu au un efect direct asupra vieții lor de zi cu zi și asupra sănătății lor. Peste 80 % dintre cetățeni sunt îngrijorați în privința impactului substanțelor chimice din produsele de uz zilnic.

Este recunoscut faptul că ar putea fi nevoie de schimbări fundamentale. Măsurile de politică ce vizează reducerea deșeurilor de plastic și a aruncării de gunoaie pe domeniul public se bucură de un sprijin puternic în rândul celor peste 27 000 de persoane intervievate. De asemenea, potrivit rezultatelor sondajului, cetățenii cred că produsele ar trebui concepute în așa fel încât să fie facilitată reciclarea plasticului, industria și comerțanții cu amănuntul ar trebui să facă un efort pentru a reduce ambalajele din plastic, cetățenii ar trebui învățați cum să genereze mai puține deșeuri de plastic, iar autoritățile locale ar trebui să asigure instalații de colectare mai multe și mai bune pentru deșeurile din plastic.

De asemenea, sondajul a examinat atitudinile referitoare la industria îmbrăcăminte, fiind înregistrate niveluri ridicate de îngrijorare în privința problemelor legate de mediu și de condițiile de muncă. Respondenții au declarat că își doresc îmbrăcăminte care să dureze mai mult și care să fie făcută din materiale reciclabile.

În sfârșit, respondenții și-au exprimat sprijinul și pentru alte măsuri, cum ar fi investițiile în cercetare și dezvoltare, desfășurarea mai multor activități de informare și educare, încurajarea întreprinderilor în sensul implicării în activități sustenabile, precum și exercitarea unui control legislativ mai strict.

Acest sondaj a fost realizat în perioada 6-19 decembrie 2019 în cele 28 de state membre ale UE de la momentul respectiv. Aproximativ 27 498 de respondenți din diferite grupuri sociale și demografice au fost intervievați față în față, acasă, în limba maternă.

Acest sondaj Eurobarometru special este reluarea parțială, în scop de monitorizare, a unui sondaj Eurobarometru special realizat în octombrie 2017 pe aceeași temă. Multe dintre întrebări au fost repetate în cadrul acestui Eurobarometru special

6.1. Infrastructura de mediu în Regiunea Nord Vest

Calitatea factorilor de mediu (aer, apă, sol) și aspecte ale biodiversității

Calitatea aerului

În România calitatea aerului este reglementată prin Legea nr. 104/15.06.2011 privind calitatea aerului înconjurător. Prin această lege au fost transpuse în legislația națională prevederile Directivei 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa și ale Directivei 2004/107/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 2004 privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul, hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător.

Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite de la surse staționare și surse mobile (trafic rutier), în special în marile orașe, precum și de transportul pe distanțe lungi a poluanților atmosferici.

Conform Ministerului Mediului, aerul este factorul de mediu care constituie cel mai rapid suport care permite transportul poluanților în mediu, iar poluare aerului are efecte adverse semnificative asupra sănătății umane și poate provoca daune atât faunei cât și florei.

În perioada 2017 – 2018 în cea ce privește evoluția emisiilor de poluanți în atmosferă, la nivelul regiunii Nord-Vest, este una relativ constantă cu depășiri concentrațiilor medii anuale fie că este vorba de gazele cu efect de seră sau pulberile rezultate în urma activităților la sol (construcții, reparații, etc.). În județele Bihor, Cluj, Maramureș și Sălaj aerului este afectat de poluare mai ales în aglomerările urbane.

Calitatea apelor

În Regiunea Nord-Vest resursele de apă sunt reprezentate prin ape subterane (freatice și de adâncime) și de suprafață (râuri și lacuri) care fac parte din bazinele hidrografice Crișuri, Mureș și Someș – Tisa.

Alimentarea râurilor se face predominant din ploi și zăpezi, dar și prin aportul apelor subterane. Principalele râuri care străbat regiunea sunt: Someș, Tisa, Crișul Repede, Crișul Negru, Arieș, Barcău, Bistrița Ardeleana. Alături de apele curgătoare, pe teritoriul regiunii există și lacuri și bălți cu importanță economică și turistică.

În anul 2017 evaluarea stării ecologice / potențialului ecologic al cursurilor de apă (de suprafață) s-a efectuat pe baza rezultatelor obținute în secțiunile de monitorizare și aplicând metodologiile de evaluare conforme cu cerințele Directivei Cadru Apă 2000/60/EC.

BAZINUL HIDROGRAFIC TISA (2017)

În cadrul bazinului hidrografic Tisa au fost evaluate pe baza monitorizării 14 corpuri de apă naturale - râuri însumând un număr de 1113,964 km. Din lungimea totală de 1113,964 km monitorizată, 791,728 km (71,08%) s-au încadrat în stare ecologică bună, 294,34 km (26,42%) în stare ecologică moderată și 27,896 km (2,50%) în stare ecologică proastă.

Totodată, au fost evaluate 2 corpuri de apă puternic modificate - râuri, însumând un număr de 106,084 km, corpuri de apă care s-au încadrat astfel: 10,630 km (10,02%) în potențial ecologic bun și 95,454 (89,98%) în potențial ecologic moderat.

BAZINUL HIDROGRAFIC SOMEȘ (2017)

În cadrul bazinului hidrografic Someș au fost evaluate 50 corpuri de apă naturale - râuri însumând un număr de 2859,737 km. Din numărul total de 2859,737 km monitorizați pentru care s-a evaluat starea ecologică, 1599,159 km (55,92%) s-au încadrat în stare ecologică bună, 1121,58 km (39,22%) în stare ecologică moderată, 102,494 km (3,58%) s-au încadrat în stare ecologică slabă și 36,514 km (1,28%) s-au încadrat în stare ecologică proastă.

Pe de altă parte, au fost monitorizate 5 corpuri de apă puternic modificate - râuri însumând un număr de 313,097 km. Din cei 313,097 km monitorizați pentru care s-a determinat potențialul ecologic, 45,556 km (14,55%) s-au încadrat în potențial ecologic bun și 267,541 km (85,45%) în potențial ecologic moderat.

BAZINUL HIDROGRAFIC CRIȘURI (2017)

În cadrul Bazinului Hidrografic Crișuri au fost evaluate, din punct de vedere al stării ecologice, 40 corpuri de apă - râuri însumând un număr de 1196,04 km. Din numărul total de 1196,04 km monitorizați, pentru care s-a evaluat starea ecologică, 844,08 km (70,57%) s-au încadrat în stare ecologică bună, 186,00 km (15,55%) în stare ecologică moderată, 165,96 km (13,88%) în stare ecologică slabă.

În plus, au fost evaluate, din punct de vedere al potențialului ecologic, 9 corpuri de apă puternic modificate – râuri însumând un număr de 296,32 km. Din numărul de 296,32 km monitorizați, pentru care s-a evaluat potențialul ecologic, 211,75 km (71,46 %) s-au încadrat în potențial ecologic bun și 84,57 km (28,54 %) în potențial ecologic moderat.

BAZINIUL HIDROGRAFIC MUREȘ (2017)

În cadrul bazinului hidrografic Mureș au fost evaluate din punct de vedere al stării ecologice 29 corpuri de apă - râuri însumând 1555,237 km. Din cei 1555,237 km, repartitia pe lungimi în raport cu starea ecologică este următoarea: 912,471 km (58,67%) în stare ecologică bună; 497,849 km (32,01%) în stare ecologică moderată; 144,917 km (9,32%) în stare ecologică slabă.

Au fost evaluate 33 corpuri de apă puternic modificate - râuri, însumând un număr de 1700,918 km. Pentru cei 1700,918 km, pentru care s-a evaluat potențialul ecologic, repartitia pe lungimi în raport cu potențialul ecologic este următoarea: 1082,254 km (63,63%) în potențial ecologic bun (PEB); 618,664 km (36,37%) în potențial ecologic moderat (PEMo).

În anul 2017, la nivelul bazinului hidrografic Mureș a fost evaluate, pe baza datelor de monitoring, 1 corp de apă râu artificial – nepermanent.

Conform aceleiași directive - Directivei Cadru Apă 2000/60/EC - se monitorizează și resursele de apă subterane, fiind o sursă importantă de apă potabilă, folosită în scopuri alimentare și agricole. Caracterizarea calității apelor subterane are la bază analiza unor indicatori generali, care se referă la natura chimismului apelor, precum și pe baza unor indicatori specifici datorăți unor eventuale surse de poluare.

Prin aplicarea metodologiei și a criteriilor de evaluare a corpurilor de apă subterană la nivelul anului 2017, situația celor 47 de corpuri de apă subterană monitorizate se prezintă astfel:

- 41 de corpuri se află în stare chimică bună (87,23%);
- 6 corpuri se află în stare chimică proastă (12,77%).

Din analiza datelor obținute în urma monitorizării forajelor situate pe corpurile de apă subterană se observă că cele mai multe depășiri se înregistrează la următorii indicatori: azotați, amoniu, sulfați, cloruri, fenoli și nichel.

În ceea ce privește poluarea apelor freactice cu azotați, cauzele poluării acviferului freatic sunt multiple și au caracter cumulativ, sursele principale fiind:

- spălarea permanentă a solului impregnat cu compuși cu azot proveniți din aplicarea îngrășămintelor chimice pe unele categorii de terenuri arabile, de către precipitațiile atmosferice și apa de la irigații;
- lipsa sistemelor de colectare a apelor uzate în special la aglomerările umane din mediul rural.

Depășiri ale standardului de calitate la azotați se înregistrează în special în zonele în care solul este afectat de aplicarea îngrășămintelor chimice, zonele marilor combinate chimice, cât și ale fostelor combinate, dar aceste depășiri sunt în general locale, întâlnite preponderent în incinta sau în zonele limitrofe acestora, care pot însă constitui un pericol de poluare a acviferelor din zonă, având în vedere caracterul hidrodinamic și conductivitatea hidraulică a apei.

Dintre factorii cu potențial major de poluare care pot afecta calitatea apelor subterane putem aminti:

- produse chimice (îngrășăminte și pesticide - individual și total) utilizate în agricultură ce provoacă o poluare difuză greu de depistat și prevenit;
- produse menajere și produse rezultate din zootehnie;
- metale grele;
- necorelarea creșterii capacităților de producție și a dezvoltării urbane cu modernizarea lucrărilor de canalizare și realizarea stațiilor de epurare;
- exploatarea necorespunzătoare a stațiilor de epurare existente;
- lipsa unui sistem organizat de colectare, depozitare și gestionare a deșeurilor și a nămolurilor provenite de la epurarea apelor uzate industriale;
- produse petroliere;
- produse rezultate din procesele industriale.

Poluarea freaticului este cel mai adesea un fenomen aproape ireversibil având consecințe importante asupra folosirii rezervei subterane la alimentarea cu apă în scop potabil, depoluarea surselor de apă din pânza freatică fiind un proces foarte anevoios.

În anul 2017 s-au înregistrat la nivelul Administrațiilor bazinale de apă Someș-Tisa, Crișuri și Mureș un total de 30 de poluări accidentale (din care 26 în cadrul administrației bazinale de apă Mureș, 3 în cadrul administrației bazinale Crișuri și 1 în cadrul administrației bazinale Crișuri).

Acestea se datorează neglijenței manifestate de unii operatori economici în timpul desfășurării proceselor tehnologice sau a nerespectării prevederilor legislative privind evacuarea apelor uzate în receptori individuali. Pe parcursul anului 2017 aceste poluări au afectat cu preponderență râurile interioare.

Calitatea solului

În regiunea Nord-Vest suprafețele de teren cu destinație agricolă sunt afectate atât de procesele induse de anumite activități economice cât și de fenomenele naturale.

Principalele probleme se referă la sărăturarea, acidifierea solurilor, eroziunea de suprafață și/sau de adâncime, excesul de umiditate, pe care se manifestă fenomene de eroziune a apei sau terenuri situate în zona Câmpiei Transilvaniei pe care se manifestă lipsa apei.

Manifestarea acestor probleme este intensificată de practicile agricole neadaptate condițiilor de mediu, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor chimice, depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale și menajere, amenajarea necorespunzătoare a haldelor de steril sau a iazurilor de decantare, defrișările intense și abuzive.

Calitatea solului este influențată inclusiv de procese și fenomene naturale - alunecări de teren, inundații, secete prelungite. Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combaterea eroziunii solului din regiune a crescut de la 416.967 ha în 2012 la 419.304 ha în 2018. Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații a rămas neschimbată în perioada 2012-2018, ridicându-se la un umăr de 18.178 ha la nivelul regiunii (în județele Cluj, Bihor și Satu Mare). În plus, nu s-a irigat efectiv cu cel puțin o udare nici un teren agricol în această perioadă de timp.

Cea mai mare valoare s-a atins în anul 2016 (2.326.021 ha), iar cea mai mică în anul 2018 (1.564.870 ha). În cea mai mare pondere se aplică îngrășămintele chimice, având o medie de 34,28% din totalul îngrășămintelor aplicate în intervalul 2012-2018 la nivelul regiunii.

Cea mai mare valoare s-a atins în anul 2014 (775.853 ha), iar cea mai mică în anul 2017 (534.038 ha). În cea mai mare pondere s-au aplicat erbicidele, având o medie de 50,94% din totalul pesticidelor aplicate în intervalul 2012-2018 la nivelul regiunii.

Biodiversitate

În cadrul regiunii Nord-Vest se află trei regiuni biogeografice: panonică, alpină și continentală. Condițiile de sol, climă, așezarea geografică și relieful regiunii au favorizat apariția și dezvoltarea unor habitate de floră și faună de o mare diversitate și valoare.

Conform informațiilor existente pe website-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor la adresa <http://www.mmediu.ro/articol/date-gis/434> în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest se regăsesc 171 arii naturale protejate de interes național, reprezentând aproximativ 54,8% din totalul de 312 arii naturale protejate la nivelul regiunii – o parte dintre acestea fiind cu extindere trans-județeană:

- Județul Cluj: 58 de arii naturale protejate;
- Județul Bistrița-Năsăud: 51 de arii naturale protejate;
- Județul Maramureș: 58 de arii naturale protejate;
- Județul Satu-Mare: 15 arii naturale protejate;
- Județul Sălaj: 24 de arii naturale protejate;
- Județul Bihor: 106 arii naturale protejate.

Din punct de vedere al numărului de arii naturale protejate de interes național, județul Bihor este cel mai bine reprezentat, cu 106 arii, la polul opus aflându-se județul Satu Mare, cu 15 arii. Dacă ne raportăm la suprafața totală a ariilor protejate de interes național cele mai mari astfel de suprafețe se găsesc în județul Maramureș (peste 60% din totalul suprafeței județului), proporția acestora fiind foarte mică (aproape nesemnificativă) în județul Sălaj.

Suprafața totală a ariilor naturale protejate din Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest (cele 312 arii naturale protejate) este de 1.821.368,12 ha reprezentând aproximativ 15,17% din suprafața totală a ariilor protejate din România – 12.001.283,97 ha.

Scopul și regimul de management al categoriilor de arii naturale protejate sunt definite în:

- Anexa 1 la OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea 49/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea 95/2016 privind înființarea Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate și pentru modificarea OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și a faunei sălbatice;
- OUG 90/2016 privind stabilirea unor măsuri pentru asigurarea managementului ariilor naturale protejate.

Din ariile naturale protejate de interes național se pot evidenția Parcul Natural Munții Maramureșului (Cat. IUCN V), care este cel mai mare din România, cu o întindere de 148.850 ha, respectiv parcurile naturale și naționale care se întind și în județele din regiunile vecine, cu mențiunea că suprafața cea mai mare a primelor două se găsește în Regiunea Nord-Vest:

- Parcul Natural Munții Apuseni (Cat. IUCN V – 75.784 ha): județele Cluj, Alba și Bihor;
- Parcul Național Munții Rodnei (Cat. IUCN II – 47.227 ha): județele Bistrița-Năsăud, Maramureș, Suceava;
- Parcul Național Munții Călimani (Cat. IUCN II – 24.041 ha): județele Bistrița-Năsăud, Mureș, Suceava, Harghita.

Toate cele trei parcuri, a căror suprafață se găsește în cea mai mare parte în regiune, beneficiază de structuri proprii de administrare, constituite de către Regia Națională a Pădurilor – Romsilva. Parcul Național Munții Rodnei a fost declarat în 1979 Rezervație a Biosferei UNESCO , având administrare proprie și un plan de management al parcului din anul 2004.

La nivel regional, rețeaua Natura 2000 este compusă din 91 situri de importanță comunitară (SCI) și 19 arii de protecție specială avifaunistică (SPA), a căror suprafață însumată este de 1.457.761,061 ha, reprezentând aproximativ 17,1 % din suprafața totală a site-urilor Natura 2000 din țară – 8.526.116,892 ha.

Siturile din regiune sunt învecinate cu siturile Natura 2000 din Ungaria, Parcul Național Hortobágy din județul Hajdú Bihar, parte a Patrimoniului Cultural și Natural UNESCO, respectiv Rezervația Carpatică din Zakarpatska (Ucraina) parte a Biosferei UNESCO.

Conform rezultatelor sesiunilor de atribuire, în Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest:

8 situri de importanță comunitară (SCI) din cele 91 sunt în administrarea unor entități diferite de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate;

5 arii de protecție specială avifaunistică (SPA) din cele 19 sunt în administrarea unor entități diferite de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate.

La nivel național 39 de situri de importanță comunitară (SCI) sunt în administrarea altor entități, respectiv 34 de arii de protecție specială avifaunistică (SPA) sunt în administrarea altor entități în afara Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate.

La nivel național și regional toate SCI-urile și SPA-urile sunt administrate de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate împreună cu alte entități cu capacitate de administrare a rețelei Natura 2000.

Printr-un management eficient ariile naturale protejate pot deveni și un catalizator al dezvoltării comunităților din imediata vecinătate. În ceea ce privește planurile de management și capacitatea administrativă, siturile și ariile protejate sunt permanent supuse unor presiuni antropice, astfel: extinderea intravilanului în imediata vecinătate, supraexploatarea resurselor, administrarea defectuoasă a facilităților turistice existente în interiorul acestor arii, generând în special cantități impresionante de deșeuri, nerespectarea regimului de protecție.

Lacunele mai sus amintite duc la distrugerea naturii, care va reduce și mai mult capacitatea de a genera dezvoltare sustenabilă, dar pot avea ca și efect în același timp și declanșarea unor proceduri de nerespectare a legislației Comunitare în domeniu.

6.2. Infrastructura de mediu în județul Satu Mare

Calitatea aerului

Calitatea aerului este monitorizată prin stațiile automate de monitorizare a calității aerului și prin rețeaua manuală de prelevare aerosoli. Stațiile automate de monitorizare a calității aerului din județul Satu Mare sunt: stația de fond urban SM1 amplasată în curtea Colegiului Național Ioan Slavici și stația de fond suburban/trafic SM2 situată în municipiul Carei, pe Str. Someșului nr. 15. Poluanții monitorizați sunt dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), compuși organici volatili (COV) și pulberi în suspensie (PM₁₀ și PM_{2,5}).

În cursul anului 2013 evoluția concentrațiilor poluanților determinați, mediate pe stațiile care au prezentat continuitate și comparabilitate a măsurătorilor arată o menținere a calității aerului în 2013 față de anii anteriori, începând din 2008. Pentru județul Satu Mare nu s-au stabilit măsuri de reducere a emisiilor de poluanți și nu s-a pus în aplicare planuri/programe de gestionare a calității aerului, având în vedere că nici în cursul anului 2013 nu s-au obținut depășiri ale valorilor limită admise reglementate prin Legea calității aerului 104//2011 la nici unul dintre poluanții determinați. Pulberile în suspensie, fracțiunea PM₁₀, cu valoare medie anuală de 24,19 μg/m³ față de 40 μg/m³ admis conform legii, prezintă încă problemă în zonele urbane, deși s-au înregistrat scăderi ale concentrațiilor de pulberi provenite din industrie și transport, totuși încălzirea domestică și managementul

necorespunzător al tratării deșeurilor vegetale au cauzat depășiri ale acestor valori în perioada noiembrie-decembrie.

Datele validate pot fi consultate pe site-ul www.calitateaer.ro. Afișarea datelor pe panoul exterior amplasată pe clădirea Primăriei municipiului Satu Mare loc sub formă de indici de poluare: de la 1 la 6 , 1 fiind excelent și 6 foarte rău. Acestui cod de indici se asociază un cod de culoare, de la verde la roșu, culoarea intermediară fiind galben. În muncipiul Satu Mare datele pot fi consultate și pe panoul de afișaj interior amplasat la sediul APM, iar în Carei pe panoul informațional din clădirea primăriei. Urmare a defecțiunilor repetate a analizoarelor din cadrul stației de monitorizare a calității aerului SM2 Carei și a lipsei prevederilor bugetare pentru repararea acestora, cu toate eforturile depuse pentru întreținerea și funcționarea acestora, stația s-a oprit. Situația este similară și la SM1 Satu Mare, unde funcționează doar analizorul CO (monoxid de carbon), motiv pentru care indicele de calitate aer ce ar trebui să se afișeze pe panoul montat pe clădirea Primăriei Satu Mare , nu mai este calculat.

Rețeaua manuală de prelevare a poluanților gazoși (amoniac, oxizi de azot și substanțe oxidante) pe raza orașului Satu Mare cuprinde 4 puncte:

- la sediul APM, intersecția Burdea - drum Careiului, Str. Magnoliei , platforma Șoimoșeni.

Față de numărul total de analize planificate de calitatea aerului 12.000, s-au efectuat 11.400 analize datorită defecțiunii iremediabile a pompelor de prelevare, care astfel sunt scoase din funcțiune.

Amoniacul, prelevat la sediul APM și platforma Șoimoșeni, din 556 analize doar 4 au fost depășite, în special în perioada de vară, față de 2012 când s-au obținut 17 depășiri din 558 prelevări.

Dioxidul de azot din numărul total de 921 s-au obținut 36 depășiri în special în zone cu trafic rutier intens, față de anul 2012 când s-au efectuat 905 măsurători din care s-au înregistrat 114 de depășiri, care se datorează traficului rutier intens din zonă și condițiilor meteo care împiedică dispersia poluanților în aer. Reducerea numărului de depășiri se datorează și fluidizării traficului prin realizare de insule verzi în intersecții (sensuri giratorii).

Substanțe oxidante, ozonul troposferic este dăunătoare sănătății umane și vegetației, fiind un poluant secundar care se formează la nivelul solului datorită reacției dintre oxizii de azot și compușii organici volatili în prezența razelor solare. În cursul anul 2013 s-au înregistrat 27 depășiri față de 45 din anul 2012.

În scopul îmbunătățirii calității factorilor de mediu și a calității vieții prin creșterea suprafețelor reprezentate de spațiile verzi din localități, protejării și gestionării durabile a acestora, autoritățile publice locale au obligația de a asigura din terenul intravilan o suprafață de spațiu verde de minimum 26 m² /locuitor. Creșterea fluenței traficului rutier din mediul urban prin înființarea sensurilor giratorii și crearea de insule verzi asociată cu asigurarea suprafeței minime de spații verzi/locuitor prevăzută de legislația în vigoare contribuie la îmbunătățirea calității factorilor de mediu prin reducerea poluării aerului, a poluării fonice și prin îmbunătățirea calității peisajului.

Calitatea apelor

Laboratorul de analize fizico-chimice și microbiologice Uzina de apă

Laboratorul de analize fizico chimice și microbiologice de la Uzina de apă Mărtinești are ca domeniu de activitate: prelevarea de probe de apă și efectuarea de analize fizico-chimice și microbiologice.

Calitatea apei este urmărită:

- pe tot parcursul procesului tehnologic
- la ieșirea din Uzina de apă Mărtinești
- în rețeaua de distribuție, la robinetele consumatorilor

Punctele de recoltare din uzina de apă sunt:

1. Apa brută
2. Apa filtrată treapta I
3. Apa filtrată treapta II Apa potabilă la ieșirea din uzina

Apa potabilă continuă să fie monitorizată și analizată și după ce ajunge în rețeaua de distribuție, conform unor programe de monitorizare de control a calității apei potabile la consumator, conform unor programe avizate de Autoritatea de Sănătate Publică a județului Satu Mare. Astfel se recoltează săptămânal probe de apă potabilă din 12 puncte fixe din rețeaua de distribuție Satu Mare, precum și din comunele: Odoreu, Păulești, Dorolț, Lazuri, în urma extinderii rețelei de apă din Satu Mare. Din aceste puncte de recoltare se execută lunar 459 analize fizico-chimice și 135 analize microbiologice.

Monitorizarea de control a calității apei potabile se efectuează și pentru:

- apa potabilă livrată de Uzina de Apă Doba
- rețeaua de distribuție Carei și comunele Doba, Berveni, Urziceni
- apa potabilă livrată de Instalația de tratare Tășnad
- rețeaua de distribuție Tășnad
- apa potabilă livrată de Instalațiile de tratare :Livada, Sanislău, Halmeu, Gelu, Botiz, Orașu Nou și rețelele de distribuție aprovizionate de aceste instalații de tratare
- apa potabilă livrată de Uzina de apă Negrești și rețea consumator Negrești Oaș
- apa potabilă în comunele :Craidorolț, Boghiș, Traian, Vetis
- apa potabilă în orașul Arduș

Analizele efectuate sunt evidențiate în registre de urmărire, iar la sfârșitul fiecărei luni se transmit la Biroul Producție din cadrul societății, informând conducerea societății dacă apar depășiri ale indicatorilor analizați.

Analizele de calitate a apei potabile distribuite de S.C.Apaserv Satu Mare S.A. sunt dublate ,de cele efectuate de către Autoritatea de Sănătate Publica a Jud.Satu Mare,conform Programelor de monitorizări de audit a calității apei potabile la consumator.

INDICATOR DE CALITATE A APEI UZATE LA CONSUMATOR ÎN LUNA OCTOMBRIE 2020

SC APASERV Satu Mare SA
Laboratorul de analize ape uzate
Nr.589/RE-LAAU-22 din 06.11.2020

Director General Adjunct
ing. Stegorean Danutiu

Indicatori de calitate – luna OCTOMBRIE/ 2020
Stația de epurare comuna CRUCISOR, loc. Poiana Codrului

Ieșire Stație -mg/l -

Data	pH	Suspensii solide	CBO5	CCOCr	Reziduu filtrabil	Subt extractib	Amoniu	*Detergenti
1	7,29	13,00	7,10	38,79	436,00	<20(4,4)	0,821	0,14
2	*	*	*	*	*	*	*	*
3	*	*	*	*	*	*	*	*
4	*	*	*	*	*	*	*	*
5	*	*	*	*	*	*	*	*
6	*	*	*	*	*	*	*	*
7	*	*	*	*	*	*	*	*
8	*	*	*	*	*	*	*	*
9	*	*	*	*	*	*	*	*
10	*	*	*	*	*	*	*	*
11	*	*	*	*	*	*	*	*
12	*	*	*	*	*	*	*	*
13	*	*	*	*	*	*	*	*
14	*	*	*	*	*	*	*	*
15	*	*	*	*	*	*	*	*
16	*	*	*	*	*	*	*	*
17	*	*	*	*	*	*	*	*
18	*	*	*	*	*	*	*	*
19	*	*	*	*	*	*	*	*
20	*	*	*	*	*	*	*	*
21	*	*	*	*	*	*	*	*
22	*	*	*	*	*	*	*	*
23	*	*	*	*	*	*	*	*
24	*	*	*	*	*	*	*	*
25	*	*	*	*	*	*	*	*
26	*	*	*	*	*	*	*	*
27	*	*	*	*	*	*	*	*
28	*	*	*	*	*	*	*	*
29	*	*	*	*	*	*	*	*
30	*	*	*	*	*	*	*	*
31	*	*	*	*	*	*	*	*
Media	7,29	13,00	7,10	38,79	436,00	4,40	0,821	0,14
CMA	6,5-8,5	60	25	125	2000	20	3	0,5

Incercările marcate cu * sau hasurate NU sunt acoperite de acreditarea RENAR
Rezultatele notate cu "<" reprezintă valorile situate sub limita de determinare a metodei
Prezentă raportare este doar pentru uzul intern

Întocmit
Responsabil calitate

Avizat
Șef laborator

Sursa: <https://www.apaservsm.ro/media/images/oct.20.CRUCISORr.pdf>

6.3. Infrastructura de mediu în comuna Căpleni

Fondul forestier are un rol important în păstrarea echilibrului bio- pedo – climatic. Depozitarea gunoaielor în locuri special amenajate dă un aspect frumos comunei, strazi curate, amenajate.

Un alt aspect pozitiv pentru mediu îl reprezintă prezența unui sistem de canalizare.

Calitatea aerului în comuna Căpleni este foarte bună, calitatea apelor de suprafață deasemenea este bună iar nivelul de poluare al apelor subterane este 0. Calitatea solului este bună și deasemenea calitatea habitatelor și a ariilor protejate.

În cadrul teritoriului analizat nu există industrii cu emisii poluante semnificative, atât în aer cât și în apă.

Sub aspectul **calității apei** se constată ca apele subterane freatice și cele de suprafață nu sunt supuse riscului de poluare cu substanțe organice, nitrați și compuși ai fosforului.

Sursele agricole din care ar putea să provină poluarea cu nitrați sunt constituite în principal

din: dejecțiile animale și apele uzate tratate necorespunzător din sectorul zootehnic, gunoiul de grajd depozitat direct pe sol și deșeurile organice rezultate din activitățile specifice mediului rural.

Marile complexe de creștere a animalelor și păsărilor sunt o sursă care favorizează căderea **ploilor acide** datorită degajării amoniacului în atmosferă. De aceea este necesar ca în aceste cazuri să se ia măsurile tehnice necesare de limitare a degajării substanțelor volatile, precum amoniacul, direct în atmosferă.

Efectele negative induse prin *poluarea apelor cu nitrați din surse agricole* sunt materializate prin:

- contaminarea acviferelor care alimentează sursele de apă;
- eutrofizarea apelor: excesul de nutrienți conduce la “înflorirea” masivă a algelor din lacuri precum și din rețeaua hidrografică;
- proliferarea excesivă a algelor determină scăderea transparenței apei și a concentrației oxigenului, efectul cel mai vizibil fiind *mortalitatea piscicolă*;

În vederea evitării producerii acestui gen de fenomene nocive pentru sănătatea umană și mediu se impune aplicarea generalizată și consecventă la nivelul teritoriului analizat a *Codului Bunelor Practici Agricole și de Mediu*, benefice pentru mediu.

1. *Riscul poluării cu nitrați a apelor de suprafață și subterane* crește foarte mult în anumite situații de aplicare a îngrășămintelor - pe terenuri în pantă, inundate, înghețate sau acoperite cu zăpadă. Pe aceste terenuri fertilizarea cu azot trebuie făcută cu anumite precauții.
2. Pentru a reduce riscul de poluare a apelor subterane, îngrășămintele organice de la animale și alte deșeuri organice trebuie aplicate la o distanță de **50 m de izvoare, fântâni sau foraje** din care se alimentează cu apă potabilă sau pentru uzul fermelor de animale.
3. În anumite situații această distanță trebuie să fie mai mare, în special dacă izvorul este pe pantă sau fântâna este puțin adâncă (la suprafață). Trebuie avute în vedere toate sursele de apă din vecinătatea terenului (proprietății). Aceste recomandări sunt obligatorii și în cazul *depozitării temporare a îngrășămintelor organice în câmp*, care oricum trebuie să fie foarte limitată în timp.
4. Se va evita administrarea gunoiului, ca și a oricărui tip de îngrășământ, pe timp de *ploaie, ninsoare și soare puternic*, precum și pe *terenurile cu exces de apă sau acoperite cu zăpadă*.
5. Nu se recomandă să fie aplicate îngrășăminte atunci când: *solul este puternic înghețat, crăpat (fisurat) în adâncime, săpat în vederea instalării unor drenuri* sau pentru a servi la depunerea unor materiale de umplutură, precum și când terenul a fost prevăzut cu drenuri sau a suportat lucrări de subsolaj în ultimele 12 luni.
6. Se impune păstrarea unei **fâșii de protecție** față de cursurile de apă și a captărilor de apă potabilă, late de minimum 5 – 6 m în cazul cursurilor de apă, cu excepția dejecțiilor lichide, la care banda de protecție trebuie să fie lată de cel puțin 30 m pentru cursuri de apă și de 100 m pentru captări de apă potabilă. *În zonele de protecție nu se aplică și nu se vehiculează îngrășăminte*.
7. Pentru *corpurile de apă la risc din cauza nitraților* se vor stabili **programe de măsuri** pentru aducerea la **“starea bună”** a apelor.

Gestiunea deșeurilor

În prezent, sistemul de management al deșeurilor din comuna se caracterizează prin colectare

și depozitare potrivit normelor europene. Colectarea deșeurilor se face de către o firmă specializată în domeniu.

Reciclarea. Colectarea deșeurilor se face selective pe categorii: pet-uri, hartie, plastic și deșeuri menajere.

La ora actuală, Consiliul Local Căpleni, împreună cu 11 Consilii Locale aparținătoare Asociației Rurale Câmpia Careiului și Ierului, are un proiect pentru colectarea selectivă a deșeurilor pe plan microregional, denumit „*Gestionarea selectivă a deșeurilor în Microregiunea Câmpia Careiului și Ierului*” (finanțat de către Uniunea Europeană, prin programul Phare CES 2004) Prin această asociație s-a reușit **implementarea unui sistem eficient de colectare diferențiată a deșeurilor** de hârtie, carton, mase plastice, sticlă și PET-uri de la populație.

6.4.1. Aerul

În general, activitățile umane produc modificări asupra calității aerului înconjurător, traficul aglomerat, activitățile casnice zilnice, activitățile industriale, dar și deșeurile depuse necorespunzător. În comuna Căpleni, poluarea este nesemnificativă, realizându-se din încălzirea locuințelor pe timpul sezonului rece, cu combustibili solizi, cum sunt: lemnul, cărbunile, etc.

Dintre toate ecosistemele mediului terestru, pădurile se numără printre cele mai importante ecosisteme datorită funcțiilor ecologice pe care le au. Pădurea reprezintă o sursă majoră de oxigen și se folosește de două procese importante, fotosinteza și respirația. Pădurea produce mai mult oxigen cu cât consumă o cantitate mai mare de dioxid de carbon, apă și săruri minerale. Odată cu trecerea timpului suprafețele de păduri s-au diminuat și astfel aprovizionarea planetei cu oxigen a suferit un dezechilibru, fapt care conduce și la modificări majore ale climei. Pădurea poate regla circuitul apelor prin reducerea volumului de apă ajuns în sol, prin diminuarea inundațiilor și constituind o barieră pentru o eventuală viitură, protejează solul și de asemenea este și un filtru împotriva poluării. Astfel, vegetația forestieră absoarbe tot ceea ce înseamnă poluanți atmosferici, reține cantități mari de pulberi și reduce poluarea radioactivă.

6.4.2. Apa

Calitatea apei este o problemă de importanță majoră și de interes pentru întreaga populație, aceasta fiind dependentă direct de sursele de apă. Presiunea care se exercită asupra suprafețelor de apă este exercitată de către om prin deversarea în emisari a apelor uzate neepurate sau cu un grad scăzut de epurare. Ca resursă naturală, apa este regenerabilă, limitată și este un element indispensabil pentru viață și pentru societate, apa reprezintă cheia pentru multe activități productive, este sursă de energie și cale de transport. Ea este un factor determinant în generarea și menținerea echilibrului ecologic, pentru agricultură, turism, industrie.

În comuna Căpleni, distribuția de apă potabilă către consumatori în anul 2019 a fost de 36 mii de metri cubi.

Comuna Căpleni beneficiază de un sistem de canalizare și stație de epurare a apei.

Tabel: Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, pe județe și localități

	Total km	Anul
Satu Mare	1848,2	2019
Căpleni	10.9	2019

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Tabel: Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare, pe județe și localități

	Total km	Anul
Satu Mare	987.1	2019
Căpleni	12.8	2019

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Caracterizarea calității apelor subterane are la bază analizarea unor indicatori generali, care se referă la natura chimismului apelor, precum și pe baza unor indicatori specifici datorati unor eventuale surse de poluare. Pe baza datelor din anul 2011, în general apele subterane din regiune erau în stare chimică bună, iar eventualele poluări se încadrau în limitele admise. Singurele excepții erau: în județul Satu Mare, unde s-a înregistrat o ușoară încărcare organică a tuturor apelor subterane (valori crescute de SO₅, Cu, Cd, Ni, Yn, Pb și pH) și Cuprom (Cu, Zn și pH).

Majoritatea surselor neutilizate în prezent, datorită captărilor necorespunzătoare, a lipsei zonei de protecție și a poluării apelor subterane sunt supuse unui proces intens de degradare, sau chiar de dispariție.

Localitățile rurale încă se caracterizează printr-un grad mai redus de echipare cu rețele de alimentare cu apă în sistem centralizat. Majoritatea rețelelor existente de distribuție sunt subdezvoltate ca lungime și cu un număr redus de consumatori.

În ce privește activitatea de captarea și distribuția apei potabile, beneficiarii sistemelor de rețele de alimentare cu apă din localitățile județului au multe greutăți din cauza gradului avansat de uzură a rețelelor de distribuție, a lipsei zonelor de protecție severă a captărilor, al activităților umane în localitățile amonte zonei de captare, și în special a fenomenelor meteorologice nefavorabile.

6.4.3. Solul

Solul este partea superioară, afânată, a litosferei, care se află într-o continuă evoluție sub influența factorilor pedogenetici, reprezentând stratul superficial al Pământului în care se dezvoltă

viața vegetală. În altă ordine, solul reprezintă și stratul subțire de la suprafața scoarței terestre, alcătuită din particule minerale, materii organice, apă, aer, și organisme vii.

În formarea solului, cel mai important factor îl reprezintă alterarea rocilor. Rocile de la suprafața scoarței terestre sunt supuse unor procese de degradare, iar rezultatul acțiunii pot fi factorii chimici, fizici și biologici, rezultatul fiind sfărâmițarea în particule foarte fine de praf, nisip, măr și conduc astfel la formarea structurii și compoziției chimice și minerale a solului. Din punct de vedere fizic rocile sunt mărunțite sau chiar măcinate, factorul chimic intervine în momentul în care se produc reacții chimice sub influența apei de suprafață sau din rocă, a bioxidului de carbon, a sulfului sau a oxigenului, iar degradarea biologică intervine prin efectul distructiv al diferitelor vietăți, acestea se pot produce prin influențele chimice ale unor organisme vegetale, cum sunt algele și lichenii, care prin natura lor produc acizi ce fac ca suprafețele rocilor să fie mai poroase.

Important în formarea solurilor este și clima, care condiționează formarea diferitelor tipuri de sol. Prin reacțiile climei se formează fâșiile termice, care la rândul lor contribuie la formarea zonelor biogeografice și climaterice. Astfel, se creează zonalitatea naturală pe care o găsim în fiecare regiune și așa se formează anumite ecosisteme naturale, biocenoze și diferite tipuri de sol.

Un alt factor important sunt organismele vii reprezentate prin vegetație și microorganisme, dar și ele condiționează formarea diferitelor tipuri de sol.

În ce privește partea socio-economică, solul are o importanță aparte pentru mediul înconjurător, pentru că are rolul de a susține activitățile umane, de a furniza produse agricole, biomasă și materii prime atât de necesare condițiilor vitale pentru orice vietate. Solul este considerat cel mai populat mediu de viață, iar atunci când organismele vii din sol mor, resturile vegetale și animalele sunt transformate în humus.

Humusul este amestecul de substanțe organice amorfe aflate în sol, care îi condiționează fertilitatea și care este rezultat din transformarea materialului vegetal sub acțiunea microorganismelor. Humusul conține diferite elemente și substanțe nutritive, ce asigură fertilitatea solului.

La nivelul țării, ca urmare a unor intervenții imprudente, cum este poluarea prin activități industriale, cu prioritate cele miniere, petroliere și chimice, depozitarea de deșeuri, dar și efectuarea necorespunzătoare a lucrărilor agricole, toate acestea au condus la distrugerea structurii solului, la epuizarea substanțelor nutritive, fenomen ce diminuează fertilitatea solurilor folosite în agricultură.

Calitatea solului poate fi influențată de îngrășămintele de orice tip, care pot provoca dereglarea echilibrului ecologic, pot determina apariția unui exces de azotați și fosfați, însă pot duce la degradarea solului și factorii naturali cum sunt seceta, inundațiile, eroziunea, poluarea, etc.

Solul poate fi poluat și prin agricultură și anume prin exploatarea intensivă a agrosistemelor, prin folosirea de pesticide, îngrășăminte chimice, irigații excesive, care în timp conduc la deteriorarea terenurilor arabile.

Folosirea unor pesticide neautorizate duc la acumularea de substanțe dăunătoare vieții din sol, din apă și care mai departe ajung în corpul uman constituind factori de risc în producerea de boli.

Folosirea îngrășămintelor azotoase fără a investiga starea de acidifiere a solului conduce la creșterea acidității solului cu consecințe grave asupra fertilității lui.

Se întâlnesc și soluri afectate de reziduuri zootehnice și care se pot grupa în:

- ✓ soluri afectate de activități zootehnice în gospodării particulare unde suprafețele afectate sunt mici și dispersate în gospodăriile din mediul rural;

- ✓ soluri afectate de activități zootehnice organizate în ferme - ocupă suprafețe mici și se produc, în cea mai mare parte, în timpul manipulării deșeurilor de la locul de producere la spațiile de depozitare temporară, unde sunt lăsate la fermentare.

6.4.4. Gestiunea Deșeurilor

Activitatea de gestionare a deșeurilor include următoarele activități: colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, monitorizarea post închidere a depozitelor de deșeuri.

Gestionarea deșeurilor fiind un serviciu public, responsabilitățile din acest domeniu revin exclusiv autorităților publice locale.

Din raportul Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice, reiese faptul că la finele anului 2011 din totalul de 26 de depozite conforme din țară în Regiunea de Nord Vest funcționau doar două (Doba - Satu Mare și Oradea - Bihor), în care au fost depozitate 392. 242 tone deșeuri (11,13% din totalul colectat la nivel național). Regiunea se situează astfel pe penultimul loc la nivel național, după Regiunea Vest.

În comuna Căpleni nu există o groapă de gunoi. Din acest motiv, cetățenii colectează gunoiul pentru a fi preluat de către firma de salubritate și transportat către depozitul de deșeuri.

Populația, prin activitățile întreprinse creează atât bunuri cât și servicii indispensabile civilizației actuale și aruncă înapoi în natură o serie de produse care nu-i mai sunt folositoare și pe care le cunoaștem sub numele de deșeuri.

Mai jos sunt prezentate tipurile de deșeuri:

- ✓ Deșeuri periculoase și nepericuloase municipale (deșeuri menajere și asimilabile din comerț, industrie, instituții) inclusiv fracțiunile colectate separat;
 - deșeuri menajere colectate separat (hârtie, carton, sticlă, plastic, metale, lemn, biodegradabile);
 - deșeuri din grădini și parcuri (incluzând deșeuri din cimitire);
 - alte deșeuri municipale (deșeuri municipale amestecate, deșeuri din piețe, deșeuri stradale, deșeuri voluminoase etc.)
- ✓ Deșeuri de ambalaje (inclusiv deșeurile de ambalaje municipale colectate separat);
- ✓ Deșeuri din construcții și demolari;
- ✓ Nămoluri de la epurarea apelor uzate orășenești;
- ✓ Vehicule scoase din uz;
- ✓ Deșeuri de echipamente electrice și electronice.

Deșeurile municipale aduc în prim plan problema majoră cu care se confruntă mediul, gestionarea deșeurilor o reprezintă lupta continuă a autorităților de a diminua volumul deșeurilor și de a încuraja re folosirea și reciclarea materialelor.

Consumul mai mic generează vizibil o cantitate mai mică de deșeuri, de aceea reducerea consumului este un pas important în producerea unei cantități mai mici de deșeuri.

În general, în mediul rural întâlnim următoarele categorii de deșeuri:

- ✓ deșeuri menajere care provin din activități umane, în principal organice și biodegradabile, printre ele se regăsesc și materiale re folosibile (carton, hârtie, plastic, materiale textile, metalice, etc.);

- ✓ deșeuri provenite din spațiile verzi ale gospodăriilor și locurilor ce țin de domeniul public;
- ✓ deșeuri care provin din activități de comerț și sunt asimilate cu deșeurile menajere, deșeuri comerciale;
- ✓ deșeuri provenite din construcții, din refacerea unor drumuri și construcții;
- ✓ deșeuri zootehnice și care provin din gospodăriile particulare;
- ✓ deșeuri periculoase rezultate din activități veterinare, spitalicești, farmaceutice sau chiar din activități casnice.

Capitolul 7

7. S.W.O.T.

Analiza SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) este una dintre cele mai utilizate forme de analiză. Prin SWOT se analizează și se evaluează impactul punctelor forte (strengths) și a slăbiciunilor interne (weaknesses), a oportunităților (opportunities) și a amenințărilor (threats) ce

provin din mediul extern. Partea principală a acestei analize reprezintă listarea și evaluarea acestor puncte:

1. **Punctele forte ale organizației:** punctele tari sunt acei factori care fac ca o organizație să fie mai competitivă decât concurenții săi de pe piață. Punctele tari pot lua forma unor produse sau servicii pentru care compania are un avantaj competitiv, sau deținerea strategică a unor resurse în plus față de concurență. În esență, punctele forte sunt resurse, capacități și competențe de bază pe care organizația le are în posesie și pe care le poate utiliza în mod eficient pentru a-și atinge obiectivele de performanță.
2. **Slăbiciuni:** un punct slab reprezintă o limitare, un defect în cadrul organizației, care o va împiedica în realizarea obiectivelor sale: capacități inferioare, resurse insuficiente în comparație cu concurența etc.
3. **Oportunități:** oportunitățile includ orice perspectiva favorabilă în mediul organizației, precum o tendință, o piață, o schimbare sau o nevoie trecută cu vederea, care susține cererea pentru un produs sau serviciu și permite organizației să-și consolideze poziția concurențială.
4. **Amenințări:** O amenințare include orice situație nefavorabilă, tendința sau modificare iminentă în mediul organizației, care este dăunătoare sau pune în pericol capacitatea companiei de a concura pe piață. Aceasta poate lua forma unei bariere, a unei constrangeri, sau orice altceva care ar putea cauza probleme, daune, prejudicii organizației.

Specificul analizei SWOT este că ea studiază concomitent caracteristicile interne și influențele mediului extern, ținând cont atât de factorii pozitivi, cât și de cei negativi. În cadrul analizei SWOT se evaluează mai întâi specificul intern al entității pentru care se elaborează strategia, punctele forte și punctele slabe. Apoi se analizează influențele exterioare, efectele pozitive fiind considerate ca posibilități, iar cele negative ca pericole. Analiza SWOT este efectuată în colectiv de mai mulți agenți implicați atât în elaborarea cât și în implementarea strategiei.

Obiective De Dezvoltare

- Orientarea consumatorilor spre produsele locale, ecologice
- Constituirea unor asociații de producători, cu exploatare agricole mai moderne pentru culturi ca grâu, floarea soarelui, plante de nutreț, pomicultră sau a unor exploatare zootehnice moderne, cu efect în creșterea productivității exploatare agricole
- Sprijinirea forței de muncă tinere care să preia exploatare agricole tradiționale, în paralel cu o dotare tehnică și consiliere agronomică
- Diversificarea producției agricole, cu accent pe zootehnie și pe culturile pomi-viticole unde comunele au posibilitatea prelucrării lor
- Constituirea unor branduri pentru unele produse locale specifice ca produse lactate, produse de

patiserie, băuturi spirtoase și vinuri șampanizate, care s-ar întipări în conștiința consumatorilor și ar crea posibilitatea unor producții cu o piață sigură, fidelă

- Existența fondurilor de dezvoltare rurală
- Creșterea prețurilor produselor agricole pe piață internă și internațională
- Centru de colectare, ambalare legume, fructe, plante medicinale, lapte, produse din lapte, produse apicole
- Produse locale – patiserie și panificație
- Centru de achiziție și valorificare pe piața externă – produse ovine și bovine
- Centru de prelucrare produse expandate
- Centru de colectare, ambalare legume, fructe, plante medicinale, lapte, produse din lapte, produse din fructe și legume cu magazine de desfacere.
- Centru de achiziție și valorificare produse ovine și bovine pentru export.
- Fabrică de prelucrat lapte, axată pe specialități de brânză etc.
- Centru achiziții animale cu licență pentru export.
- Dotare cu utilaje agricole performante.
- Constituirea de ferme noi, moderne, performante pe diferite sectoare agricole.
- Înființarea de standuri locale pentru desfacere produse.
- Constituirea de grupuri și asociații de producători **funcționale**.
- Colectarea și distribuirea plantelor medicinale și a fructelor de pădure.

7.1. Analiza swot agricultură și dezvoltare rurală

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Condiții climatice favorabile pentru practicarea activitatilor specific sectorului agricol • Existența unor soluri profunde, cu grad ridicat de fertilitate • Structuri peisagistice complexe, cu mare valoare ecoproductivă 	<ul style="list-style-type: none"> • Valorificarea ineficientă a sectorului silvic • Existența zonelor necultivate • Deșeurile agricole nu sunt reciclate • Gestionarea necorespunzătoare a pădurilor • Supraparcelarea terenurilor agricole • Gradul redus de asociere a fermierilor

• Existența unei baze furajere • Apicultura beneficiază de condiții de favorabilitate ridicată datorită caracteristicilor climatice și a celor legate de flora meliferă • Fondul funciar existent 3115 ha • Condiții pedoclimatice favorabile pentru pomicultura și silvicultura • Produse tipice ale sectorului agricol • Valorificarea potențialului melifer	• Efectivele de animale prezintă o repartizare inegală în teritoriu • Agricultură prea puțin diversificată • Lipsa depozitelor, uscătoarelor, camerelor frigorifice, centrelor de colectare pentru produse agricole • Lipsa forței de muncă calificate în domeniul agricol • Gradul redus de tehnologizare în domeniul agriculturii • Negestionarea corespunzătoare a deșeurilor agricole • Nivelul scăzut al transferului între generații în domeniul agriculturii • Numărul scăzut al tinerilor fermieri • Număr foarte scăzut a grupurilor de producători • Lipsa unui centru logistic pentru valorificare produselor agricole • Număr ridicat de ferme de subzistență sau semi-subzistență neperformante • Nevalorificarea produselor (agricole; tradiționale) pe plan local, lipsa unor mărci locale • Neprelucrarea produselor agricole existente • Nivel scăzut de conformitate cu normele UE

Oportunități

Amenințări

• Creșterea suprafețelor forestiere prin împădurire • Adaptarea fermelor la standardele de mediu • Creșterea valorii adăugate a sectorului silvic • Creșterea gradului de diversificare a agriculturii • Modernizarea și deschiderea spre piață a fermelor de subzistență și semi subzistență • Restructurarea și diversificarea agriculturii • Programe de sprijinire a înființării de grupuri de producători • Creșterea investițiilor străine în teritoriu • Introducerea serviciilor de consultanță agricolă • Dezvoltarea produselor tradiționale și ecologice	• Creșterea ponderii produselor agricole din import pe piața de desfacere din regiune • Micii agricultori nu fac față concurenței acerbe venite din partea pieței unice și a marilor asociații agricole • Lipsa de investiții • Îmbătrânirea populației active în agricultură, inexistența transferului între generații • Exploatarea excesivă a suprafețelor forestiere • Impunerea noilor norme sanitare care limitează accesul la piață a producătorilor din industria agro-alimentară tradițională și a producătorilor din industria alimentară • Criza financiară mondială

- Valorificarea sprijinului financiar oferit prin PNDR pentru dezvoltarea sectorului agricol

7.2. Infrastructură, transport și mediu

Rețeaua încă insuficientă de drumuri în interiorul comunei și accesul dificil către acesta reduc

mobilitatea populației, disponibilitatea bunurilor de consum și a serviciilor, oportunitățile pentru angajare, funcțiile economice și sociale ale comunităților și implicit coeziunea internă a acestora. Sprijinul financiar pentru investiții în infrastructură și îmbunătățirea mediului comunității conduc la creșterea activităților economice și sociale, intensificarea relațiilor și prin aceasta, valorificarea potențialului care încă nu a fost suficient exploatat.

Investițiile în infrastructura de transport vor facilita mobilitatea populației și a bunurilor, reducerea costurilor de transport de mărfuri și călători, îmbunătățirea accesului pe piețele regionale, creșterea eficienței activităților economice, economisirea de energie și timp, creând condiții pentru extinderea schimburilor comerciale și implicit a investițiilor productive.

Dezvoltarea rețelelor de transport va facilita, de asemenea, cooperarea interregională și va contribui semnificativ la creșterea competitivității întreprinderilor/firmelor și a mobilității forței de muncă și prin urmare, la o dezvoltare mai rapidă a României pe ansamblu, dar și a fiecărei regiuni în parte.

Ca măsuri de dezvoltare locală, aceste priorități le considerăm de importanță majoră, asigurarea accesibilității pentru toate localitățile arondate comunei noastre, asigurarea unui transport în condiții de siguranță pentru cei care utilizează acest serviciu public și nu în ultimă instanță, atunci când nevoia o va cere, asigurarea unui ritm de dezvoltare a rețelei de transport, rutier sau feroviar public pentru transport de persoane și mărfuri.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ■ Distanțe relativ mici între localitățile din teritoriu, existența drumurilor de legătură între localitățile învecinate ■ Rețea de alimentare cu apă și canalizare ■ Rețea de electricitate, ■ Rețea de iluminat public; ■ Rețea de telefonie fixă și mobilă; ■ Rețea de gaze naturale; ■ Cablu TV și internet; ■ Eforturi ale autorităților locale de aplicare riguroasă a legislației privind protecția mediului ■ Asezarea în apropiere de orașul Carei și de alte localități din Ungaria 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Insuficienta dezvoltare a utilităților de bază și a serviciilor publice; ■ Infrastructura de transport relativ slab dezvoltată, față de exigențele și cerințele actuale concrete ale aderării la U.E.; ■ Gestionarea deșeurilor, necesită îmbunătățiri; ■ Colectarea neselectată a deșeurilor, în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificării lor; ■ Educația ecologică este superficială. ■ Drumurile de legătură între unele localități sunt degradate ■ Lipsa implementării unor programe de protective a mediului ■ Starea proastă a drumurilor comunale
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ■ Îmbunătățirea rețelei publice de alimentare cu apă și canalizare în toată comuna ■ Extinderea rețelei de apă și canalizare ■ Bloc ANL pentru tineri ■ Modernizare ulițe în comună ■ Modernizare drumurilor de exploatare agricolă ■ Modernizarea drumurilor comunale; 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mentalitatea învechită, indiferență față de protecția mediului, ■ Lipsa resurselor materiale pentru îndeplinirea obiectivelor de investiții propuse; ■ Lipsa informației în legătura cu programele de finanțare europeană; ■ Lipsa informațiilor legate de normele europene de mediu în rândul micilor întreprinzători.

- Amenajare spații verzi și locuri de joacă pentru copii
- Valorificarea sprijinului financiar oferit prin PNDR pentru protecția mediului
- Organizarea sistemului de colectare selectivă, a spațiului de depozitare temporară și transportul deșeurilor;
- Modernizarea sistemului rutier;
- Montarea unui post de transformare în comună pentru îmbunătățirea parametrilor curentului electric;
- Accesarea de fonduri destinate dezvoltării infrastructurii rurale;

7.3. Economic

Situnându-se într-o zonă de dezvoltare bună, comuna Căpleni este o așezare cu profil agricol, marea majoritate a populației active fiind ocupată și în această perioadă cu agricultura. Agricultura pe

aceste teritorii are bogate și vechi tradiții așa cum am văzut încă din epoca bronzului. Activitățile economice ale locuitorilor comunei au fost de-a lungul vremii agricultura și creșterea animalelor. Aceste activități s-au perpetuat de-a lungul secolelor, fiind principalele surse de existență a locuitorilor. De-a lungul timpului modul și mijloacele de exploatare a pământului au evoluat de la agricultura primitivă la agricultura modernă a zilelor noastre.

Forța de muncă absorbită de către economia locală organizată într-o formă antreprenorială este deosebit de mică, cei mai mulți dintre locuitori preferând naveta spre diverse unități ale orașului Carei, și alte localități din Ungaria.

Deși zona ar fi favorabilă desfașurării unor activități prin concentrarea atenției asupra protejării mediului natural din zona, practicarea în zona protejată a unor activități de bird watching, practicarea ciclismului sau a turismului ecvestru, existența materialului cinegetic, promovarea produselor și a bucătăriei specifice zonei, acești factori excepționali nu sunt suficient valorificați.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ■ existența în localitate a agenților economici, care ajută la dezvoltarea localității și la crearea de noi locuri de muncă; ■ obținerea produselor ecologice prin existența potențialului; ■ tradiție în prelucrarea unor resurse locale, ■ exploatarea forestieră, ■ potențial de dezvoltare a agroturismului; ■ preocuparea pentru introducerea tehnologiilor noi și pentru activitatea de cercetare-dezvoltare; ■ forța de muncă ieftină ■ forța de muncă calificată în construcții ■ oferirea unor suprafețe pentru închiriere și arendare pentru investitori ■ existența solarilor de legume ■ existența unor suprafețe plantate cu fructe ■ agroturism 	<ul style="list-style-type: none"> ■ rentabilizarea fermelor agricole ■ slaba specializare pe sectoare productive ■ infrastructura deficitară ■ lipsa unui sistem de sprijin pentru implementare noțiunilor de marketing; ■ informarea succintă cu privire la normele europene, ■ resurse financiare la nivel local, insuficiente pentru susținerea/promovarea unor investiții; ■ lipsa culturii antreprenoriale; ■ lipsa capitalului de susținere a activităților economice; ■ folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate și eficiență economică scăzută; ■ promovarea insuficientă a zonei și a produselor specifice, lipsa unui sistem de marketing al produselor locale ■ cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și administrarea proiectelor finanțate din fonduri europene; ■ lipsa activităților cu caracter industrial ■ număr redus de locuri de muncă
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ■ rentabilizarea fermelor agricole ■ valorificarea nișei pentru produse agricole ecologice ■ existența resurselor locale, puțin sau necorespunzător valorificate în prezent; ■ creșterea capacității antreprenoriale; ■ atragerea unor noi investitori în comună prin facilitatea pe care administrația locală le 	<ul style="list-style-type: none"> ■ legislația în continuă schimbare; ■ oferte de creditare greu accesibile; ■ datorită infrastructurii sociale neadecvate, raportate la potențialul comunei investitorii au un interes scăzut pentru începerea afacerilor în comună; ■ creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale

pune la dispoziție;

- oportunități de finanțare ale Uniunii Europene;
- dezvoltarea cooperării locale;
- dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în sectorul agricol;
- diversificarea activităților economice;
- posibilitatea accesării creditelor cu dobândă subvenționată pentru crearea de noi locuri de muncă în mediul rural;
- programe guvernamentale în derulare de susținere a sectorului IMM.
- număr mic de societăți comerciale;
- resurse financiare disponibile ale populației care lucrează în străinătate și urmează să se întoarcă în locurile de origine pentru a dezvolta anumite activități economice

și asistenței sociale în perspectivă;

- receptivitate și flexibilitate scăzută a populației locale la cerințele noi ale pieței care determină în timp decalaje economice mari,
- migrația forței de muncă spre zone atractive din punct de vedere economic;
- neadaptarea la transfer de tehnologie și de know-how;
- riscul ca firmele din comună să nu facă față competiției de pe piața unică;
- fenomenul economiei subterane;
- migrația tinerilor cu potențial în zonele urbane.

7.4. Turism

Premise antropice pentru practicarea turismului

Acesta este reprezentat de **obiectivele cu valențe istorice**, între care se detașează, prin stil, vechime și obiecte de cult - bisericile din teritoriu.

În această categorie sunt incluse o serie de vestigii arheologice regăsite pe teritoriul comunei, obiective cu valențe culturale, elemente arhitectonice rurale tradiționale, elemente etno-folclorice (cu diversitate ridicată).

Turismul este doar o oportunitate, posibilitățile nefiind valorificate mai ales sub aspect economic.

Specificul agricol al comunei oferă posibilitatea turiștilor, în primul rând, de a cunoaște unele tradiții culturale din comuna Agriș, de a-și petrece vacanța într-un mediu rural autentic, unde ei caută liniștea, aerul curat și vor să practice drumeția, sportul sau alte activități.

Turismul este călătoria realizată în scopul recreării, odihnei sau pentru afaceri. Organizația Mondială a Turismului (O.M.T.) definește turiștii ca fiind persoanele ce „călătoresc sau locuiesc în locuri din afara zonei lor de reședință permanentă pentru o durată de minimum douăzeci și patru (24) de ore dar nu mai lungă de un an consecutiv, în scop de recreere, afaceri sau altele nelegate de exercitarea unei activități remunerate în localitatea vizată.” Turismul a devenit o activitate de recreere globală populară. Turismul este ramura economică cea mai puternică pe plan mondial. În 2004 s-au obținut în acest sector, conform Organizației Mondiale a Turismului, circa 623 miliarde de dolari. În 2008, s-au consemnat peste 922 milioane de sosiri la nivel internațional, cu o creștere de 1,9% față de anul 2007. Încasările internaționale din turism au crescut în 2008 la 944 miliarde dolari (642 miliarde euro), ceea ce corespunde la o creștere în termeni reali de 1,8%. Cu aproximativ 100 milioane de angajați la nivel mondial, turismul se evidențiază și ca cel mai important angajator. Călătoriile transfrontaliere se ridică la un procent de 25 până la 30 din comerțul mondial în domeniul serviciilor.

Ca rezultat al recesiunii ce a afectat economia mondială după anul 2000, cererea turistică internațională a suferit o puternică încetinire începând cu iunie 2008, ce s-a manifestat printr-o scădere a creșterii sosirilor pe plan mondial cu 2% în timpul lunilor de vară boreală. Acest trend negativ s-a intensificat în anul 2009, în unele țări exagerat de mult datorită virusului H1N1, și a dus la un declin mondial de 4% în 2009 cu 880 milioane de sosiri la nivel internațional, și o cădere estimată a încasărilor din turism de 6%.

Turismul este vital pentru foarte multe țări, datorită aportului financiar consistent obținut din afacerile cu bunuri și servicii și oportunităților de angajare în industria serviciilor asociată turismului. Industria serviciilor include serviciile de transport și serviciile de ospitalitate (cazarea, inclusiv hotelurile și stațiunile, veniturile din divertisment, cum ar fi parcurile, cazinourile, mall-urile, veniturile din muzică și teatrele).

Dacă luăm în calcul strategia urmărită de palierul turistic montan românesc sunt de dorit următoarele direcții de acțiune:

- o tactică vizând redresarea (în scopul recuperării pietelor de profil pierdute);
- o direcție de dezvoltare, în scopul obținerii, pe parcurs, a unor performanțe net superioare în acest domeniu, comparativ cu perioada actuală.

Turismul rural este o stare de spirit ce implică deopotrivă ospitalitate din partea comunității rurale și respect și considerație pentru mediul rural, din partea turistului. Valorificarea acestor obiective turistice poate aduce mari avantaje locuitorilor și comunității. Programe existente în cadrul organizării regionale, facilitățile fiscale și avantajele oferite la nivelul zonei, asigură posibilități multiple de a se investi în agroturism.

Componentă fundamentală a dezvoltării economice, turismul este parte din prioritățile prezentei Strategii de Dezvoltare Locală. Integrarea turismului în conceptul de marketing teritorial ține de oportunitatea pe care turismul o oferă ca posibilități de promovare a zonei. Astfel că implementarea unor măsuri de promovare a turismului asigură promovarea tuturor aspectelor locale, de la potențial economic până la resurse naturale de calitate.

Turismul este una dintre politicile transversale ale Uniunii Europene fundamentată juridic prin articolul 3, litera "u" din Tratatul de la Maastricht, în care se autorizează comunitatea să adopte măsuri de dezvoltare în acest sector. Turismului îi sunt adresate dispozițiile de liberă circulație a persoanelor, a mărfurilor, a serviciilor întreprinderilor mici și mijlocii.

Vorbind despre turism semnifică să înfruntăm domenii cum ar fi protecția mediului, politicile de ocupare a forței de muncă, dezvoltarea transporturilor, protecția consumatorilor, dezvoltarea de tehnologii moderne, tradiție culturală locală. La nivelul întregii Uniuni Europene există aproximativ 2 milioane de inițiative economice în sectorul turistic. Aceasta semnifică un procent de 5% ca aport la economia comunitară.

Administrația publică prin implementarea prezentei strategii va urmări să promoveze și să susțină orice inițiativă privată sau public-privată de dezvoltare a turismului.

Următoarele măsuri se impun în această direcție:

- încurajarea întreprinderilor turistice pentru satisfacerea exigențelor clienților;
- crearea, modernizarea și eficientizarea infrastructurilor de turism;
- valorificarea resurselor umane în turism;
- identificarea de piețe naționale și internaționale care să primească oferta locală de turism;
- sprijin și consultanță oferită întreprinzătorilor din domeniu în vederea accesului la finanțări europene în domeniul turismului;
- crearea și utilizarea unui sistem de indicatori;
- monitorizare în mass-media.

Promovarea ofertei turistice va urmări premisele prezentate mai jos:

- definirea unei mărci locale și crearea de activități pentru susținerea acestuia;
- elaborarea de materiale de promovare, unitare și de calitate (tematice sau diversificate, în limba română și alte limbi de circulație internațională): postere, broșuri, materiale informative, cataloage cu produse și servicii, hărți, calendare ale evenimentelor, etc.;
- diseminarea materialelor de promovare prin centre de informare turistică locale, prin birourile de turism din străinătate și în localitățile din străinătate;
- promovare on-line și crearea de legături între site-urile internet existente;
- susținerea de activități de promovare în mass-media;
- integrarea pachetelor și circuitelor turistice în programele naționale de promovare;
- încurajarea oricăror altor canale și mijloace de promovare a turismului (evenimente, concursuri, conferințe, spectacole, etc.).

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regiune pitoreasca, forme de relief variate ▪ Existenta unor obiective atractive pentru turiști ▪ Păstrarea aspectului architectural ▪ Zona geografică deosebită, peisaje unice ▪ Monumente protejate ▪ Potențial turistic ridicat ▪ Zona nepoluată ▪ Cadru mirific ▪ Există edificii cu valoare istorică, culturală, printre obiectivele culturale din comună 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Corelare ineficienta/inexistenta cu alte forme de turism din zonă (turism rural, turism pentru vanatoare si pescuit, turism cultural, etc.) ▪ Agroturism slab dezvoltat ▪ Nepromovarea obiectelor de interes turistic ▪ Infrastructura de transport este deficitara ceea ce impiedica potentialii investitori ▪ Unele cladiri vechi tradiționale sunt ruinate ▪ Inexistenta unor structuri de cazare turistica si lipsa de valorificare a atractiilor turistice existente ▪ Zone de agrement lipsite de modernizarea drumurilor si dotarea tehnico-edilitara ▪ Inexistenta investitiilor străine, investitii autohtone reduse in domeniul turismului-a agroturismului; ▪ Cunoștinte insuficiente legate de elaborarea si administrarea proiectelor finanțate din fonduri europene
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valorificarea sprijinului financiar oferit prin PNDR pentru dezvoltarea turismului ▪ Încurajarea întreprinderilor turistice pentru satisfacerea exigențelor clienților; ▪ Crearea, modernizarea și eficientizarea infrastructurilor de turism; ▪ Valorificarea resurselor umane în turism; ▪ Identificarea de piețe naționale și internaționale care să primească oferta locală de turism; ▪ Sprijin și consultanță oferită întreprinzătorilor din domeniu în vederea accesului la finanțări europene în domeniul turismului; ▪ Crearea și utilizarea unui sistem de indicatori; ▪ Monitorizare în mass-media. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Interes redus al investitorilor pentru demararea de afaceri in turism, datorita infrastructurii fizice si sociale neadecvate, raportat la potentialul teritoriului ▪ Instabilitate legislativa ▪ Condiții de creditare greu accesibile si rata dobanzii foarte ridicata ▪ Alocări insuficiente de la bugetul de stat pentru investitii in turism

7.5. Educație și cultură

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none">○ Existența în comună a infrastructurii educaționale.○ Existența unui cămin cultural	<ul style="list-style-type: none">○ Populația școlarizată în învățământul primar, învățământul gimnazial în scădere datorită scăderii demografice a populației;

<ul style="list-style-type: none"> ○ Existența bisericilor la nivelul comunei ○ Management școlar adecvat în unitățile de învățământ public; ○ Implementarea programelor de integrare a copiilor de alte etnii în unitățile învățământului obligatoriu. ○ Existența patrimoniului cultural dezvoltat. ○ Organizarea anuală a evenimentelor culturale locale precum Hramul Bisericilor ○ Puternic patriotism local ○ Existența personalului calificat în învățământ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Gradul ridicat al tinerilor care pleacă din localitate ○ Existența în comună a unor clădiri școlare și cămine culturale afectate de uzură fizică;
Oportunitati	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ○ Asigurarea egalității de șanse și creșterea participării la educație; ○ Dezvoltarea infrastructurii educaționale; ○ Dezvoltarea educației permanente din perspectiva instituțională; ○ Creșterea calității în educație. ○ Reabilitarea și modernizarea școlilor ○ Reabilitarea și modernizarea grădinițelor ○ Modernizarea căminelor culturale ○ Inițierea Centrului de îngrijire bătrâni ○ Inițierea Grădiniței cu program prelungit 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Îmbătrânirea populației din comună ○ Reducerea populației școlare datorată declinului natalității ○ Tendința de reducere a exigenței în procesul de evaluare didactică ○ Buget încă insuficient alocat învățământului public

7.6. Resurse umane- piața muncii

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ■ forța de muncă ieftină ■ existența resurselor umane într-un volum și 	<ul style="list-style-type: none"> ■ existența șomajului de lungă durată, care conduce la descalificarea și descurajarea

<p>o calificare ce pot asigura dezvoltarea activității economico-sociale;</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ se acordă mare atenție serviciilor sociale; ■ disponibilitatea de a munci în condiții de motivare adecvată; ■ ospitalitatea recunoscută a locuitorilor; ■ rata infrafracționalității extrem de redusă; ■ forța de muncă relativ bună ■ locuri de muncă variate, chiar pe teritoriul comunei 	<p>foștilor angajați;</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ număr mare al persoanelor care nu au ocupație; ■ insuficienta informare a populației cu privire la programele de calificare și reconversie existente în județ; ■ adaptarea mai lentă a populației rurale mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale, în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special; ■ migrarea persoanelor tinere spre mediul urban și străinătate, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă; ■ capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ■ integrarea grupurilor etnice defavorizate în societate ■ existența unor persoane care cunosc arta artizanatului ■ atragerea de programe cu finanțare europeană pentru stimularea ocupării forței de muncă; ■ adaptarea programelor de învățământ la cerințele economiei de piață; ■ existența unor reglementări ce acordă facilități angajatorilor care creează noi locuri de muncă pentru șomeri, tineri absolvenți etc ■ monitorizarea stării ocupaționale a populației; ■ organizarea de cursuri de formare și reconversie profesională în comună; ■ accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea profesională a persoanelor active din comună; ■ creșterea nivelului de pregătire profesională a forței de muncă; 	<ul style="list-style-type: none"> ■ declinul demografic și îmbătrânirea populației comunității; ■ creșterea șomajului în rândul absolvenților de liceu; ■ migrarea forței de muncă; ■ amplificarea pregătirii teoretice a forței de muncă în detrimentul aspectelor aplicative; ■ creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă. ■ pierderea tinerilor datorita condițiilor socio-economice precare și a lipsei de perspective și de încredere într-o schimbare pozitivă

7.7. Sănătate și asistență socială

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> ■ existența infrastructurii medicale ■ populația comunei este înscrisă la medicii din comună; ■ cabinetele dispun de personal calificat 	<ul style="list-style-type: none"> ■ slaba educație sanitară a comunității; ■ numărul crescut al persoanelor care lucrează la negru, neputând beneficia de servicii medicale gratuite; ■ prețurile ridicate la medicamente. ■ serviciile acordate (asistență medicală, socială) sunt afectate de bugetul insuficient
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> ■ reabilitarea dispensarului uman din comună; ■ evaluarea stării de sănătate a pacienților din comună, prin Programul național de evaluare a sănătății populației; ■ realizarea unor cursuri de igienă și educație sexuală pentru comunitate; ■ servicii de planning familial; ■ construirea unui centru de sanatate; ■ înființare Centru de bătrâni. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ imposibilitatea unor pacienți de a plăti anumite servicii medicale; ■ slaba receptivitate a pacienților la programele naționale de sănătate; ■ creșterea numărului bolnavilor cronici.

7.8. Administrație publică locală

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ■ actualizarea periodică a organigramei primăriei; ■ implicarea efectivă a conducerii la nivel de vârf în procesul de conștientizare și aplicare a acțiunilor legate de reforma în administrație; ■ existența procedurilor ce reglementează fluxul de documente în instituție; ■ existența unor proceduri care să descrie modul de realizare a activităților și subactivităților ce vizează organizarea muncii în instituție; ■ compartimentului de informare a Cetățeanului și Relații Publice care funcționează în cadrul Consiliului Local al comunei Căpleni ca interfață principală între instituție și cetățeni; ■ aplicarea metodologiei de evaluare a performanțelor personalului angajat în administrația publică; ■ transparență în recrutarea și în promovarea personalului; ■ participarea, în limita fondurilor a tuturor categoriilor de personal la activități de formare continuă; ■ existența la nivelul instituției a unei strategii de formare continuă a funcționarilor publici predominantă la nivelul instituției a relațiilor de colaborare între colegi, ■ existența unui program de contabilitate și salarii; ■ existența unui cadru legal coerent și stabil privind liberul acces la informația de interes public și transparența actului administrativ; 	<ul style="list-style-type: none"> ■ rezistența la schimbare manifestată de o parte din personalul instituției; ■ resurse financiare insuficiente destinate modernizării și dezvoltării activităților instituției; ■ ineficiența mecanismului de elaborare a politicilor publice la nivelul primăriei; ■ insuficienta conștientizare a noțiunilor de eficiență, rentabilitate și transparență în administrarea domeniului public și privat al comunei, ■ dificultăți de comunicare internă între diferitele compartimente funcționale și între structuri ale administrației publice locale; ■ existența încă a unui sentiment de frustrare a funcționarilor (angajați contractuali și funcționari publici) motivat de sistemul de salarizare, promovare, precum și de menținere a unei imagini publice negative a funcționarului din administrația publică; ■ imposibilitatea promovării pe post a salariaților; ■ posibilități reduse de motivare financiară a personalului și de atragere a persoanelor cu calificare superioară în structurile funcționarilor publici; ■ resurse financiare limitate pentru susținerea programului de pregătire; ■ încărcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevăzute în fișa postului datorită insuficienței personalului din instituție; ■ nu se realizează testarea periodică a funcționarilor publici; ■ nu se realizează rapoarte de activitate lunare, ci doar trimestriale; ■ existența fondurilor limitate alocate formării continue a funcționarilor publici; ■ imposibilitatea de motivare suplimentară a personalului, ■ dificultăți legate de aplicarea curentă a noilor acte normative datorită multitudinii și complexității acestora; ■ inexistența unui compartiment de informatizare; ■ număr insuficient de calculatoare iar unele dintre acestea sunt uzate moral;

	<ul style="list-style-type: none"> ■ există funcționari publici care nu știu să folosească calculatorul; ■ resurse financiare insuficiente pentru informatizarea administrației publice locale; ■ lipsă de interes a cetățenilor în a se implica activ în procesul de luare a deciziei la nivel local.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ■ posibilități de accesare a unor fonduri externe destinate în mod special modernizării administrației publice; ■ lucrări de cadastru imobiliar intravilan și extravilan, realizare PUG; ■ dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență; ■ dotarea administrației locale, ■ dezvoltarea unor legături puternice între consiliul județean și autoritățile locale; ■ mai multe posibilități de instruire a personalului prin agenții de formare profesională. ■ colaborarea cu fundații din Ungaria, Anglia, Suedia, si Olanda 	<ul style="list-style-type: none"> ■ teamă de risc, inertia unor funcționari publici - mai ales din funcțiile de conducere; ■ inerție mare privind implicarea factorilor responsabili dar și a comunității în programele de dezvoltare; ■ tendința mass-mediei de a reflecta cu precădere - și, de regulă, fără a verifica - aspectele negative ale anumitor activități din administrație, de cele mai multe ori informațiile fiind greșit interpretate sau neînțelese; ■ fluctuația funcționarilor publici - datorită salariilor mici personalul bine pregătit este tentat să caute locuri de muncă în sectoral privat; ■ pe de altă parte imposibilitatea angajării imediate a altor funcționari publici influențează în mod negativ continuitatea activităților; ■ dificultatea realizării unei strategii și a unor planuri de acțiune care să reziste schimbărilor politice - clasa politică actuală nu are încă suficientă maturitate încât să aprecieze și să implementeze programele inițiate de conducerile instituțiilor din mandatele anterioare; ■ schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient.

Capitolul 8

8. Estimarea necesităților de finanțare

Sprrijinirea proiectelor de dezvoltare în perioada 2020-2027 din domeniul agriculturii, zootehniei, infrastructurii, transportului, mediului, economic, turistic, educației, culturii, sănătății, asistenței sociale, administrației publice, va duce la creșterea economică a comunei Căpleni și la creșterea nivelului de trai a locuitorilor zonei. Pentru a-și atinge obiectivele propuse se urmărește atragerea de fondurilor comunitare și private într-un procent cât mai mare și micșorarea fondurilor provenite de la bugetul de stat.

Cofinanțarea proiectelor, cât și realizarea proiectelor tehnice, a studiilor de fezabilitate, întocmirea documentației trebuie susținute din fondurile rezultate de la bugetul local.

Se va acorda o atenție deosebită și întocmirii documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiilor de fezabilitate și proiectelor tehnice (evoluția estimată a veniturilor și cheltuielilor pentru următoarea perioadă de timp de regulă următorii câțiva ani, indicatori de rentabilitate etc.).

Un element cheie al oricărui proiect îl reprezintă modul de satisfacere al nevoilor comunității locale.

Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atenție și monitorizat pe tot parcursul derulării proiectului. Cheltuielile care urmează să se efectueze în vederea realizării proiectului nu vor avea o structură omogenă și, din acest motiv, trebuie să se facă distincția între diferitele destinații ale resurselor de care dispune primăria comunei Căpleni.

Necesitățile de finanțare reprezintă o cuantificare a nevoilor locale, indiferent de sursa de finanțare (buget de stat, buget local, fonduri comunitare, fonduri private).

O primă distincție importantă este cea dintre cheltuielile inițiale – care vor fi efectuate pentru a pune în mișcare noul proiect – și cele aferente realizării efective a proiectului.

Primele trebuie efectuate de regulă o singură dată, în perioada inițială. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil în timp, dar este și mai îndepărtată în timp față de momentul întocmirii studiului de fezabilitate și/sau proiectului tehnic.

Este foarte important să existe un grafic al celor două categorii de cheltuieli și să se determine cu precizie momentul în care proiectul să se realizeze.

În cazul în care acest moment este mai îndepărtat în realitate decât s-a presupus inițial, s-ar putea ca rentabilitatea proiectului să nu mai fie cea scontată.

Atunci când se previzionează cheltuielile cu activitatea curentă, va trebui să se determine și mărimea resurselor necesare.

Un volum prea mare va ține resurse immobilizate în mod inutil, în timp ce un volum prea redus creează riscul unor întreruperi forțate ale realizării proiectului. Va trebui să se poată justifica

nivelul pentru care s-a optat.

Datele referitoare la veniturile și cheltuielile previzionate vor da o imagine asupra rentabilității proiectului. În aprecierea acestei rentabilități este bine să se evalueze cum vor arăta rezultatele în cazul în care apar evenimente neprevăzute.

De aceea s-a stabilit că planificarea strategică din punct de vedere financiar este greu de realizat datorită schimbărilor legislației. Din aceeași cauză, bugetul local pe următorii 7 ani nu se poate exprima exact.

Pentru a previziona bugetul pe următorii 7 ani, s-a avut în vedere bugetul din ultimii 7 ani. Repartizarea veniturilor arată gradul mare de dependență față de bugetul de stat și necesitatea alocării unor sume care să permită măcar asigurarea unui buget minim de funcționare pentru:

- Venituri: resurselor financiare publice;
- Venituri totale sunt alcătuite din:
 - Venituri curente;
 - A. Venituri fiscale;
 - A.1. Impozite directe;
 - A.2. Impozite indirecte;
 - B. Venituri nefiscale;
 - Venituri din capital;
- Venituri proprii: fiscale și nefiscale;
- Subvenții și alocații: sume de bani care sunt acordate de către stat pentru anumite categorii sociale sau pentru sprijinirea IMM-urilor lor;
- Cheltuieli Totale: reprezintă suma cheltuielilor efectuate de tipurile diverse de administrații publice;
- Cheltuieli curente: de personal, de materiale și servicii, subvenții, prime, transferuri, dobânzi aferente datoriei publice, rezerve;
- Cheltuieli pentru investiții sau de capital: cheltuieli pentru implementarea proiectelor propuse în cele 8 domenii de activitate: infrastructură, mediu, sănătate, educație, administrație etc.

Bugetul general al UAT Căpleni este instrumentul care stabilește și autorizează, pentru fiecare exercițiu financiar, suma totală a veniturilor și a cheltuielilor considerate necesare.

Bugetul este întocmit și executat în conformitate cu următoarele principii: unitate, exactitate bugetară, anualitate, echilibru, unitate de cont, universalitate, specificitate, bună gestiune financiară și transparență.

- Principiul unității și principiul exactității bugetare implică înregistrarea tuturor veniturilor și cheltuielilor, în cazul în care acestea sunt prevăzute de buget.
- Principiul anualității implică adoptarea bugetului pentru fiecare exercițiu bugetar și utilizarea, în principiu, atât a creditelor de plată, cât și a creditelor de angajament pentru exercițiul bugetar în cursul anului respectiv.
- Principiul echilibrului implică faptul că estimările veniturilor pentru exercițiul bugetar trebuie să fie egale cu creditele de plată pentru exercițiul respectiv: operațiunile de împrumut în scopul acoperirii unui eventual deficit bugetar nu sunt

compatibile cu sistemul resurselor proprii și nu sunt autorizate.

- În conformitate cu principiul unității de cont, bugetul se întocmește și se execută în lei, iar conturile se prezintă în lei.
- Principiul universalității implică faptul că veniturile totale acoperă creditele totale de plată, cu excepția unor anumite venituri, determinate în mod limitat, alocate pentru finanțarea unor anumite cheltuieli. Veniturile și cheltuielile sunt înregistrate integral în buget, fără a fi ajustate între ele.
- Principiul specificității implică faptul că fiecare credit trebuie să aibă o anumită destinație și să fie alocat unui obiectiv specific în scopul prevenirii oricărei confuzii între credite.
- Principiul bunei gestiuni financiare este definit în raport cu principiile economiei, eficienței și eficacității.
- Bugetul este întocmit în conformitate cu principiul transparenței, asigurând o bună informare privind execuția bugetară și conturile.
- Prezentarea creditelor și a resurselor în buget se face în funcție de destinație, adică întocmirea bugetului pe activități în vederea consolidării transparenței în gestiunea bugetului în ceea ce privește obiectivele bunei gestiuni financiare, în special obiectivele eficienței și eficacității.

Fondurile nerambursabile

Prezintă dezavantajul costurilor (financiare și temporale) aferente documentațiilor pentru cererea de finanțare și raportărilor tehnice și financiare. În plus, este necesară cofinanțarea locală a proiectelor și finanțarea în totalitate a cheltuielilor neeligibile (printre care și TVA), ceea ce pentru administrația publică poate reprezenta o problemă, mai ales în cazul programelor de finanțare care prevăd cote mari ale contribuției locale. Dar marele avantaj al surselor de finanțare nerambursabilă prin programe ale Uniunii Europene este că, pentru administrațiile publice locale, procentul de cofinanțare este de doar 2% (pentru majoritatea programelor), iar valorile investițiilor sunt mari și chiar foarte mari, raportat la nevoile comunităților și la posibilitatea de cofinanțare.

Parteneriatele de tip public-privat

Parteneriatele de tip public-privat sunt o soluție general recomandată și promovată pentru rezolvarea problemelor sau eficientizarea serviciilor publice. Apariția Legii nr. 178/2010 (cu modificările și completările ulterioare) care reglementează parteneriatul public-privat este privită drept o oportunitate reală de a implementa proiectele propuse.

La nivelul administrațiilor publice există posibilitatea dezvoltării parteneriatelor de tip public-privat în diverse domenii. În urma adoptării legii parteneriatului public-privat s-ar putea externaliza o serie de servicii și activități publice, partenerii locali putând fi atât mediul de afaceri, cât și sectorul non-profit.

Creditarea

Din punct de vedere procedural, creditarea este o modalitate relativ simplă, de obținere a finanțării pentru proiectele de investiții. Costurile aferente creditelor sunt mari și implică și un anumit grad de risc vis-à-vis de posibilitatea de rambursare a datoriilor, mai ales într-o situație de incertitudine cum este cea generată de criza financiară. În plus, un grad ridicat de îndatorare poate reprezenta o blocare a posibilităților de investiții pe termen scurt și mediu, cu atât mai mult cu cât o organizație cu datorii mari devine neeligibilă atât pentru accesarea altor credite, cât și pentru atragerea de fonduri nerambursabile.

Guvernul României stabilește anual limitele pentru finanțările rambursabile care pot fi contractate de administrațiile locale, pentru încadrarea în nivelul deficitului bugetului general consolidat.

Capitolul 9

9. Evaluarea și monitorizarea strategiei de dezvoltare locală

Proiectul de planificare strategică a comunei Căpleni trebuie să ia în considerare necesitatea unui proces de evaluare coerent a programelor și rezultatelor vizate. Evaluarea trebuie să se bazeze pe elemente structurale serioase și să fie realizată de grupuri specializate pe domenii de interes. Efortul de evaluare trebuie să țină seama de caracteristicile comunității Satu Mareene și să aibă un caracter permanent (care să includă și monitorizare nu doar evaluări finale).

9.1. Ciclul planificare-evaluare

În ceea ce privește evaluarea nevoilor, pe măsură ce desfășurăm o monitorizare a acestora apare necesitatea să acționăm prin modificarea programului. Obținem până la urmă un ciclu interactiv planificare-evaluare. În prima fază, cea de planificare, vorbim despre formularea unei probleme, conceptualizarea alternativelor, detalierea posibilelor cursuri ale acțiunii și a implicațiilor lor, evaluarea alternativelor și selectarea celei mai bune și de implementarea alternativei alese. A doua fază se referă la formularea obiectivelor, scopurilor și ipotezelor programului, conceptualizarea și operaționalizarea componentelor principale ale evaluării:

- programul,
- participanții,
- condițiile și măsurătorile,
- designul evaluării,
- detalierea modului în care vor fi coordonate aceste componente,
- analiza informației
- utilizarea rezultatelor.

Se propune realizarea programelor operaționale, precum și a planurilor de acțiune pe baza evaluării nevoilor existente în fiecare domeniu.

Adoptarea programului se va face doar după efectuarea unei analize exacte, care poate duce la revizuirea programului.

La acest nivel se impune efectuarea unor analize de gradului de realism a programului și a obiectivelor lui, analize cost-beneficiu sau cost eficiență (după caz).

După implementarea programului se va realiza monitorizarea acestuia, pe baza unui set de indicatori specifici fiecărui program.

Pentru programele cu o desfășurare mai îndelungată de timp se impune efectuarea unei analize intermediare, care să ne spună în ce măsură operațiunile programului merg bine și la timp, precum și în ce măsură sunt îndeplinite obiectivele programului. Pe baza acestei

evaluări se pot impune modificări ale programului și implementarea acestor modificări.

La încheierea programului sau a unui ciclu al programului se va efectua o evaluare sumativă (orientată spre performanța programului, valoarea sa pentru societate), care să ne spună în ce măsură programul poate sau trebuie să fie continuat.

9.2. Etapele evaluării

Un program poate fi evaluat atunci când:

- ✓ Scopurile și obiectivele programului, cele mai importante efecte secundare care ar putea să apară, informațiile necesare pentru evaluare sunt bine definite;
- ✓ Scopurile și obiectivele programului sunt plauzibile;
- ✓ Informațiile necesare pot fi obținute;
- ✓ Beneficiarii evaluării au ajuns asupra unui acord asupra modului în care vor fi utilizate rezultatele acestora.

Modul în care se desfășoară o evaluare diferă de la program la program. Etapele generale ale unei evaluări pot fi:

1. Clarificarea obiectului evaluării (programul)
2. Identificarea scopului evaluării și a beneficiarilor acesteia
3. Identificarea datelor necesare
4. Alegerea și aplicarea metodelor de culegere a datelor
5. Analiza datelor
6. Prezentarea rezultatelor

Forma de evaluare recomandată este aceea participativă, în care sunt implicate toate părțile implicate în program (beneficiarii programului, organizația care a implementat programul, partenerii și finanțatorii programului).

Avantajele acestei abordări sunt:

- ✓ Accent pe participanți;
- ✓ Gamă largă de beneficiari care participă;
- ✓ Scopul este învățarea;
- ✓ Design flexibil;
- ✓ Metode de apreciere rapidă;
- ✓ Participanții din exterior vin în calitate de facilitatori.

9.3. Indicatori ai programelor

Indicatorii unui program pot fi definiți drept orice valori care pot fi calculate sau măsurate și care ne pot da informații despre gradul de succes al îndeplinirii obiectivelor unui program.

Obiectivele sunt așteptări exprimate în termeni cantitativi (de exemplu, se așteaptă o creștere economică anuală de 5%) iar indicatorii sunt măsurători reale, sunt fapte (indicatorul creștere economică se măsoară la trecerea unui an de la anunțarea obiectivului; dacă este mai mare sau egal cu 5%, obiectivul a fost îndeplinit).

Pot exista mai mulți indicatori pentru fiecare obiectiv și de aceea este foarte important ca indicatorii propuși să fie cu adevărat cele mai bune măsuri ale îndeplinirii obiectivelor.

Indicatori de evaluare a implementării strategiei comunei Căpleni

Dezvoltare economică și competitivitatea mediului de afaceri

- Numărul întreprinderilor
- Numărul societăților cu participare străină la capital
- Densitatea IMM-urilor (număr IMM-uri la 1.000 de locuitori)
- Cifra de afaceri totală
- Numărul șomerilor înregistrați
- Numărul mediu al salariaților
- Producția agricolă vegetală și animală
- Suprafața terenurilor agricole valorificate
- Număr silozuri agricole
- Km de drumuri de exploatare agricolă înființate/reabilitate
- Numărul de parteneriate de tip public-privat dintre Primăria Căpleni și mediul de afaceri

Infrastructură

- Lungimea drumurilor comunale modernizate
- Lungime trotuare modernizate
- Lungime rețea de apă potabilă
- Lungime rețea de canalizare
- Grad de conectare la rețeaua de apă potabilă
- Grad de conectare la rețeaua de canalizare
- Grad de conectare la rețeaua de electricitate

Educație și cultură

- Numărul sălilor de clasă
- Unități de învățământ reabilitate
- Numărul laboratoarelor școlare
- Numărul sălilor de sport

- Numărul volumelor din Biblioteca Publică
- Numărul de abonați ai Bibliotecii Publice
- Numărul așezămintelor culturale reabilitate/ construite
- Evenimente culturale organizate
- Numărul obiectivelor cultural-religioase reabilitate
- Numărul obiectivelor cu valoare istorică reabilitate
- Numărul de locuri de parcare în vecinătatea obiectivelor culturale

Sănătate și servicii sociale

- Unități medico-sanitare reabilitate
- Incidența bolilor frecvente
- Numărul de parteneriate în domeniul furnizării serviciilor sociale
- Numărul cazurilor de abandon școlar
- Numărul cazurilor de violență domestică
- Numărul cazurilor de abandon familial
- Gradul de acoperire cu servicii sociale pentru copii proveniți din medii defavorizat
- Rata șomajului în rândul persoanelor defavorizate
- Numărul întreprinderilor sociale

Servicii publice

- Numărul traseelor de transport public școlar
- Numărul stațiilor de transport în comun amenajate pentru transportul public școlar
- Funcționari publici beneficiari ai sesiunilor de specializare și perfecționare în domenii de interes (achiziții publice, management de proiect, furnizarea serviciilor publice, ECDL etc);
- Numărul studiilor de evaluare a oportunității externalizării serviciilor publice
- Numărul stâlpilor de iluminare stradală
- Zone publice supravegheate video
- Rata infracționalității (număr infracțiuni la 10.000 de locuitori)
- Numărul echipamentelor în parcurile de joacă pentru copii
- Numărul băncilor instalate în spațiile publice
- Numărul de coșuri de gunoi montate în spațiile publice
- Numărul bazelor sportive
- Numărul zonelor de agrement

Mediu

- Cantitatea de deșeuri menajere generate
- Gradul de acoperire a serviciilor de salubritate
- Cantitatea de deșeuri de echipamente electrice și electronice colectată selectiv pe locuitor
- Numărul de acțiuni de ecologizare

- Suprafața împădurită

9.4. Scopul monitorizării și evaluării implementării Strategiei este:

- Evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul local.
- Constatarea dacă proiectele implementate sunt durabile.
- Succesul realizării Strategiei depinde, în mare măsură, de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia. În procesul implementării prezentei Strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare respectând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate. În plan instituțional **principalii actori ai implementării strategiei vor fi:**

- ✓ Administrația publică locală –Primarul, Consiliul Local, Primăria;
- ✓ Agenții economici;
- ✓ Investitorii;
- ✓ Societatea civilă.

Performanța implementării strategiei va fi evaluată pe baza unor rapoarte strategice, elaborate de Unitatea Administrativ Teritorială Căpleni. În elaborarea raportului strategic se va avea în vedere includerea de date relevante pentru evaluarea eficacității și eficienței măsurilor aplicate. Aceste rapoarte strategice vor fi realizate în 2022, 2024 și 2027, fiind prezentate în cadrul ședințelor și transmise autorităților de la nivel regional.

În cadrul raportului vor fi evidențiate:

- Situația și evoluția socio-economică la nivelul local
- Realizările, problemele și perspectivele în ceea ce privește implementarea
- Exemplele de bună practică
- Orice propuneri de modificare a strategiei de dezvoltare locală și a tabelor financiare

Raportul va sintetiza evoluțiile relevante în implementarea Strategiei, deficiențele constatate și recomandările pentru remediere prin ajustarea Strategiei și a Planului de Acțiune, care vor fi, la rândul lor, supuse aprobării Consiliului Local.

9.5. Evaluarea ex-post a impactului strategiei

Evaluarea ex-post a impactului strategiei va urmări să analizeze.

- modul de folosire a resurselor,
- realizarea impactului așteptat și
- eficiența intervențiilor

Se vor evalua factorii de succes sau de eșec, cât și sustenabilitatea rezultatelor și impactului strategiei. Pentru o evaluare adecvată a rezultatelor strategiei evaluarea ex-post trebuie realizată după trecerea unui anumit timp de la implementare. În acest scop pot fi contractați evaluatori externi.

Monitorizarea și evaluarea implementării Strategiei pentru dezvoltare durabilă a comunei Agriș are drept scop atât aprecierea gradului de realizare al proiectelor propuse de document, per ansamblu, cât și fundamentarea eventualelor revizui și modificări ale obiectivelor, țințelor, planurilor de măsuri și acțiuni.

Monitorizarea reprezintă un proces continuu de culegere a informațiilor relevante despre modul de implementare a Strategiei pentru dezvoltarea durabilă a comunei Căpleni, în timp ce evaluarea este un proces care folosește informațiile obținute pe parcursul monitorizării pentru a stabili dacă strategia și-a atins ținta și a avut eficiența scontată: și-a îndeplinit viziunea și obiectivele strategice și specifice menționate.

Monitorizarea implementării strategiei va fi realizată în permanență de către un departament al Primăriei Comunei Căpleni, desemnat prin decizie a Primarului Comunei Căpleni. Monitorizarea va consta în verificarea implementării în perioada programată a activităților, colectarea datelor necesare pentru popularea bazei de date a indicatorilor de evaluare etc. Această activitate contribuie și la o îmbunătățire a coordonării proiectelor realizate la nivel local cu cele realizate la nivel județean și regional.

Evaluarea implementării strategiei se bazează pe compararea gradului de atingere a țințelor propuse inițial cu situația dezvoltării comunei la diferite momente. Pentru aceasta trebuie avută în vedere evoluția indicatorilor de evaluare și a stadiului la care aceștia se află în funcție de țințele aferente stabilite în cadrul obiectivelor specifice.

Evaluarea va fi efectuată de către departamentul care va realiza și activitatea de monitorizare. La o perioadă stabilită de Primarul Comunei Căpleni (se recomandă perioade nu mai mici de 1 an), acest departament va prezenta în plenul Consiliului Local un raport de evaluare a implementării strategiei care va conține situația indicatorilor de evaluare. În baza acestei situații, departamentul va propune eventuale modificări sau actualizări ale prevederilor strategiei.

Capitolul 10

10.1 Portofoliu de proiecte

Strategia de dezvoltare este concepută ca document ce oferă baza esențială în care se includ proiectele ce se estimează a fi necesare în rezolvarea problemelor localității. Proiectele vor fi implementate în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestora, fie că provin din bugetul local, bugetul de stat, fonduri private, fonduri comunitare, etc. În general, pentru stabilirea proiectelor se organizează întâlniri cu autoritățile locale unde se prezintă și se discută pe baza problemelor întâlnite în localitate.

Criteriile de selecție pentru alegerea proiectelor sunt foarte importante și trebuie să întrunească următoarele cerințe:

- ✓ sa fie proiecte importante de la nivelul comunității care să rezulte din nevoile identificate și din prioritățile stabilite;
- ✓ să vizeze soluționarea unor probleme majore la nivel local, dar care să fie în concordanță și cu cele stabilite la nivel național, regional;
- ✓ să fie proiecte cu concepte integrate de dezvoltare (infrastructură, economice și sociale);
- ✓ să nu aibă sau să aibă puține probleme juridice, care pot fi soluționate în cât mai scurt timp cu putință;
- ✓ să nu reprezinte o nevoie imediată având în vedere că aceste proiecte vor fi finanțate după 2021;
- ✓ să propună standarde de calitate superioare celor existente;
- ✓ să se analizeze mecanismele instituționale adecvate de implementare ale acestor proiecte și să fie orientate spre rezultate;
- ✓ să se facă dovada unor studii / analize care pot justifica oportunitatea implementării acestora.

Instituțiile implicate în implementarea proiectului sunt toți partenerii alături de care localitatea realizează implementarea proiectului. Aceștia pot fi instituții publice sau private, O.N.G.-uri, asociații ș.a.

Termenul de implementare a proiectului se stabilește de către conducătorii administrației publice locale, respectiv primar și/sau consiliul local. Sunt trei categorii de termene de implementare:

- ✓ Termen de implementare imediată
- ✓ Termen scurt: 1-3 ani
- ✓ Termen mediu și lung: 3-7 ani

Bugetul estimativ al implementării proiectului se stabilește de către conducătorii administrației publice locale, respectiv primar și/sau consiliul local, în funcție de o analiză a pieței, cereri de ofertă, studii de fezabilitate ș.a.

Sursa posibilă de finanțare a proiectului poate fi bugetul local, finanțări externe sau interne, sponsorizări ș.a.

Proiectele propuse pentru perioada 2021-2027 sunt următoarele:

1. Înființare și amenajare piste de biciclete;

2. Repararea, întreținerea și modernizarea drumurilor agricole;
3. Extindere sistem de alimentare cu apă în comuna Căpleni;
4. Modernizare iluminat public;
5. Reabilitarea, modernizarea și dotarea Căminelor Culturale din comuna Căpleni;
6. Reabilitare și modernizare sală de sport;
7. Construirea, renovarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ;
8. Centre multifuncționale pentru servicii sociale - locuințe protejate pentru persoane cu dizabilități;
9. Construirea unu depozit frigorific pentru depozitare legume-fructe;
10. Centre de interes turistic;
11. Organizare de evenimente culturale;
12. Creare spații de joacă pentru copii;
13. Încurajarea asocierii producătorilor de legume-fructe;
14. Centru intermodal;
15. Școală cu program prelungit;
16. Modernizare camine culturale;
17. Înființare centru de zi pentru vârstnici;
18. Anvelopare termică a clădirilor de interes public;
19. Înființare rețea de încălzire cu apă termală;
20. Înființare ștrand termal și wellenss;
21. Foraj de exploatare a apei termale;
22. Construirea unui micro parc industrial.
23. Construire centru recreativ pe spatiul de pe langa strada Domanesti;
24. Extindere si eficientizarea iluminatului public prin tehnologia LED;
25. Modernizare scoala cu clasele I-VIII Capleni nr 98;
26. Schimbarea folosinței școlii cu clasele I-VIII Fenyi Istvan Căpleni în clădire administrativă, modernizare și extindere (sală de ședințe, birouri, spații tehnice și amenajări exterioare);
27. Infintare parcare pavata;
28. Lucrari de reparatii garaj;
29. Modernizare teren de joaca;
30. Modernizare cladire dispensar uman Capleni;
31. Lucrari de reabilitare privind eficientei energetice la gradinita si scoala Fenyi Istvan Capleni;
32. Lucrari de intretinere si reparatii parcare si trotuar la cimitirul comunal
33. Modernizare strada Maghiara
34. Modernizare strada Caritas
35. Modernizare strada CFR
36. Modernizare strada Sport
37. Modernizare strada Reitsor
38. Modernizare strada Domanesti

Capitolul 11

Evaluare și monitorizare

Pentru a urmări gradul de îndeplinire a obiectivelor stabilite în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Căpleni, este necesară o monitorizare permanentă și o evaluare a rezultatelor acțiunilor întreprinse.

Portofoliul de proiecte este stabilit pentru orizontul de timp 2021 – 2027, proiectele având durate diferite în timp, ceea ce înseamnă că și obiectivele stabilite vor putea fi atinse treptat, pe baza unui Plan de acțiune anual.

Implementarea unei strategii de dezvoltare durabilă se bazează, de asemenea, pe responsabilizare. În acest sens, prin Dispoziție a Primărilor din comuna Căpleni se va constitui Grupul de monitorizare și evaluare, compus din reprezentanți ai principalelor direcții responsabile de implementarea strategiei, dar și de reprezentanți ai comunității locale.

Atribuțiile propuse pentru Grupul de monitorizare și evaluare:

- ✓ Asigurarea legăturilor cu agenții economici, organizațiile neguvernamentale, etc.
- ✓ Culegerea de rapoarte cu privire la stadiul implementării proiectelor cuprinse în strategie
- ✓ Identificarea proiectelor implementate la nivelul județului, care contribuie la îndeplinirea obiectivelor și care nu au putut fi nominalizate în strategie
- ✓ Implicare în stabilirea de măsuri pentru obținerea de finanțare pentru acele proiecte care nu au obținut finanțare în cel puțin trei ani de la începerea implementării strategiei

Pentru evaluarea rezultatelor și efectelor implementării se folosesc o serie de indicatori ce măsoară impactul strategiei:

- Indicatori de realizare – reflectă ceea ce s-a produs prin implementarea proiectelor propuse în strategie. Realizările imediate țin de răspunderea exclusivă a structurilor responsabile cu managementul proiectelor respective, care trebuie să raporteze pe marginea lor prin intermediul sistemului de monitorizare.
- Indicatori de rezultat – măsoară avantajele resimțite de beneficiarii finali ai acestor proiecte. Indicatorii de rezultat ne arată dacă s-a îndeplinit scopul pentru care au fost implementate aceste proiecte.

Planul de acțiune pentru implementarea strategiei poate fi corelat cu planul aferent îndeplinirii obiectivelor proprii, inclusiv a celor referitoare la calitate. O parte din indicatorii de rezultat pot fi măsurați anual prin sondaje de măsurare a gradului de satisfacție al cetățenilor sau a mediului de afaceri.

Indicatorii de rezultat propuși pentru fiecare obiectiv strategic sunt sintetizați în continuare:

Obiectiv strategic	Indicatori de rezultat	Beneficii
Creșterea capitalului fix	Numărul de firme cu sediul în comuna Căpleni	Crearea de locuri de muncă

		Suplimentarea fondurilor primăriei, din taxe și impozite
	Tinerii care se stabilesc în comună - prin urmare nu părăsesc țara sau localitate	Forță de muncă tânără
		Oameni implicați care au idei inovatoare
		Inițiativă și perseverență
		Dispuși să își asume riscuri și sunt încrezători în forțele proprii
	Antreprenorat în mediul rural	
	Construirea unor locuințe ANL destinate tinerilor	Tineri care rămân în comună și beneficiază de locuință și loc de muncă
Infrastructura modernizată	O comună atractivă dpdv al infrastructurii atrage de la sine oameni competenți, și societăți comerciale prospere	
Îmbunătățirea capitalului uman	Cheltuieli publice pentru educație	Taxe/impozite suplimentare pe venit și transferuri sociale mai mici datorită câștigurilor mai mari prin educație
		Câștiguri nete mai ridicate asociate cu mai multă educație (după deducerea taxelor)
		Creșterea nivelului de competențe al profesioniștilor angajați deja în diferite instituții

	Infrastructura de sănătate îmbunătățită	Speranță de viață ridicată, nivel ridicat de preocupare pentru sănătate, boli depistate și tratate la timp
--	---	--

Capitalul uman reprezintă unul dintre motoarele dezvoltării, atât la nivel social și comunitar, cât și la nivel individual. De aici, în contextul în care investiția indivizilor în educație superioară este redusă, reprezentând un act mai puțin frecvent decât în alte țări, dar și redus ca frecvență în ansamblul societății românești, o strategie axată pe dezvoltarea capitalului educațional constituie atât o atitudine de adaptare activă, orientată spre creștere, cât și un act riscant.

Capitalul educațional, starea de sănătate și veniturile curente sunt puternic intercorelate, atât la nivel individual cât și agregat. Capitalul uman și resursele economice fac, astfel, parte din aceeași sferă a dezvoltării, nivelurile lor fiind, în bună măsură, interdependente. Concluzia vine în aparență contradicție cu credința răspândită în societatea românească, că educația și nivelul de calificare nu au nici o legătură cu veniturile obținute. Este probabil ca, la același nivel de calificare, alte criterii decât cel al competenței să intervină în selecția și recompensarea angajaților. Este cazul relațiilor sociale, extrem de active și utile în societatea românească. Circulația extinsă a acestor exemple, considerate anormale, dar practicate pe scară largă, în virtutea dublei morale, existența lor cu o frecvență destul de importantă, contribuie însă la neîncrederea în sistemul educațional, ca și la migrația destul de intensă a absolvenților de învățământ superior, înregistrată în România începând cu a doua jumătate a anilor '90. Se adaugă aici și specializarea defectuoasă, faptul că destul de frecvent, pozițiile din organizații publice sau private nu sunt ocupate de posesori de diplome în specialitatea respectivă, în ciuda unei oferte de forță de muncă destul de consistente cantitativ pe piața respectivă. Toate acestea contribuie la o lipsă de încredere în valențele eficiente, din punct de vedere economic, ale investiției individuale în educație, adăugându-se la transformarea acesteia într-un act relativ „riscant”, prin faptul că nu este practicat măcar de o majoritate relativă.